

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198819

UNIVERSAL
LIBRARY

ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ

ಮಹಾಪುರುಷರಂತೆ

ದುಃಖಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದರೂ

ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯನ್ನೂ

ಪರದುಃಖದುಃಖಿತತ್ವವನ್ನೂ ಪರೋಪಕಾರಪ್ರವಣತೆಯನ್ನೂ

ಸೌಭ್ರಾತ್ರಯೋಗದ ಮೂಲತತ್ತ್ವವನ್ನೂ

ಜೀವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ

ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿಗೂ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರವೆನಿಸಿಕೊಂಡು

ದೈವಯೋಗದಿಂದ

ಶ್ರೀ ಶುಕ್ಲಾಶ್ವಯುಜ ಕೃಷ್ಣ ದ್ವಿತೀಯಾ ಭಾನುವಾಸರದ

ಬ್ರಾಹ್ಮಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ

(20-10-29)

ಇಹ ಜನ್ಮದ ಮಾನವ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಸಂಪರಣ ಮಾಡಿದ

ಭ್ರಾತೃಮಯೈಕಜೀವಿತನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ

ನನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ

ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ

ಈ ಕಂಠಾಭರಣವು

ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಪಾಠಕ ಮಹಾಶಯರ

ಮಂಗಳಾಲಂಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ

ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು

ಚಿರದುಃಖಿಯಾದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತ,

ಬಾಲಸರಸ್ವತೀ.

4-11-1929

ಮೈಸೂರು

ವಿ ಜ್ಞಾ ಪ ನಾ .

ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವೆನಿಸಿದ ಕಂಠಾಭರಣವು. ಆರ್ಯಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ಬದುಕಿರುವ ವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಂಠಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರಬೇಕು. ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ತೆಗೆಯಕೂಡದೆಂದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಬಿನ್ನಪಂಗಳಿರುವುವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಈ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಈ ಆಭರಣದ ಮಹಿಮೆಯು ಅಂದಿಗೆ ತೀರಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಶ್ವಾತ್ತಾವ ಪಡುವುದಾದರೂ, ಮಹಿಮೆಯು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಲಾರದು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಕಂಠಾಭರಣದ ೨೪ ನೆಯ ಲಂಬಕದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡೂ ಇರುವನು. ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಪಾರಕ ಮಹಾಶಯರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಮನವೆಂಬ ಒರೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಒರೆಯಿಟ್ಟು ಇದರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿವುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶಬಾಂಧವರಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಇಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯಿಸಿ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಪರಮ ಧನ್ಯನಾಗುವನು.

ಇತಿ ಸರ್ವಮಂಗಳಾಕಾಂಕ್ಷಿ,

ಬಾಲಸರಸ್ವತೀ,

ಗ್ರಂಥಕರ್ತ.

|| ಜಯತು ಭಗವಾನ್ ||

ಕಂಠಾಭರಣಂ.

(ಸಾಮಾಜಿಕ ನವನ್ಯಾಸ)

ಒಂದನೆಯ ಅಂಬಕ.

ಅಂಕುರಾರ್ಪಣ

“ಮಾದಿ ! ಓ ಮಾದಿ ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಿಗ ಹೋರಬಿಡೋದೆ?”

“ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು ಬುದ್ಧಿ ! ಏನಪ್ಪಣೆ ?”

“ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಗ ಕೃತರವಿದ್ದರ, ಆಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರ ಹೇಳು ”

“ ಅಪ್ಪಣೆ ”

ಮನೆಯ ದಾಸಿಯಾದ ಮಾದಿಯು ಬಿರಬಿರನೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಯಜಮಾನಿಗ ಯಜಮಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು ಯಜಮಾನಿಯು ಸಡಗರದಿಂದ “ಝಣ್ ಝಣ್ ಝಣುಕ ಝಣ್ ಝಣ್” ಎಂದು ಒಡವೆಗೆ ಕನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸುತ್ತಿ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲನೆ ಗಂಡನ ಬಳಿಗೆ ತಂದಳು

ಯಜಮಾನನ ಹೆಸರು ಅಚ್ಯುತಾನಂತಗೋವಿಂದರ್ಮ. ಈತನು ಶಿವರಾಮಪುರದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಜೋಡೀದಾರನಾಗಿದ್ದನು ಈತನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಥಾ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತನೆಯ ವರ್ಷವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜೋಡೀದಾರನು ಶಿವರಾಮಪುರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲದ ಪ್ರವಾಸಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಜೋಡೀಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದಂತಿರುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಅಚ್ಯುತಾನಂತಗೋವಿಂದರ್ಮನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಾಮಸಿಂಹದಂತಾ ಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ಒಲ್ಲವರೇ ಬಲ್ಲರು ಇಂತಹ ಜೋಡೀ

ಗಂಡ—ಹುಲಿಗೂ ನರಿಗೂ ಸಾಟಿಯೆಂದರೇನು? ಇದಾಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

ಹೆಂಡಿತಿ—ಅದೇಕೆ? ವಿನಯನು ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಬಡಹುಡುಗನಲ್ಲವೇ?

ಗಂಡ—ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಬಡಹುಡುಗನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಲ್ಲಿಯದು? ದೊಡ್ಡತನವು ದೊಡ್ಡ ವಂಶವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಬಡವನಾದ ಮೇಲೆ ನಮ್ರನಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ರತೆಯೇ ದೊಡ್ಡತನಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಕಾರಣವು.

ಹೆಂಡಿತಿ—ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾದುದು ಹೇಗೆ? ದೋಷವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯದಾಗಿರಬಾರದೇನು? ನಮ್ಮ ತಪ್ಪು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇತರರ ತಪ್ಪು ಕೊಂಚವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಕಮಲವು ಬಾಯ್ಕಿ ರೆದ ಹೊರತು ಭ್ರಮರವು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಮಧುವಾನ ಮಾಡಬಲ್ಲದೇ? ಕಮಲವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅರಳುವುದು, ಭ್ರಮರವೂ ಬಂದು ಅದರದಿಂದ ಮಧುವಾನಮಾಡುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯವು ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಹಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಉಭಯ ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಭ್ರಮರನು ಲಂಪಟನಾದರೂ ಕೇದಗಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಲಿಲ್ಲವು.

ಗಂಡ—ಇಂದಿರೆ! ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಗೊತ್ತಾಯಿತು! ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಳೆಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹುಡುಗರೇ ಸ್ವತಂತ್ರರೋ? ಇದರಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ಇಷ್ಟವೂ ಬೇಡ, ಯಜಮಾನಿಯ ಇಷ್ಟವೂ ಬೇಡ, ಏನನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಹುಡುಗರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಒಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟರ ನಾಕೇನು? ಅದೆಂತಹ ಕಲಿಗಾಲ ಬಂದಿತೋ ನಾನು ಕಾಣೆ ಶಿವಶಿವಾ! ಈ ದುಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರಾದವರು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆಯೇ ಆಯಿತು ಇದಂತಿರಲಿ.

ನಂದನ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ವರನನ್ನು ನೋಡಿರುವೆನು ವರನ ಶಂದೆಯಾದರೋ ಬಲು ಹಣಗಾರನು ಆತನು ಕನ್ನಿಗೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ನಗನಟ್ಟುಗಳನ್ನಿಡುವನು. ಭೋಜನೋಪಚಾರಗಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ನನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರೂ ಆಗಿರುವರು. ಅವರು ಮದುವೆಯನ್ನು ಬಲು ಮೃದ್ವಾಭಾವದಿಂದ ಮಾಡುವಂತೆ. ವರನ ಸೌಂದರ್ಯವಾದರೋ ಹೇಳಲೇ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಅನಾ

ಧನೂ ಬಿಚಾರಿಯೂ ಅಸಮಾನನೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನೊದಿ ಚಾತಿಭ್ರ
ಷ್ಠನೂ ಆದ ವಿನಯನಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇಮ! ಅವಳ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ
ಬೆಂಕಿಬಿದ್ದು ಹೋಗಲಿ ಆ ಹಾಳು ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ವಾತ್ಸಾಪಾತ್ರವಿಲ್ಲವೆ?

ಹೆಂಡಿತಿ—ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರು ಒಪ್ಪಿರುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ
ನಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಜಾನಕೀನಾಥನೂ ಒಪ್ಪಿರುವನು ಜಾನಕೀನಾಥನು ಏನೇ
ನೋ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿಯೋದಿ ನಮಗಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಬುದ್ಧಿವಂತ
ನಾಗಿರುವನು ಅವನು ನನಗೆ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿರು
ವನು. ಆತನು ಹೇಳಿದುದೇನೆಂದರೆ—

“ಪ್ರಣಯವೆಂಬುದು ಸುಖವನ್ನಂಟುಮಾಡುವ ಹೇಳಲನದಳವಾದ
ಹೃದಯದ ಅದೊಂದು ಭಾವವು. ಪ್ರಣಯಕ್ಕೆ ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದರೆಂಬ ಭೇದ
ವಿಲ್ಲ, ಗುಣದೋಷಗಳ ವಿವೇಚನೆಯಿಲ್ಲ, ಸುರೂಪ ಕುರೂಪಗಳ ಮಾತೇ
ಇಲ್ಲ, ಪಂಡಿತ ಮೂರ್ಖರಂಬ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲ ಪ್ರಣಯವು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು
ವುದೋ ಅದು ವಸವಾಗಲಿ, ರಣರಂಗವಾಗಲಿ, ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಮರುಭೂ
ಮಿಯೇ ಆಗಲಿ ನಂದನವನವಾಗಿ ಬಿಡುವುದು ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸುಗಳು ಮಿಷ್ಟಾ
ನ್ನವಾಗುವುವು ಗಿಡಮಂಗಗಳ ಬುಡಗಳೇ ಹಂಸತೂಲಿಕಾತ್ಮವಾಗುವುವು.
ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಬಗಬಗೆಯ ಉಡುಗ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು
ಏಳುವುರಿಗಯ ಮೇಲೆ ರತ್ನಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ವಸವಿಸಿದರೂ ಸುಖವುಂಟಾಗ
ಲಾರದು ಮುಕುರಬಿಡುವ ಭೂಜನವೂ ಅನುಕೂಲರಾದ ದಾಸದಾಸಿ
ಯರ ಸೇವೆಯೂ ಒತಕರವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ”

ಈಗ ನೂರೋಣಿಯಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಸರಳಿಯು ವಿನಯನನ್ನು ಮನ
ಸಾರೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವಳು ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆತನ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಯಾಣಿ
ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದು ಒಂದೊಂದುದಿನ ವಿನ
ಯನು ಜ್ವರದಿಂದ ಮರಗು ಒದಿದು ಮಲಗಿರಲು, ನಮ್ಮ ಮಗು ಮಾಡಿದ
ಉಪಚಾರವೊಂದೇ ಸಾಲದೇ! ಪ್ರಣಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆ ಉಪಚರಿಸು
ವವರಾರು? ವಿನಯನು ಸ್ವಸ್ಥನಾಗುವ ವರಗೂ ಸರಳಿಯು ನಿದ್ರಾಹಾರಗ
ಳನ್ನು ದೂರ ತೊಂದು ಆತನಿಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲೆಂದು ಕಂಡಕಂಡ ದೇವರಿಗೆ
ಲ್ಲಾ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತುಳು ಒಗ್ಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಇಷ್ಟು ಅನ್ಯೋನ್ಯಭಾ
ವದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರವರ ಪ್ರಣಯಕ್ಕೆ ಭಂಗವನ್ನಂಟುಮಾ

ಡಬಾರದು. ವಿನಯಕುಮಾರನಿಗೆ ಸರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ದಂಪತಿಗಳಾಗುವುದಾದರೆ, ಇವರ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವೆನಿಸಿದ ಸುಖಸಂಪತ್ತುಗಳು ಏಕಾಧಿಪತ್ಯನಾಡಿಯಾವು.

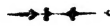
ಗಂಡ—ಇಂದಿರೆ! ಇಂದಿಗೆ ನೀನೂ ನನಗೆ ವಿರೋಧಿನಿಯಾದೆಯಾ? ಇರಲಿ, ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ವಿನಯನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸದೇ ಬಿಡೆನು. ಬಳಿಕ ನೀವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಏನ ಮಾಡುವಿರೋ ನೋಡುವೆನು. ವಿನಯನು ನಿರ್ನಾಮನಾಗುವ ವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಕುಲಗೌರವ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಗಳಾವುವೂ ಉಳಿಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದಮಹಾಶಯನು ಹೀಗೆ ಮ್ಹಾತನಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಹಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿದನು ಇಂದಿರೆಯು ಗಂಡನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಎಷ್ಟೋಸಲ ಕೂಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಎಷ್ಟೋಸಲ ವಿನಯದಿಂದ ಬೆಸಗೊಂಡಳು ಯಜಮಾನನು ಇದಾವುದಕ್ಕೂ ಗಮನಕೊಡದಿರಲು, ಇಂದಿರೆಯು ಕೋಪದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದಳು. ಗಂಡಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಏನೇನೋ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಸಿದ್ರಾದೇವಿಯು ಅಪರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನಾವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಎರಡನೆಯ ಅಂಬಕ.

ವಿನಯಕುಮಾರ.

ಮಲಿನಾಂಬರವನ್ನುಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ತಲೆಯಕೂದಲನ್ನು ಕೆದರಿಕೊಂಡು ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ದುಃಖಿನಿಯಾದ ವೃದ್ಧೆಯಂತೆ ಭೈರವೀನದಿಯು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ದಡದಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಗಿಡಮರಗಳು ಭೈರವೀನದಿಯ ಸಂಕಟವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ನೀರಿನ ಕಡೆಗೆ ಬಗ್ಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅತ್ಯಾಚಾರಿಯಾದ ವಾತಪೋತವು ಅಶಿಕ್ಷಿತನಾದ ಹುಡುಗನಂತೆ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಬೆದರಿಸುತ್ತಲೂ, ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅವುಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ತುಸ

ತುಪನೆ ಕೆಡಹುತ್ತಲೂ, ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅವುಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸರಸರನೆ ಸರಿಯುತ್ತಲೂ, ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಉದುರಿದ ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳನ್ನು ನದಿಯ ನೀರಿನಮೇಲೆ ತೇಲಿಬಿಡುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲದ ಕಿರುಕುಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಚಿಗುರೆಲೆಗಳು ವಾಯುವಿನ ಈ ಬಗೆಯ ಚೀಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸೈ ಎಂದು ತಲೆಗಳನ್ನು ತೂಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಮಕ್ಕಳಾಟಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದ ಹೂಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಗೆಯನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಾರದೆ ಒಂದೇ ತಡವೆಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟವು. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗಗನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗಾನ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದುವು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಭೈರವೀನದಿಯ ಉತ್ತರತೀರದಲ್ಲಿ ರಾಮವಾಡಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮವೊಂದುಂಟು. ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆ ಗ್ರಾಮದ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣದಾದ ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಮನೆ. ಅದರ ಅವಸ್ಥೆಯು ಬಲು ಶೋಚನೀಯವಾದುದು ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹಾವಳಿಗ ಸಿಕ್ಕ ಸಹಮೂಲವಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ ದೊಡ್ಡ ಮರಕ್ಕೆ ಅದಾವ ಕಾಂತಿಯೋ, ಸವನ್ನೆಧವ್ಯದಿಂದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ಕೆಂಪುಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು, ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿರುವ ಯುವತಿಯಾದ ಭಾರತಮಹಿಳೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅದಾವ ಲಕ್ಷಣವೋ, ಆ ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಕಾಂತಿಯೇ ಅದೇ ಲಕ್ಷಣವೇ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಡಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿರುವುವು. ಗೋಡೆಗಳ ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿಯ ಸಸಿಗಳು ಬೆಳೆದಿರುವುವು. ಮನೆಯೊಳಗಣ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಹುಟ್ಟಿರುವುದು, ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೀರುಗಳು ಮುರಿದು ಹಂಜರವು ಕುಸಿದುಬಿದ್ದಿರುವುದು, ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಜುಗಳು ಒಡೆದು ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳು ಸೋರಿಸೋರಿ ನೆಲವೆಲ್ಲವೂ ಗುಳಿಬಿದ್ದಿರುವುದು, ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಹೆಗ್ಗಣಗಳು ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಬಿಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಪುತ್ರ, ಸಮಿತ್ರ, ಸಕಲತ್ರವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುವು. ಹಾವುಗಳು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಎಂದಿಗೂ ನಂಬತಕ್ಕವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸೊಬಗಿನ ಮನೆಯು ಇಂತಹ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜನರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರೆನ್ನುವುದೊಂದೇ ಅಚ್ಚರಿಯ ಸುದ್ದಿಯು. ವಿನಯಕುಸಾರನು ಈ ಮನೆಯ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅವುದೋ ಪುಸ್ತಕ

ವನ್ನು ತೆರೆದು ಓದುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದೇ ಆತನ ಪಿತೃಪೃಥಾಮಹವಾದ ವಾಸದ ಮನೆಯು.

ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ವಿನಯನಿಗೆ ೨೧ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ವಿನಯನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಸುಂದರನು. ಅವ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಜನರು ಪುರುಷನನ್ನು ಸುಂದರನೆಂದು ತಿಳಿದರೂ, ಅಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯವು ಆತನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅಲ್ಲದೆಯೂ ವಿನಯಕುಮಾರನು ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ, ಬುದ್ಧಿಮಂತನೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ, ವರೋಪಕಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ನಮ್ಮ ಕಥಾನಾಯಕನಾದ ಇಂತಹ ವಿನಯಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ, “ ವಿನಯ ಮಹಾಶಯ ! ” ಎಂದು ಆರೋ ಕೂಗಿದ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಬಂದಿತು ಕೂಡಲೆ ವಿನಯನು “ ಅದಾರು ! ” ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಆಗಂತುಕನು—ನಾನು, ಜೋಡಿದಾರರ ಚಾಕರನು ಯಜಮಾನರು ತಮಗೆ ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ಕಳುಹಿರುವರು, ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ವಿನಯನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೊರಗ ಬಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಿದ ಬಳಿಕ, ಚಾಕರನನ್ನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಯ, ವಿನಯನ ತಾಯಿ, ಇವರಿಬ್ಬರ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ತಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶಾಂತರ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದನು ಸ್ವರ್ಣಲತೆಯಂಬ ತಂಗಿಯಾಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಗಂಡನೊಡನೆ ಸಂಸಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದಳು ವಿನಯನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ ಅಮ್ಮ ! ಜೋಡಿದಾರರು ನನಗೆ ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿರುವರು ಈಗ ನನಗೆ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿಯೊಂದು ಸಿಕ್ಕುವಹಾಗಿದೆ ನಾನೀಗಲೇ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು

ತಾಯಿ—ಈಗಲೇ ಹೊರಡುವುದೆಂದರನು ? ನೆನೆದುಕೊಂಡಾಗಲೇ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?

ಮಗ—ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಸಾಧ್ಯವೋ ತಿಳಿಯದು ನಾನಾದರೂ ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ತಡಮಾಡದ ಹೊರಟುಬರಬೇಕೆಂದು ಯಜಮಾನರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿರುವರು ದೊಡ್ಡವರ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಡವುದು ಗೌರವಪಲ್ಲ ತಡಮಾಡಿ ಹೊರಟರೆ, ಯಜಮಾನರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ

ಆಗ್ರಹಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಕು ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು.

ತಾಯಿ—ಮಗು, ನಿನ್ನನ್ನಗಲಿ ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಇರಲಿ? ನೀನೂ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವವರು?

ಮಗು—ಅಮ್ಮಾ ! ನೀನು ಇಷ್ಟು ಹೆದರಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಈಗ ನೋಡು, ತಂದೆಯು ಮುದಿತನದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಕಳುಹುತ್ತಿರುವನು. ತಂದೆಯು ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಮುದಿತನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಯುವಕರಂತೆ ಕಾಸುಕಾಸಿಗೆ ಅಲೆದರೆದು ಸಾಯುತ್ತಿರುವುದೂ, ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುವಕನಾದ ಮಗನು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಂದೆಯು ತಂದು ಹಾಕಿದುದನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕುತ್ತಿರುವುದೂ ಲೋಕ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ನಡೆಸಳಿಯೇ ಸರಿ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ಓದಿಯೂ ಬರೆದೂ ಇನ್ನೂ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕಲಿಯದಿದ್ದರ ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವೇನು ? ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಹತ್ತು ಕಾಸು ಸಂಪಾದಿಸಿದರೆಲ್ಲವೇ ಸಂಸಾರವು ನಡೆಯುವುದು ಇದರಿಂದ ಮುಪ್ಪಿನ ತಂದೆಗೂ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾದಂತಾದೀತು ! ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಾಪಿಟ್ಟಾರಂ ದಲ್ಲವೇ ಜನರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸುವರು. ವೃದ್ಧರಾದ ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯದಿದ್ದರೆ ನಾನಿದ್ದೇನು ಫಲ ? ತಾಯೆ ! ನೀನು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ.

ತಾಯಿಯು ಮಗನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ವ್ಯಸನವನ್ನೂ ತಾಳಿದವಳಾಗಿ—“ಮಗು, ನೀನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲವೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಆ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ. ನೀನು ಒಂದು ದಿನದ ಮುಚ್ಚಗಾದರೂ ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಹೊರಡಲಾರೆಯಾ ? ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಮಗ—ಅಮ್ಮ ! ಅದಾಗಲಾರದಮ್ಮ, ನಾನು ತಡಮಾಡುವುದಾದರೆ ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತೂ ಬಾಯಿಗೆ ಬರದೇ ಹೋದೀತು. ಗಾಳಿಬಂದಾಗ ತೂರಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಅದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹರಸಿ, ಕಳುಹು, ನಾನು ಮತ್ತೆ ಬೇಗನೇ ಬಂದು ನಿನ್ನ

ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಅಮ್ಮಯ್ಯ ! ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಬೇಡ, ಕಂಡೆಯ ? ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದುದನ್ನು ನಾವು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಬಳಿಕ ನಾವಾಗಿ ಬಯಸಿದರೂ ಅದು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದಮೇಲೆ, ನಮಗೆ ಮುಂದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲವೂ ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಬಡತನವೂ ಹರಿಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಈ ಹಾಳು ಬಡತನದಿಂದ ನಾವು ವಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ತಂದೆಯೊಂದು ಕಡೆ, ತಾಯಿಯೊಂದು ಕಡೆ, ಇದು ನಮ್ಮ ಯತ್ನದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಿನ್ನುವುದೇನು ? ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಅಲೆಯಬೇಕು, ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿಯೂ ಅಲೆಯಬೇಕು ಇದೆಲ್ಲವೂ ಜಗದೀಶ್ವರನ ವಿಲಾಸವೇ ಆಗಿರುವುದು.

ತಾಯಿ—ಮಗು ! ಹಾಗಾದರೆ ಈಗಲೇ ಹೊರಡಬೇಕೇನು ?

ಮಗ—ಈಗಲೇ ಹೊರಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡು.

ತಾಯಿಯು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟು, ತಾನು ಅತಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಕಟ್ಟಿ ಬಟ್ಟೆಕಟ್ಟಿ ಗಳಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಮಗನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ವಿನಯನು ತನ್ನ ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ,—“ಅಮ್ಮ ! ನಾನು ನಿನಗೆ ತಂದುಕೊಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾನೇ ನಿನ್ನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ! ನನಗೆ ಹಣ ಕಾಸು ಬೇಕಾದರೆ ಜಾನ ಕೀನಾಧಸಿರುವನು. ಅವನು ನನಗೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರುವನು, ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇರುವನು ಈ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟವರಿತು ವೆಚ್ಚಮಾಡು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಾನೇನಾದರೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು ನಾನು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಸ್ವರ್ಣಲತೆಯನ್ನೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನು. ಒಬ್ಬಳೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ, ಎಂದು ತಾಯಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಸಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು ತಾಯಿಯು ಉಕ್ಕಿಬರುವ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಗಲಗಲನೆ ಅಳುತ್ತಾ—“ಮಗು, ವಿನಯ ! ನೀನು ಎಷ್ಟೋಸಲ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿರುವೆ. ಆಗ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಂಕಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು

ಅಗಲಿರಬೇಕೆಂದರೆ ಅದೇಕೋ ಮನವೊಡಂಬಡದು. ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಳಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ತತ್ತರಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು. ನನ್ನ ಈ ದುರಂತವಾದ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಹತವಿಧಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡದೇ ಬಿಡನು. ನನ್ನ ಪಾಡು ಹೇಗಾದರೂ ಆದೀತು. ನೀನು ಅವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ, ದೀನಾನಾಥ ರಕ್ಷಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮರೆಯಬೇಡ, ಕಂಡೆಯ ? ಆ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಅಗಾಧವಾದ ಸಾಗರದಿಂದಲೂ, ಭೀಷಣವಾದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದಲೂ, ದುಸ್ಸಹವಾದ ಕಾಲ ಕೂಟ ವಿಷದಿಂದಲೂ, ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯ ಕಾಲಿನಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು. ಆ ನಾಮದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಅಜಮಿಥನು ಘೋರವಾದ ನರಕದಿಂದ ಪಾರಾಗಿರುವನು. ಪರಮಾತ್ಮನ ತುದಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಮಹಿಮೆಯ ತತ್ತ್ವವನ್ನರಿತವರಾರು ? ಆತನ ಮಹಿಮೆಯು ಅಪಾರವಾದ ಗಗನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ ಗ್ರಹೋಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಚರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವುದು. ಆತನ ಮಹಿಮೆಯು ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ಪ್ರಪಂಚದ ಅಣುವರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕಾಪಿಡುತ್ತಿರುವುದು ಆತನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಕಾಲಚಕ್ರವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವುದು. ಅಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ದೀನರಿಗೆ ಬಂಧುವು, ಅನಾಥರಿಗೆ ನಾಥನು, ಗತಿಯಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಗತಿಯು, ಆದುದರಿಂದ ವಿನಯ ! ಇಂತಹ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸೀನಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಜಗದೀಶ್ವರನು ನಿನ್ನ ಸಮಸ್ತವಾದ ವಿಪತ್ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಲಿ, ಎಂದು ಹರಸಿ ದರದರನೆ ಕಂಬನಿಗರೆಯುತ್ತಾ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು

ವಿನಯನು ತಾಯಿಯ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನಕರಗಿದವನಾಗಿ “ಅಮ್ಮ ! ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಇಲ್ಲಿರುವೆಯೆ ?” ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಬೆಸಗೊಂಡನು. ತಾಯಿಯು—“ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನೆಪ್ಪ ಮಗು ! ಪ್ರಮಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿತುಂಬಾ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡು ನೋಡೋಣ,” ಎಂದಳು.

ವಿನಯನು ಹರಿನಾಮ ಕೀರ್ತನ ಮಾಡಿದನು —

ಹರೇರಾಮ ಹರೇರಾಮ | ರಾಮರಾಮ ಹರೇಹರೇ ||

ಹರೇಕೃಷ್ಣ ಹರೇಕೃಷ್ಣ | ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ ಹರೇಹರೇ ||

ತಾಯಿಯು ಮಗನ ಹರಿನಾಮಸಂಕೀರ್ತನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಲು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ಮಗನನ್ನು ಹರಸಿದಳು. ಬಳಿಕ ವಿನಯಕುಮಾರನು ಪಯಣಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಚಾಕರನೂ ಹೊರಟನು. ತಾಯಿಯು ರಸ್ತೆಹಾಕದೆ ತನ್ನ ಮಗನು ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿನಯಕುಮಾರನು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಲು, ತಾಯಿಯು ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನಿಂದ ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದಳು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತೆಯ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಧನ್ಯವಾದುದು.

ವಿಜಯರಾಯ ಎಂಬಿಕ.

ಸರಳಕುಮಾರಿಯ ಸರಳಪ್ರೇಮ

ಚಿತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದ ಅಷ್ಟಮಿಯು ಕಳೆದುಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಆರಕ್ತವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ವಸಂತಾನಿಲಾಂದೋಳಿತವಾದ ಭೈರವೀನದಿಯ ಅರಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವುವು ಪ್ರಾಣಕಾಂತನು ಹೊರಟು ಹೋಗುವನೆಂಬ ವ್ಯಸನದಿಂದ ವದ್ದಿನಿ ಸುಂದರಿಯು ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವಳು ಕೋಗಿಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಧುರವಾದ ಪಂಚಮಸ್ವರವನ್ನು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಗ್ರಾಮ ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೋಮೋಹಕವಾದ ಸುಲಲಿತ ವೇಷಗಳನ್ನು ತಾಳ್ದು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ನದಿಗೆ ಬಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮಪುರದ ಜೋಡೀದಾರನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮದ ಲೆಕ್ಕಪಕ್ಕಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯು ಕುಳಿತಿರುವನು. ಆತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷನೂ ಹಿಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕರೂ ಕುಳಿತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತಾರಾರೋ ಹತ್ತಾರು ಗ್ರಾಮನಿವಾಸಿಗಳು ಜೋಡೀದಾರನ ಮುಖವಿಲಾಸವನ್ನು ಬಯಸುವುದು.

ಕ್ಕಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಬರತಕ್ಕ ಜನರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಹೋಗತಕ್ಕವರು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿನಯಕುಮಾರನು ಸೇವಕನನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೋಡೀದಾರನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಜೋಡೀದಾರ ಅಚ್ಚುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದ ಮಹಾಶಯನು ವಿನಯನನ್ನು ನೋಡಿ ನಸುನಕ್ಕು,—“ಬಾ, ಮಗು, ಬಾ, ಕ್ಷೇಮದಲ್ಲಿರುವೆಯಷ್ಟೇ ?” ಎಂದು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ವಿನಯನು ಭಯ ಭಕ್ತಿ ನಯ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಯಜಮಾನನಿಗೆರೆಗೆ,—“ತಮ್ಮ ಅನ್ನಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುವೆನು, ಎಂದು ಮೃದು ಮಧುರವಾಗಿ ನುಡಿದನು.

ಅಚ್ಚುತ—ನೀನು ಬೇಗನೆ ಬಂದುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರೊಬ್ಬರು ಬಂದಿರುವರು ಅವರು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ನೀನೂ ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಡು. ಅವರು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದೊಂದು ನೌಕರಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವರು ಈಗ ನೀನು ಬಲು ಬಳಲಿರುವುದರಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳು.

ವಿನಯ—ಅವ್ವಣೆ. ಈಗ ಚಾನಕ್ಕಿನಾಧನಿರುವುದೆಲ್ಲಿ ?

ಅಚ್ಚುತ—ಮಹೇಂದ್ರನಗರದಲ್ಲಿಯೇ

ಬಳಿಕ ವಿನಯನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು ಇಷ್ಟೆನ್ನುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಸೂರ್ಯದೇವನು ವಶ್ತಿಮತೀರವನ್ನಡರಿದನು. ಕತ್ತಲೆಯು ಕಳ್ಳನಂತೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತು ಗಗನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಗಲಾರಂಭಿಸಿರುವ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೆಂಬ ಮೋಹಚೂರ್ಣವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಬೀರಿ ಜನರನ್ನು ಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಹಿತವಾದ ಸ್ವರ್ಗವುಳ್ಳ ದಕ್ಷಿಣವಾಯುವು ಜಗದ್ವಿಜಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾದಿಯು ಬಂದು,—“ವಿನಯ ಮಹಾಶಯ ! ಯಜಮಾನಿಯರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿರುವರು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ವಿನಯನು ಹೆಂಗುಸರ ಬೀಡಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, “ ವಿನಯ ಬಂದ, ವಿನಯ ಬಂದ,” ಎಂದು ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದಿತು. ವಿನಯನು ಬಾಲ್ಯ

ದಿಂದಲೂ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಳೆದು ತನ್ನ ನಡೆನುಡಿಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ಶೀಲಸ್ವಭಾವವನ್ನರಿತ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರೆಲ್ಲರೂ ಸರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ವಿನಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವಾಗುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನಂಬಿದ್ದರು. ಈ ಯಭಿಮಾನದಿಂದಲೇ ವಿನಯನು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಆನಂದ ಸೂಚಕವಾದ ದನಿಗೈದರು. ವಿನಯನು ಬಂದನೆಂದು ಅಡುಗೆಯ ಹೆಂಗುಸು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಯಿಪಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಳು. ದಾಸಿಯರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಬಿಸಿಯೂಟವೂ ಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಭೋಜನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಬೇಕಾದ ವೀಳೆಯವೂ ನೇರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಲುಮಾತಿನಿಂದೇನು ? ಮನೆಯೊಳಗಣ ಹೆಂಗುಸರೆಲ್ಲರೂ ವಿನಯನು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಡಗರದಿಂದ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು ಅಂದು ನೋಟಕರಿಗೆ ಜೋಡೀದಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹೋತ್ಸವವಿರಬಹುದೆಂದು ಜೋಧಿಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಕೆಲವು ಹೆಂಗುಸರು ಗುಸುಗುಸನೆ ಮಾತನಾಡಿದರು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ತಿರುಗಾಡಿದರು, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಸರಳಕುಮಾರಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹಾಸ್ಯ ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರು ವಿನಯನನ್ನು ನೋಡಲೋಸುಗ ಅತನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಓಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯೂ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಅಕೆಯೇ ಸರಳಕುಮಾರಿ. ಸರಳಕುಮಾರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವರ್ಷವು ತುಂಬಿ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವು ನಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಿತು ಆ ಬಾಲೆಯು ವಿನಯನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳದಿಯ ಪತ್ರಳವನ್ನುಟ್ಟು, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನೂ, ಇತರವಾದ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸುವರ್ಣಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪವನ್ನು ಹೋಲುವ ಆಯತವಾದ ಜಡೆಯು ಅಗುಳ್ಳಲಂಬಿಯಾಗಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವರ್ಣನಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವಾದ ಉದ್ಯಾನ ಕುಸುಮದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ನವ ವಸಂತಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಮಯವಾದ ಪ್ರೇಮರೂಪವಾದ ನೀಹಾರ ಬಿಂದುವು ಈ ಕುಸುಮ ಕೋರಕವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಪುಷ್ಪವಿಕಸನದ ಕಾಲವು ದೂರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು.

ಇಂತಹ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ವಿನಯಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ—“ನೀನಾದರೂ ಬಲು ಕಠಿನ ಹೃದಯನು. ನೀನು ಬಂದು ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಾದರೂ, ಒಳಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೇ ವಿನಗಿಲ್ಲ. ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹದಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಇಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವುದು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನಯನು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರಳೆಯು ಭಯದಿಂದ ಓಡಿಬಂದು ವಿನಯನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು—“ನಿನಗಾಗಿರುವುದೇನು, ಹೇಳು,” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ವಿನಯ—(ಸಾತ್ವಿಕಭಾವವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತ) ಸರಳಾ ! ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವೆ ?

ಸರಳೆ—(ವಿನಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ನೀನೇತಕ್ಕೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರ ಬಿಟ್ಟುದು, ಹೇಳು ?

ವಿನಯ—ಎನೂ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅದರಿಂದಲೇ ನಿಟ್ಟುಸಿರ ಬಿಟ್ಟೆನು.

ಸರಳೆ—ನನಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಷ್ಕರನೆಂದು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಸಂಕಟವುಂಟಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರುವೆ.

ವಿನಯ—ಅದೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ, ಸರಳೆ !

ಸರಳೆ—ಹಾಗಾದರೆ ಅದೇನು ಹೇಳು.

ವಿನಯ—ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಮುಂದೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ಸರಳೆ—ಅದೇನು ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸತ್ತುಹೋಗುವೆನೇ ?

ವಿನಯ—ಶಿವಶಿವಾ !

ಸರಳೆ—ಹಾಗಾದರೆ ಮತ್ತೇನು ಹೇಳು ?

ವಿನಯ—ನಾನು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಾನು ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಾರದು.

ಸರಳೆ—ಹಾಗೆಂದರೇನು ? ನೀನು ಬಂದಾಗ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವೆನೇ ?

ವಿನಯ—ಹಾಗಲ್ಲ, ಸರಳಾ ! ಹಾಗಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕಡೆ ವಿವಾಹ

ವಾದರೆ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಒಂದು ವೇಳೆ ನೋಡಿದರೂ, ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಸರಳೆ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ವಿನಯ—ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಮಾಡುವುದಾದರೆ—

ಸರಳೆ—ತಂದೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವನು?

ವಿನಯ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆ?

ಸರಳೆ—ಅದು ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು! ಈ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ. ಈಗ ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡುವೆ?

ವಿನಯ—ಈಗ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೋ ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಅರೋ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಬಂದಿರುವರಂತೆ. ನಾನು ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡಬೇಕಂತೆ ಅವರು ನನಗೆ ಒಂದು ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರಂತೆ ಒಂದುವೇಳೆ ನನಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಕೊಂಚಕಾಲವಾದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಬರುವುದಾದರೂ, ಆಗ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಾಗಲಾರದೆಂದು ತೋರುತ್ತಿರುವುದು

ಸರಳೆ—ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೇಕೆ?

ವಿನಯ—ನಿನಗೆ ಬೇರೆಯ ಕಡೆ ವಿವಾಹವಾಗುವುದಾದರೆ,

ಸರಳೆ—ಮದುವೆಯ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ.

ವಿನಯ—ಅದೇಕೆ?

ಸರಳೆ—ಈಗ ನನಗೆ ಆ ಮಾತು ಹಿತವಿಲ್ಲ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡುವ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ಬಲು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು, ನನ್ನೊಡನೆ ಬಾ.

ಸರಳೆ—ಕುಮಾರಿಯು ಈ ಮಾತನಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಚಾರಕನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ವಿನಯನಿಗಿಂತೆಂದನು —

“ವಿನಯ ಮಹಾಶಯ! ತಾವು ಬೇಗನೆ ಬರೋಣವಾಗಲಿ. ತಾವು ಅರೊಡನೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದ್ದಿತೋ, ಆ ಮಹನೀಯರು ಹಡಗಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವರು. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರೂ ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರು. ಈಗಳೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರು

ವಂತೆ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿರುವುದು. ಸಾವಕಾಶವಾಗುವುದಾದರೆ, ಹಡಗು ಹೊರಟುಹೋಗುವುದೆಂದು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಲೋಸುಗ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆನು. ತಾವು ತಡಮಾಡದೆ ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೋಣವಾಗಲಿ.”

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನಯನು—“ನಡೆ, ಹೊರಡೋಣ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಎದೆಯೊಡೆದವಳಾಗಿ—“ವಿನಯ, ಈಗಲೇ ಹೊರಡಬೇಕೇನು ? ಬೆಳಕು ಹರಿದೋಡನೆಯೇ ಹೊರಡಲಾಗಲಾರದೇ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು

ವಿನಯ—ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ, ಸರಳಾ !

ಸರಳೆ—ಹಾಗಾದರೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ?

ವಿನಯ—(ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದ) ನಾನು ಹೇಗೆ ಬರಲಿ ?

ಸರಳೆ—ಚಾಕರಿಗಾಗಿ ವರಸ್ಥಳ ಹೊರಡಬೇಕೇ ?

ವಿನಯ—ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿದೆ.

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ತಂತಿಯು ಕಿತ್ತುಹೋದ ಮೇಲೆ, ವೀಣೆಯು ಸೇಗೆ ದನಿಗೆಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸರಳೆಯ ಕಂಠಸ್ವರವೂ ನಿಂತುಹೋಯಿತು ಅವಳ ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ನೀಲೋತ್ಪಲ ಸಮಾನ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮೊದಮೊದಲು ಒಂದೆರಡು ತೊಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಬಲಿಸಿ ದರದರನೆ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿ ಸರಳೆಯ ವಕ್ಷವನ್ನು ನನೆಯಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ವಿನಯಕುಮಾರನು ಸರಳೆಯ ಮನದ ಆವೇಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಕಟವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಕುಗ್ಗಿದ ದನಿಯಿಂದ—“ಸರಳೆ ! ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು,” ಎಂದನು.

ಸರಳೆಯು ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾ—“ಆಗಬಹುದು,” ಎಂದುಸುರಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ವಿನಯನು ಭೃತ್ಯನೊಡನೆ ನದಿಯ ತಡಿಗೈತಂದು ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಜಾನಕಿ(ನಾಥನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅತನಿಗೆ ನನ್ನ ಸಂಗತಿಯನ್ನರುಹಿ, ನಾನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿಸು,” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಭೃತ್ಯನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಮುಳುಕದ ಕೊಡಲಿನ ಹಡಗನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನು. ಹಡಗು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಭೈರವಿಯ ನೀರನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲಕಲ ಶಬ್ದದೊಡನೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಹೊರಟೇ ಹೊರಟಿತು.

ಪಾರಕ ಮಹಾಶಯ ! ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸಿರುವೆವು. ಅದು ಕಾಲೋಚಿತವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅವಗಾಹನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆಯೋ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಕಥೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ರಸವೇ ಆದರೆ, ರಸಕ್ಕೆ ವುಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲಿಯದು ? ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೀರಸವಾದ ವಿಷಯಗಳೂ ಅಡಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವ ಅಪ್ರಕೃತವಾದ ವಿಷಯವು ನೀರಸ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೂ ಪಾಠಕಮಹಾಶಯರು ತಮ್ಮ ಉದಾರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಾದರೂ ಧಾರಣಮಾಡಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ಆಶಯವು.

ಜಾನಕೀನಾಥನ ಹೆಸರನ್ನು ನಾವು ಎರಡು ಮೂರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಬರೆದಿರುವೆವು ಆತನ ಪರಿಚಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಮನುಷ್ಯರೆಂದೂ, ನವನಾಗರಿಕರಲ್ಲವೆಂದೂ ಅನೇಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವುದುಂಟು. ಈ ಬಗೆಯ ಅಪವಾದವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾದರೂ ನಾವು ಜಾನಕೀನಾಥನ ಪರಿಚಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಡುವೆವು. ಜಾನಕೀನಾಥನು ಜೋಡೀದಾರನ ದೊಡ್ಡ ಮಗನು. ಅವನಿಗೆ ೨೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಜಾನಕೀನಾಥನು ವಿನಯನಂತೆಯೇ ಸುಂದರನೂ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನೂ ಸಚ್ಚರಿತ್ರ ಸಂವನ್ನನಾದ ಯುವಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಜಾನಕೀನಾಥನ ಚರಿತ್ರೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಾದ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಜಮಾನನು ಮಗನನ್ನು ಅಡಿಗೆಡಿಗೆ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ತಂದೆಯ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಗನನ್ನು ಸಲಹೆ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಗನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಮಗನಾದ ಜಾನಕೀನಾಥನು ತಂದೆಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಒಂದು ಗುರುತರವಾದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಲ್ಲಿದನಾದ ತಂದೆಯು ಮಗನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಗ ತೋರಿಸಿದುದೇನೂ ಅತಿಶಯವಲ್ಲ. ಆ ತಪ್ಪಾದರೋ ಈ ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ಅಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು:—

ಜಾನಕೀನಾಥನಿಗೆ ಧನ, ಮಾನ, ವಿದ್ಯಾ, ಬುದ್ಧಿ, ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಬಂಧು, ಬಾಂಧವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇರುವರು. ಆತನಿಗೆ ಅವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವ ಕೊರತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಜಾನಕೀನಾಥನು ತನಗೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ವಿನಾಹಿತಳಾದ ಸರೋಜಿನೀ ಎಂಬುವಳ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನರಿಯದ ಪ್ರಣಯದ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಪರಾಧೀನನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಸರ್ವನಾಶವುಂ ಟೆಂದು ತಿಳಿದ ಜೋಡೀದಾರನ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿ, ಜಾನಕೀನಾಥನು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸರೋಜಿನಿಯ ಅವ್ಯಾಜ ಮಧುರವಾದ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸರೋಜಿನಿಯು ೨೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಪೂರ್ಣಯೌವನೆ. ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಗಂಗೆಯಂತೆ, ಶರತ್ಕಾಲದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿನ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂತೆ, ಆಕೆಯ ಯೌವನವು ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸರೋಜಿನಿಯಾದರೂ ಆವಾಗಲೂ ಪತಿಪ್ರೇಮ ಪರಾಯಣೆ; ಗುಣರೂಪ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಿನಿಯ ಕುಲಕ್ಕೆ ಅದರ್ಶಸ್ವರೂಪಿಣಿ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಶ.

ಅ ದ ಶ ನ ಯಾ ತ ನೆ .

ಪ್ರೇಮವೆಂಬುದು ಅದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟದಾಯಕವು ! ವಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನವೂ ಒಂದು ಯುಗವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ವಿನಯಕುಮಾರನು ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ದಿನವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಸರಳೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಯುಗಗಳಾದಂತೆ ತೋರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದೇನ ಚ್ಚರಿ ! ನಿತ್ಯವೂ ಸರಳೆಯು ವಿನಯನನ್ನು ಕಣ್ಣಿ ದಿರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿ ರುತ್ತಿದ್ದಳೇ ? ಇಲ್ಲ; ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಬಂದುದೇನು ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವುಂ ಟು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇಷ್ಟು ಬಂದಾಗೆಲ್ಲಾ ನೋಡಬಹುದು, ಮಾತನಾಡ ಬಹುದು; ಆಗಿಂದಾಗ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹು ದು. ಈಗಳಾದರೂ “ವಿನಯನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವನೋ ? ಅವ ಅವಸ್ಥೆ ಯಲ್ಲಿರುವನೋ ? ಜೀವಿಕೆಗಾಗಿ ಎಂತಹ ಪಡಬಾರದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಭವಿ

ಸುವನೋ ? ದೇಹಾಲಸ್ಯವುಂಟಾದರೆ, ಸೇನೆ ಮಾಡುವವರಾರು ? ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭೋಜನೋಪಚಾರಗಳೇನಾಗುವುವೋ ?” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಆಲೋಚನೆಯು ಸರಳೆಯ ಸರಳವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ತರಳಮಾಡಿತ್ತು.

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಳು. ಘನ ಕೃಷ್ಣ ವಾದ ಕೇಶಜಾಲವು ಮುಖದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಕಪೋಲಯುಗಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇದಬಿಂದುಗಳು ಮುತ್ತಿನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುವು. ಆಕರ್ಣ ವಿಶ್ರಾಂತವಾದ ನಯನೇಂದ್ರೀವರದ್ವಯವು ಅರಿವಾಸಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಮೈಮೇಲಣ ಸೆರಗು ಜಾರುತ್ತಿರುವುದು. ಚಿಂತಾ ಸಾಗರದ ಅಲೆಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ತೇಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದ ಸರಳಕುಮಾರಿಗೆ ಇದಾವುದೂ ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿಗೆ—“ಹಾ, ದೈವವೆ ! ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಾದರೂ ಹೋಗಬಾರದೇತಕೆ ?” ಎಂಬ ಅಸ್ಫುಟವಾದ ಮಾತು ತನ್ನ ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಲಿದ್ದಿತು.

ಬಾಲಿಕೆಯ ಈ ಸಣ್ಣ ನಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕೋಮಲವಾದ ಸಣ್ಣ ಹೃದಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ—ಇಷ್ಟು ದುರಂತವಾದ ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಪ್ರಕೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯ ರಾಹುಗ್ರಸ್ತವಾದ ಮುಖ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಹಾಳು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಬರುವುದು, ಹಾಗೂ ಅವಳ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯನ್ನರಿಯದ ಪ್ರೇಮಪೂರಿತವಾದ ಹೃದಯಾಂತರಾಳವನ್ನು ಪರಿಕಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಸಂಸಾರವು ಅನಂದದ ಮೇಲೆ ಅನಂದದ ಅಪಾರ ಪಾರಾವಾರವೆಂದು ತೋರಿಬರುವುದು. ಇದರ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಖವೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ದುಃಖವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವುದು. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿರುವುದು, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ದುಃಖವಿರುವುದು; ಸುಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖವೂ, ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸುಖವೂ ಸೇರಿಕೊಂಡೇ ಇರುವುದು. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಿಗೆ ರಾಹು ಗ್ರಾಸವುಂಟು. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಾದ ತೇಜಸ್ಸಿರುವುದು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಅಗಮ್ಯವಾದುವು. ಪ್ರಣಯವು ವಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೆದರುವುದು. ಸ್ನೇಹವು ಶಂಕೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದುದು. ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ವುಂಟಾಗುವುದು. ಮೃತ್ಯುವು ನಮ್ಮಧೀನವಲ್ಲ. ಫಲದಲ್ಲಿ ವಿಷವು ಕಾಣಬರುವುದು. ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ

ಕೀಟವಿದೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಪದ ಭೀತಿಯು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ತಲೆದೋರುವುದು. ನಾರಿಯರ ಕೋಮಲವಾದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶಾತ್ಯವು ತೋರಿಬರುವುದು. ಹೀಗಿರುವುದಾದರೂ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವೀಪಗಳುಂಟು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ನಿರುವನು. ಮೇಘದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚುವುದು. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುವಾಸನೆಯ ಹೂ ಅರಳುವುದು. ಶಿಶಿರಾನಂತರದಲ್ಲಿ ವಸಂತವು ತಲೆದೋರುವುದು. ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಯು ಮಧುರವಾಗಿ ಗಾನಮಾಡುವುದು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಯವಿರುವುದು. ಮಾನವನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಾಹವೆಂಬುದುಂಟು. ಮೂರ್ಖತೆಯು ಶಾಂತಿಪ್ರದವು. ದಾರಿದ್ರ್ಯವು ರೋಗವನ್ನು ದೂರಮಾಡು ವುದು. ವಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಔತ್ಸುಕ್ಯವಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖ ದುಃಖಗಳೆರಡೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುವು. ಆಶೆಯು ಹತಾಶೆ ಯಿಂದ ಸೇರಿರುವುದು. ಆಶೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆ, ಹತಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಡೆ. ಯಾರಿಗೆ ಆಸೆಯುಂಟೋ ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆಯು ಏಕಾಧಿಪತ್ಯಮಾಡುವುದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು.

ಸರಳಕುಮಾರಿಗೆ ಆಸೆಯಿರುವುದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಚಿಂತೆ—ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಚಿಂತೆ. ಈ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆಯೇ ಸೂರ್ಯೋದಯವನು ಪಶ್ಚಿಮಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಬಿಡೋಣವೆಂದು ತೆರಳಿದನು ಪಕ್ಷಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯ ಆಗಮನವನ್ನು ಸಣ್ಣ ದನಿಯಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸುತ್ತೆ, ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತೆರಳಿದುವು ವಾಯುವು ಅರ್ಧವಿಕಸಿತವಾದ ಕುಸುಮರಾಶಿಯಿಂದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ದನ ಕಾಯುವವರು ದನ ಕರುಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಲವುಳುವವರು ತಮ್ಮ ನೇಗಿಲುಗಳನ್ನು ಹೆಗಲಮೇಲೇ ರಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಸರನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಿಡು ಮರಗಳ ಕೊಂಬೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕೋಗಿಲೆಯು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು—
“ಪಿವ್ವಾ, ಪಿವ್ವಾ” ಎಂದು ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಸರಳಕುಮಾರಿಯೂ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಏನೇನೋ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಸರೋಜಿನಿಯು ನಗುತೆ ನಗುತೆ ಸರಳಕುಮಾರಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯು ಪ್ರಗಾಢವಾದ ಚಿಂತಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳು

ಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸರೋಜಿನಿಯು ಹೆದರಿದವಳಾಗಿ—“ನುಗು ! ಅದೇಕೆ ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿರುವೆ ? ಪ್ರಾಣಧನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಂಕಟಪಡುವವರಂತೆ ನೀನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಕೂಡಲೆಯೇ ಸರಳೆಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಆಕೆಯು ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ತಲೆವಾಗಿದವಳಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳೇ ಹೊರತು ಅತ್ತಿಗೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಏನೊಂದುತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸರಳೆಯ ಈ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ಸರೋಜಿನಿಯು—“ಸರಳೆ! ಆರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವೆ?” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು. ಸರಳೆಯು ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ದುರದುರನೆ ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ಅವ ಮಾತೂ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರೋಜಿನಿಯು ಚಕಿತಳಾಗಿ—“ಸುಸ್ಥಳಾಗಿರುವೆಯಷ್ಟೆ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಸರಳೆ—ಇಲ್ಲದೇ ಏನು !

ಸರೋಜಿನಿ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಚಿಂತಿಸುವುದೇತಕೆ ? ಸರಿ ಸರಿ, ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ವಿನಯನು ಹೊರಟು ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಆರೂ ಪರಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆ ? ವಿನಯನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಬರಬಹುದು ಬಳಿಕ ನೀನು ಏನಮಾಡುವೆಯೋ ನೋಡುವೆನು.

ಸರಳೆ—ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಡ. ವಿನಯನು ಹೊರಟುಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅರು ಚಿಂತಿಸುವರು ?

ಸರೋಜಿನಿ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವುದೇನು ? ಅದನ್ನಾದರೂ ತಿಳಿಸು.

ಸರಳೆಕುಮಾರಿಯು ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅತ್ತಿಗೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದವಳಾಗಿ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ಸರಳೆಯು ಹೇಳಿದುದೇನೆಂದರೆ —

ಅತ್ತಿಗೆ! ವಿನಯಕುಮಾರನು ಹೊರಟು ಹೋಗುವಾಗ—“ಸರಳೆ ! ನಾನೇನೋ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವೆನು. ಸ್ವಲ್ಪದಿನಗಳಾದಮೇಲೆ ನಾನು ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು. ಆಗ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಆಗುವುದೋ, ಇಲ್ಲವೋ; ಬಹುತರವಾಗಿ ಆಗಲಾರದು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಾನು—“ಅದೇಕೆ ?” ಎಂದೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು—“ನಾನು

ಹೊರಟುಹೋದ ಕೂಡಲೆ ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು. ತರುವಾಯ ನಾನು ಬಂದರೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಾರದು. ದೊಡ್ಡ ಪದವಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ಬಡವರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ದೂರಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ನಾನಾದರೋ ಕೂಳಿಗಿಲ್ಲದ ಬಡವನೇ ಅಹುದು,” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಅತ್ತಿಗೆ! ಇದರ ಅರ್ಥವೇನಿರಬಹುದು? ನಾನು ಬಡವನೆಂದೂ, ಭಾಗ್ಯವಂತರ ಸಹವಾಸವು ನನಗೆ ದೊರೆತುದು ಅನಾಥ್ಯವೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಏನೇನೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಮಾತು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಸರಳೆಯು ಕೇಳಿದಳು.

ಸರೋಜಿನಿಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟಳು. ಸರಳೆಯಾದರೂ ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಬಳಿಕ ಸರೋಜಿನಿಯು ತನ್ನ ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಾದಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, —“ಸರಿ, ಆಮೇಲೆ?” ಎಂದು ಮಿದುನುಡಿಯನ್ನಾಡಿದಳು.

ಅತ್ತಿಗೆಯು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೋಪಗೊಂಡವಳಾಗಿ ಸರಳೆಯು—“ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ,” ಎಂದು ತ್ವರಿತವಾಗಿ

ಸರೋಜಿನಿ — (ಸರಳೆಯ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು) ನೀನು ಹೇಳದೇ ಹೋದರೆ, ನನ್ನ ಮೇಲಣ ಆಶೆಯಿರುವುದು

ಸರಳೆ—ಕೇಳು, ಅತ್ತಿಗೆ! ನನ್ನನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಮದುವೆ ಮಾಡುವಂತೆ ನಾನಾದರೋ ಒಬ್ಬ ದರಿದ್ರನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿತಲ್ಲವೇ?

ಸರೋಜಿನಿ—ಅದು ಹೇಗೆ?

ಸರಳೆ—ಅದು ಹೇಗೂ ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಮನೆಗೆ ಆವಾಗ ಬರುವನು?

ಸರೋಜಿನಿ—ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೀನೇನ ಮಾಡುವೆ?

ಸರಳೆ—ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

ಸರೋಜಿನಿ—ನೀನು ಹೇರದಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಿನ್ನ

ನ್ನು ವಿನಯನಿಗೇನೇ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದುದು

ಸರಳೆ—ಅದಲ್ಲ

ಸರೋಜಿನಿ—ಹಾಗಾದರೆ ?

ಸರಳೆ—ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆನು

ಸರೋಜಿನಿ—ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೇನು ?

ಸರಳೆ—ಅದರಿಂದ ಫಲವುಂಟು.

ಸರೋಜಿನಿ—ಫಲವಿರುವುದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಅನುಭವಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ವಿನಯನೂ ಬರಲಿ. ಆಮೇಲೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಕೊಂಡು ಆ ಫಲವನ್ನು ಮನಬಂದಷ್ಟೂ ಅನುಭವಿಸಿರಿ.

ಸರಳೆ—ದುರುಳೇ ! ದೂರ ಹೋಗು.

ಸರೋಜಿನಿ—ನಾನೇಕೆ ಹೋಗಲಿ ? ಅರು ದೂರ ಹೋದವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ಅವರೇ ಹೋಗಬೇಕು

ಸರಳೆ—ನಾನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗೆ ಬೇರೆ ನಾನು ಏನನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆನೋ, ಏತಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆನೋ, ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನನಗಾದರೂ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಯನೇ ಎಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡವರಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡವನು ಆತನೇ ಎಲ್ಲಾ ಬಂಧುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುವು. ನಾನು ಅದೇತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಭಾಸಿಸುವೆನೋ, ಅದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಿನಯಕುಮಾರನನ್ನು ಕಂಡೆನೆಂದರೆ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದುದೊಂದು ಸಂತೋಷವು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಂಕುರಿತವಾಗುವುದು. ಆತನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಆವಾಗಲೂ ತತ್ತರಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು ಆತನನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ನೋಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಸದಳವಾದ ಸಂಕಟವುಂಟಾಗಿ ಪ್ರಾಣವೇ ನನಗೆ ಭಾರವಾಗುವುದು. ಅತ್ತಿಗೆ ! ನೀನು ಹೇಳು, ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಆಗುವುದೇತಕ್ಕೆ ?

ಸರೋಜಿನಿಯು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸರಳೆಯ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಕೊಂಚಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಆಲೋಚಿಸಿದಳು:—“ಸಿರ್ಮಲವಾದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಹೇಗೋ, ನದಿಯ ವಕ್ರೋದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ

ಫಲಿಸಿದ ಶರತ್ತಾಲದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಹೇಗೋ, ಹಾಗೆಯೇ ವಿನಯನ ಪ್ರೇಮವು ಸರಳೆಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿರುವುದು. ಸರಳೆಯು ವಿನಯನನ್ನು ಹೊರತು ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸಳು, ವಿನಯನೂ ಸರಳೆಯನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರೇ ಪರಸ್ಪರ ಬಂಧುಗಳು.”

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ತನ್ನ ಮಾತಿಗ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ—“ಅದೇಕತ್ತಿಗೆ ! ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು.

ಸರೋಜಿನಿ—ಉತ್ತರ ಕೊಡುವೆನು.

ಸರಳೆ—ತಡವೇಕೆ ?

ಸರೋಜಿನಿ—ಅರು ಆರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದೂ, ಅವರು ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಮಾಡುವರು ಇದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮವೇ ಆಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಪುಣ್ಯ, ಪ್ರೇಮ, ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, ಅನುರಾಗ ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಸರಳೆ ! ನೀಳು, ಹೊತ್ತಾಯಿತು ನಾವು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೆಳೆಯಿಸಿದ ಲತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಹಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ, ನಡೆ

ಸರಳೆ—ಆಗಬಹುದು

ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಹೂದೋಟಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯು ಸರೋಜಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಅತ್ತಿಗೆ, ನೋಡಿದೆಯೆ ? ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಜಾತುರ್ಯವೆಂತಹದು ! ಕೋರಕಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಸುಮವು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗಿ ಸುಮಧುರವಾದ ವರಿಸುಳವನ್ನು ಬೀರುವುದು,” ಎಂದಳು

ಸರೋಜಿನಿ—ಎಂತಹ ಆಸ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ! ಇದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮವೇ ಆಗಿರುವುದು ಇದರ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.—ಮಂದಮಾರುತನೆಂಬ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನು ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಪೂರಿತವಾದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಕುಸುಮ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಲು, ಆ ಕುಸುಮ ಕಾಮಿನಿಯು ಅನಂದದಿಂದ ಹಿಗ್ಗುವುದೇ ಪುಷ್ಪವು ಅರಳುವುದೆಂದರ್ಥವು.

ಸರಳೆ—(ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ನಕ್ಕು) ಅತ್ತಿಗೆ, ನೀನು ಬಲು ಕೆಟ್ಟವಳೇ ! ದೂರ ಹೋಗು ನಿನ್ನ ಹನೆಯ ಬರಹವು ಎಂದಿಗೂ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದೇ ಆಯಿತು.

ಸರೋಜಿನಿ—ನಾನೇನು ಕುಮ್ಮನೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವೆನೇ ? ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನಿಷ್ಕಂತಿಯೇ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೇನು ? ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ನಾನು ಉಸ್ ಎಂದು ಅಂಗಯ್ಯಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಗಲಿರುಳೂ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ? ಹೇಳು, ನೋಡುವ !

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅತ್ತಿಗೆ ನಾವಿನಿಯರು ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಐದನೆಯ ಅಂಬಕ.

ಅ ತ್ಯ ಚಾ ರ

ಇತ್ತ ಕಡೆ ವಿನಯಕುಮಾರನು ಹಡಗನ್ನೇರಿ ತೆರಳಿದುದು ನಮ್ಮ ಪಾರಕ ಮಹಾರಾಯರಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿರಬಹುದು ವಿನಯನು ಪಯಣಮಾಡುತ್ತಾ ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ದಿನಗಳ ವರೆಗೂ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಪಯಣಮಾಡಿದುದಾಯಿತು ಆದರೂ ಸೇರಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳವು ಇನ್ನೂ ಸಮೀಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನವೂ ವಿನಯನು ಬೇಸರವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಡಗಿನ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ಮಧುರವಾದ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೂ, ಅಲ್ಲಿ ಜಲ ಪಕ್ಷಿಗಳು ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೂ, ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ನಿವಾಸಿಗಳು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ರಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಿಶುನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಾವಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತಲೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಇದಾವುದೂ ರುಚಿಸದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ, ವಿನಯನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸರಳೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಲೋಚಿಸುವನು. ವಿನಯನ ಚಿಂತಾಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗುವುದು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಳೆದು ಸಂಜೆಯಾಗುವುದು. ಎಷ್ಟೋ ರಾತ್ರಿಗಳು ಆತನ ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬರದೆಯೇ ಕಳೆದುಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆವುದು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ,

ವಿನಯನ ಚಿಂತೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಗೆ ಹರಿಯುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ಚಿಂತೆಯಾದರೋ, ಆತನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಡಗಿನಂತೆಯೇ ದಿಕ್ಕು ಕಾಣದೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ತೇಲಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು.

ವಿರಾಮವಿಲ್ಲದೆ ತೇಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಡಗು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ದಿನ ನದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿತು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಪಯಣವು ಬಳಿಯಿತು. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಅಂದೂ ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿದನು. ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಚಂದ್ರನೂ ಉದಯಿಸಿದನು. ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡುವು. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸುಖವನ್ನು ನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಿದ್ಧವಾದುವು. ಆದರೆ ಈ ಹಡಗಿಗೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿರಾಮವಿರಲಿಲ್ಲ; ವಿನಯನ ಅಲೋಚನೆಗೂ ತುದಿ ಮೊದಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರನುದಯಿಸಿದ ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ನಾವಿಕನು ವಿನಯಕುಮಾರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು—“ಬುದ್ಧೀ ! ಕೊಂಬಿನ ಕೂಗಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಂಗುವ ತಳ ಐತೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಹತ್ರದಾಗೆ ಯಾವ ತಳವೂ ಸಿಕ್ಕೋಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಹಡಗನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡೇವು,” ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನಯನು—“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಬಹುದು” ಎನ್ನಲು, ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗೌರೀಶಂಕರರಾಯನು ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ—“ಕೂಡದು,” ಎಂದನು.

ವಿನಯ—ಅದೇಕೆ ?

ಗೌರೀಶಂಕರ—ನಾವು ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಾದುವು. ನಾವು ಆಗಿಂದಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿಂತು ತೆರಳುವುದಾದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮೂರನ್ನು ಸೇರುವುದೆಂದಿಗೆ ? ಬೇಗನೆ ಊರ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ?

ವಿನಯ—ಮುಂದೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಅವ ತಂಗುವ ಸ್ಥಳವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾವಿಕರು ಹೇಳುವರಲ್ಲಾ !

ಗೌರೀಶಂಕರ—ನಿನಗೆ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹೊರಟ ಉದ್ದೇಶವೇನು, ಈಗ ನಾವು ಮಾಡುವುದೇನು ?

ವಿನಯ—ಹಾಗಾದರೆ ಹೊರಡಬಹುದು. ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿಯೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದು. ಊರ ಕಂಡರೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆವುದೂ ನನ್ನ ಇಷ್ಟವಲ್ಲ.

ಗೌರೀಶಂಕರ—(ನಾವಿಕರನ್ನು ಕುಳಿತು) ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಡಗನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಡಗು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಿ.

ನಾವಿಕರು ಗೌರೀಶಂಕರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆಯೇ ಹಡಗನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹಡಗು ಎಂದಿನಂತೆ ಹೊರಟೇ ಹೊರಟಿತು, ವಿನಯ ಕುಮಾರನು ಎಂದಿನಂತೆ ಚಿಂತಿಸಿಯೇ ಚಿಂತಿಸಿದನು, ನಾವಿಕರು ಬೇಸತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲಾ ಹಾಡಿಯೇ ಹಾಡಿದರು, ಹಡಗಿನ ಹುಟ್ಟುಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ “ಭಪ್ ಭಪ್” ಎಂದು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡಿದುವು. ಹೀಗಾಗುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಗಗನಮಂಡಲದಿಂದ ಸರಿದುಬಿಟ್ಟನು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವು ತಾನೇ ಸ್ಥಿರವು? ಎಲ್ಲವೂ ಎಂದಾದರೊಂದುದಿನ ಕಳೆದೇ ಹೋಗುವುವು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜಾನಗಲೂ ಕಳೆದು ಕೊನೆಯ ಜಾನವೂ ಬಂದಿತು ಒಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ವಿನಯನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಚಿಂತೆಯಿದ್ದರ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿರುವುದು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಚಂಚಲ ಸ್ವಭಾವದವರಿಗೆ ಹೇಳಲೇ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ವಿನಯನು ಈ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಗೌರೀಶಂಕರನು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದನು ಆತನು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ತಟ್ಟನೆ ಎಚ್ಚತ್ತು—“ಈಗ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಯಿತು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ವಿನಯನಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾವಿಕನೊಬ್ಬನು—“ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಿತು,” ಎಂದು ಉತ್ತರವಿತ್ತನು.

ಗೌರೀಶಂಕರ—ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ದ್ವೀಪಗೀಪ ಏನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುವ ಸಂಭವವುಂಟೇನು?

ನಾವಿಕ—ಉಂಟು. ಏನಾಗಬೇಕು?

ಗೌರೀ—ಅಲ್ಲಿ ಹಡಗನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದೀತು.

ನಾವಿಕ—ಏಗೋ! ಇದೇ ದ್ವೀಪವು.

ಗೌರೀ—ಹಾಗಾದರೆ ಹಡಗನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು.

ನಾವಿಕರು ದ್ವೀಪದ ಬಳಿ ಹಡಗನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಗೌರೀಶಂಕರನು ಹಡಗಿನ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಾವಿಕರೊಡನೆ ಪಿಸಪಿಸನೆ ಆವುದೋ ಗುಟ್ಟಿನ ಮಾತನ್ನಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿನಯನನ್ನು ಕೂಗಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿನಯನು—“ಮಹಾಶಯ! ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು, ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ತಂಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯೋಣ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು,” ಎಂದನು.

ಗೌರೀ—ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ನೀನು ಕೇಳಬೇಕು. ನೀನು ಈಗಲೇ ಇಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರದು.

ವಿನಯ—ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತಾಗಲಿ ನಾನು ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಕ್ಷಮಿಸತಕ್ಕದ್ದಿದೆ

ವಿನಯನು ಮುಂದೆ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಹೇಳದೆ ಬಾಯ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹಡಗನ್ನಿಳಿದನು ಭೋಜನ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಪಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಂತೆ ಪರಿಚಾರಕನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣಮಾಡಿ, ಗೌರೀಶಂಕರನೂ ಇಳಿದನು. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಆಹಾರದ ಪಟ್ಟಿಗೆಯೂ ಬಂದಿತು. ಬಳಿಕ ಗೌರೀಶಂಕರ ವಿನಯಕುಮಾರರಿಬ್ಬರೂ ಆಹಾರಮಾಡಿದರು. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ, ಗೌರೀಶಂಕರನು ವಿನಯನನ್ನು ಕುರಿತು—“ವಿನಯ ! ಈ ದ್ವೀಪವು ಪರಿಷ್ಕಾರವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ವೆಳೆಗೂ ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳೋಣ. ನಮ್ಮ ಊರು ಸಮಾಪಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು,” ಎಂದನು. ವಿನಯನು ತನ್ನ ಅವಮಾತೂ ಸಾಗದೆಂದು ತಿಳಿದು ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ತರುವಾಯ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಮರಳಿನ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಸಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿನಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದ್ದ ವಿನಯನು ಆಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಮಲಗಿದನು ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆಯು ವಿನಯನನ್ನು ಆವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಕೃತ್ರಿಮವನ್ನರಿಯದೆ ವಿನಯನು ಮಲಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಮೃತನಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನೆಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಇರಲಿ

ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿಯೂ ನಿದ್ರೆ ಬರುವುದು. ಇದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮವೇ ಆಗಿರುವುದು.

ವಿನಯನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತನೇ ಹೊರತು, ಗೌರೀಶಂಕರನು ತನ್ನ ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲೋಸುಗ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಿನಯನ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಗೌರೀಶಂಕರನು ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದು ನಾವಿರಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ನಾವಿಕರು ಸಿದ್ಧರಾದರೂ ಗೌರೀಶಂಕರನೂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡನು. ಅಂಬಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಡಗನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವಂತೆ ಗೌರೀಶಂಕರನು ನಾವಿಕರಿಗೆ ಅಪ್ಪ! ಮಾಡಲು, ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಸಾಹಸಪಟ್ಟರು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಕೂಲ ವಾಯುವೂ ಎದ್ದು ಹಡಗನ್ನು ಬಿರಬಿರನೆ ತಳ್ಳಿಕೊಡು ಹೊರಟಿತು. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದೈವವೂ ನೀಚಾಶಯರಿಗೆ ಸಹಾಯವೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಸೂಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹತಭಾಗ್ಯನಾದ ವಿನಯನ ಆ ಜಲವೇಷ್ಟಿತವಾದ, ಜನಶೂನ್ಯವಾದ, ಶಂಕಾಸ್ಪದವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಿದ್ರಿತನಾಗಿರುವನು. ಹಾ ವಿಧಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಅಗಾಧವಾಹ್ಯದಯ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಪ, ಎಷ್ಟು ಕಾರಿಣ್ಯ, ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥತೆ ಎಷ್ಟು ತಂತ್ರ, ಎಷ್ಟು ಮೋಸ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದೋ ಆರು ಬಲ್ಲರು ?

ಸರಳಮತಿಯಾದ ವಿನಯಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಘಾತುಕನಾದ ಗೌರೀಶಂಕರನು ನಡೆಯಿಸಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದವಳಂತೆ ಪ್ರಕೃತದೇವಿಯು ಖಿನ್ನಳಾದಳು. ಪರದುಃಖದುಃಖಿತೆಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇತರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಗಲಗಲನೆ ಅಳುವಂತೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಿದರಿದ್ದ ಮೇಘಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇಮಳೆಯು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯಲಾರಂಭವಾಯ್ತು. ವಾಯು ತಾನೆ ನೀಚರಿಗೆ ಸಹಾಯನಾದುದು ತಪ್ಪೆಂದು ತಿಳಿದು ರೇಗಿದುದಾಗಿ ಭೀಮನಾದೊಡನೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಏಕಾಕಾರಮಾಡಿಬಿಡುವಂ ಪ್ರಚಂಡವಾಗಿ ಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಸಮುದ್ರವು ಕನಿಕರದಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಅಲೆಗಳೆಂಬ ಕೈಗಳಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದ ವಿನಯನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಇಷ್ಟೆನ್ನುವುದರೊಳಗಾಗಿ ವಿನಯನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಬೆಚ್ಚಿದವನಾಗಿ. ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು. ಎಲ್ಲವೂ ಜಲಮಯ

ವಾಗಿದ್ದಿತು. ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರನಿಲ್ಲ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಡಗಿಲ್ಲ, ಮಳೆ ಯಾದರೋ ಒಂದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವುದು. ವಿನಯನು ಇಂತಹ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನ ಮಾಡಬೇಕು ? ಗಿಡು ಮರಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಾದರೂ ನಿಂತು ಕೊಂಡು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದರೆ, ಆ ಹಾಳು ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಡುವಾದರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿನಯನು ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮೊಳಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನು ಟ್ಪು ಗೊಳೋ ಎಂದು ಆಳ ತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಹೊರಡುತ್ತಲಿದ್ದುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದುದು:—

“ಅಮ್ಮ! ಹತಭಾಗ್ಯನಾದ ನಿನಗಿದ್ದ ಮಗನೊಬ್ಬನೂ ಇಂದು ಪ್ರಾಣ ವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು “ಅಮ್ಮ, ಅಮ್ಮ” ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಮಗನು ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ತಂದೆ! ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಲವಾದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿತ್ತು. ಅದೂ ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯದೇ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ! ಅಕಟಕಟ! ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ, ಇರುವನೊಬ್ಬ ಮಗನೂ ಮುದಿತನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಿಡು ವನೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹೃದಯದಿಂದ ದೂರಮಾಡಿಬಿಡು. ನಾನಿನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ವೃದ್ಧನಾದ ನಿನ್ನ ಆವಸ್ಥೆಯು ಮುಂದೆ ಏನಾಗುವುದೋ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲು ಅನುಕೂಲಿಸದೇ ಹೋಯಿತು.

“ಸರಳೆ! ನಾನು ಸತ್ತೆನು. ನಾನು ಸತ್ತೇಹೋದೆನು. ಇನ್ನು ನೀನಾ ದರೂ ಸುಖವಾಗಿರು. ಧರ್ಮವಿರುವುದಾದರೂ, ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿರುವುದಾದ ರೂ, ಪರಲೋಕವಿರುವುದಾದರೂ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ನೋಡಬಲ್ಲೆನು.

“ಶಿವಶಿವ! ಮಳೆಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಲು ಚಳಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಮೈಯಲ್ಲಾ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುವುದು. ಈಗ ಪ್ರಾಣ ಹೋದಲ್ಲದೆ ಸುಖವುಂಟಾಗಲಾರದು.”

ವಿನಯನು ವಿಪರೀತವಾದ ಶೀತದಿಂದಲೂ, ಮಳೆಯಿಂದಲೂ, ಗಾಳಿ ಯಿಂದಲೂ, ವ್ಯಸನದಿಂದಲೂ, ಸಂಕಟದಿಂದಲೂ ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿದವನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಸನ್ನಿಪಾತಜ್ವರಬಂದ

ವನು ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ವಿನಯನೂ ಪ್ರಲಾಪ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು:—

“ಸರಳೆ ! ಅಳಬೇಡ, ಅಳಬೇಡ, ನನಗೇನೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಳಬೇಡ, ಕಂಡೆಯಾ ? ನೀನು. ಅತ್ತರೆ ಅಮ್ಮನೂ ಅಳುವಳು. ನಾನಲ್ಲ, ನನಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನಿದ್ದೀಯೆ, ತಾಯಿತಂದೆಗಳೂ ಇರುವರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳೂ ಇರುವಳು. ಅವಳಿಲ್ಲದೇ ಏನು ? ಅವಳೂ ಇರುವಳು. ಅನಾಥೆಯಾದ ನನ್ನ ತಂಗೆ ಇರುವಳು. ಸ್ವರ್ಣ ! ಗಂಡನಿದ್ದರೂ ನಿನಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲವೇ ! ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ನೀನು ಬೇಡ. ತಂಗೆಗೆ ಅಣ್ಣಬೇಡವೇ ? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಿಡುವೆನು. ನಾನು ಎರಡು ಹೊತ್ತೂ ಅನ್ನ ಹಾಕುವೆನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರೂ ನಿನ್ನನು ಕಾಪಿಡುವನು.”

“ಸರಳೆ ! ನಿನ್ನ ವಿಷಯವೇನು ? ಅಳಬೇಡ, ಅಳಬೇಡ, ನನ್ನ ಹೃದಯಾಧಿಷ್ಠಾನದೇವತೆಯಾದ ಸರಳೆ ! ಅಳಬೇಡ, ನಿನ್ನನ್ನೂ ದೇವರು ಕಾಪಿಡುವನು. ಜಗದೀಶ ! ನೀನಲ್ಲದೇ ಮತ್ತಾರಿರುವರು ? ಸರಳೆ ! ನಿನೇಕೆ ಹೆದರಬೇಕು ? ಹೆದರಬೇಡ, ಕಂಡೆಯಾ ? ನಿನಗೆ ಆರ ಭಯ ? ಸಮಾಜದ ಭಯವೇ ? ಈಗ ಆ ಭಯವೂ ಹೋಯಿತು. ಭಾರತನಿವಾಸಿಗಳು ಈಗೀಗ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೃದಯದ ಕಾರಿನ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಸರಳೆ ! ಭಾರತೀಯರು ಅಮ್ಲಾನ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧಾರಣಮಾಡಿರುವರು. ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಮಾಣಿಕ್ಯವೇ ! ಬಾ, ಬಾ, ಬಾ, ಬಾ, ನನ್ನ ಹೃದಯವು ತಪಿಸಿ ತಪಿಸಿ ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು, ಬಾ, ಬಾ, ಬಾ, ಬಾ, ಭಯ ಪಡಬೇಡ. ಭಾರತವರ್ಷದ ಹಿಮಗಾಲವು ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು, ಕಂಪವೂ ದೂರ ಸರಿದು ಹೋಯಿತು ಕೋಗಿಲೆಯು ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಜಾತಿ, ಸಂಪಿಗೆ, ಮಲ್ಲಿಕಾ, ಯೂಧಿಕಾ ಮೊದಲಾದ ಕುಸುಮಗಳು ಘನು ಘಮಿಸುತ್ತಿರುವುವು. ಜನರು ಇತರರ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿತರಾಗುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವರು ದರಿದ್ರನಾದ ನನಗೆ ನಿಧಿಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಸರಳೆ ! ಭಾರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಭಯವೆಂಬುದಿಲ್ಲ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ವೈಷಮ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಾ, ಬಾ ಭಾರತ ಭೂಮಿಯು ಈಗ ಸ್ವರ್ಗದ ಒಂದು ಖಂಡವಾಗಿರುವುದು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದುಃಖವುಂಟೇ ? ಬಾ, ಬಾ ತಡ ಮಾಡಬೇಡ.”

ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಪ್ರಲಾಪವು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ವಿನಯನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟಿತು.

ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಳೆಯು ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಶಾಂತಿಮಯಿಯಾದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿತು. ವಾಯುವು ಮಂದಮಂದವಾಗಿ ಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಸಮುದ್ರವು ಕಲಮಧುರವಾದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗಿತು ಈಗ ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಂತಿಮಯವು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತಿರಸವು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿರುವುದು ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಯ್ತು. ಅರುಣಕಿರಣನ ತರುಣಕಿರಣಗಳು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದುವು. ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸು ವಿನಯನ ಲಲಾಟದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು, ಅವನಿಗೆ ಮೋಹಭಂಗವುಂಟಾಯ್ತು. ವಿನಯನು ಎದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದನು. ಎತ್ತ ಕಡ ನೋಡಿದರೂ, ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಮರಳ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ವಿನಯನಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಜಾರವಾಯ್ತು, ಅದರ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಸಾರಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಈ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಉದ್ಭವವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಪಯಣ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ “ಭಗವಂತನ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯು ಸಂಕಟಕ್ಕೀಡಾದವನನ್ನು ಎಂತಹ ವಿವತ್ತಿಸಿಂದಾದರೂ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದು,” ಎಂದು ತಾಯಿಯು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ವಿನಯನು ಕುಮಾರನು ಭಗವಂತನನ್ನು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದನು —

“ಹರೇ ಮುರಾರೇ! ದಯಾಮಯಹರೇ! ವಿಸತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಸತ್ತು, ಹರೇ! ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡು, ಹರೇ!”

ಆರನೆಯ ಲಂಬಕ.

ಕೀರ್ತಿ ಕಥಾ.

ಗೌರೀಶಂಕರನು ವಿನಯನನ್ನು ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಹೊರಟನು. ಹಡಗು ಗೃಹಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ತೆರಳುತ್ತಿತ್ತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಸಂಗತಿಗಳಾವುವೂ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವು ಒದಗಿಬರಲಿಲ್ಲ.

ದೀರ್ಘವಾಗಿಯೂ, ಶೂನ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಾಯ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಕಳೆವುದು ಅರಿಗಾದರೂ ಬೇಸರವನ್ನುಂಟುಮಾಡದಿರದು. ಗೌರೀ ಶಂಕರನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮತ್ತೇನು ತಾನೇ ಕತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾದೀತು ? ಹಡಗು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿರಲಿ. ನಾವು ಗೌರೀಶಂಕರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಪ್ರಿಯ ಪಾರಕ ಮಹಾಶಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವೆವು. ಇದರಿಂದಲಾದರೂ ದಾರಿಯು ಸುಮುಖವಾಗಿ ಕಳೆಯುವ ಸಂಭವವುಂಟು.

ಗೌರೀಶಂಕರನು ನಾಗಪಟ್ಟಣದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಅಮರವುರವೆಂಬ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ವೈದ್ಯ ಸಂತತಿಗೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಬಾಲ್ಯದ ವೇದಲು ಗೌರೀಶಂಕರನ ಚರಿತ್ರೆಯು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದು. ಗೌರೀಶಂಕರನಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವಯಸ್ಸು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ತಂದೆಯು ಇವನನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆಂದು ಒಂದು ಪಾರಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದನು. ಇವನಿಗಾದ ೧೯ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಜಿರುಚಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಈತನು ಕಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಪಾರಶಾಲೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಪಾರಶಾಲೆಗೆ ತಲುತ್ತಿದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದು ಬೇರೆಯ ವಿಷಯವು. ಗುರು ಮಹಾಶಯನು ಪಾರಶಾಲೆಗೆ ಬಂದುವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಈ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳುವನು ಅಲ್ಲಿ ಗುರುಪತ್ನಿಯು ಗೃಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತೆಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಗೌರೀಶಂಕರನು ಕಳೈತನದಿಂದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದುದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು ಹೀಗೆಯೇ ಗುರುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಏನಾದ ಲೊಂದು ಪದಾರ್ಥವು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಪವೇತನಕ್ಕೆ ಈ ಗುರು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಹು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳು ದಿನಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಕೈತಪ್ಪುವುದಾದರೆ, ಬಡವನಾದ ಗುರುವಿನ ಗತಿಯೇನು ? ಮತ್ತೆ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಾರ್ಗವೇನಿರುವುದು ? ಗುರುವಿಗೆ ಇದರ ತತ್ತ್ವವಾವುದೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಗೌರೀಶಂಕರನ ತಂದೆಯು ಪಾರಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಮಗನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಗುರುವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಗುರುವು—ಮಹಾಶಯ ! ಪಾರಶಾಲೆಗೆ

ಸೇರಿದ ದಿನ ಗೌರೀಶಂಕರನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದುದೇ ಹೊರತು, ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಆತನಾರೆಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹುಕಾಲ ಆತನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ, ಆತನು ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟನು,” ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿ, ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಂದೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ, ವ್ಯಸನವೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಅವಿಧೇಯನಾದ ಮಗನನ್ನು ತಂದೆಯಾದವನು ಏನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾದೀತು ? ತಂದೆಯು ಹಡದ ತಪ್ಪಿ ಗಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿದನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಂದೆಗೆ ಹೆದರಿದಂತೆ ನಟಿಸಿದ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಗುರುವಿನ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಗ್ರಹಚಾರವಶದಿಂದ ಗುರುವು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಗೌರೀಶಂಕರನ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಬಲು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಗೌರೀಶಂಕರನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದನು. ಇದಾದ ಬಳಿಕ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಗುರುವಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುವೂ ಆತನ ಪತ್ನಿಯೂ ಹಾಸುಗುಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಸಿದನು. ಆಯುಶ್ಯೇಷವಿದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣದಿಂದಿಳಿದು ಗುರುವು ಗುರುಪ್ಪನು ಅಂದು ಮೊದಲೊಂದು ಆ ಗ್ರಾಮವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು.

ಗೌರೀಶಂಕರನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ನಿತ್ಯವೂ ಕಂಡಕಂಡವರ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನಹಾಕುತ್ತಲೂ, ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೂ, ಸಮಯ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿದವರ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಿಚ್ಚನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದನು. ಕೂಂಚ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ವ್ಯಸನದಿಂದ ಪರಲೋಕಯಾತ್ರಿ ಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಆ ಗ್ರಾಮನಿವಾಸಿಯೊಬ್ಬನು ಗೌರೀಶಂಕರನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕನಿಕರಗೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ನೌಕರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾದ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ

ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ, ಗೌರೀಶಂಕರನು ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಬಾವಮ್ಮೆದುನನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಹೊತ್ತು ತಾಯಿಯ ತಮ್ಮನ ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮಗದೊಂದು ಹೊತ್ತು ತಂಗಿಯ ಗಂಡನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗನ ಹೆಂಡಿತಿಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಳಿಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಪಿಂಡವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಈ ತೆರನಾಗಿಯೇ ಗೌರೀಶಂಕರನಿಗೆ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದುವು ಗೌರೀಶಂಕರನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಆಗುವ ಹಾಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಕೊಂಚ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದು, ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿ ಜೀವಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಶಿವರಾಮಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜೋಡೀದಾರನಾದ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದ ಮಠನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿದನು ಇವನು ಬಂದುದೇ ವಿಸಯಾಗಿ ಮೃತ್ಯುವು ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು ದುರ್ದಾಂತನಾದ ಜೋಡೀದಾರನು, ತನ್ನ ಅಪ್ರಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪಾತ್ರವು ದೊರೆಯದೇ ಬಲು ತೊಂದರೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಗೌರೀಶಂಕರನು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಆಯುಧವು ದೊರೆಯಿತೆಂದು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆತನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ಅದು ನೋಡಲು ಗೌರೀಶಂಕರನು ಜೋಡೀದಾರನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ನಿಂತನು.

ಗೌರೀಶಂಕರನ ವೃತ್ತಾಂತವು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ದುಷ್ಟ ಜನರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೂಳ್ಳುವುದು ಸುಖಕ್ಕೆ ಬಂದುದಲ್ಲ. ಭೂಮಿದರೂ ದೂಷದರೂ, ದುಷ್ಟನು ತನ್ನ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹಿಂಸಮಾಡುವುದನ್ನೂ ಬಿಡನು ಸಲ್ಲದ ಹಿಂಸಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಪಡಬಾರದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರು ತಾಸೇ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು ? ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವುದೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಾವು ಗೌರೀಶಂಕರನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏತಕ್ಕೆ ವ್ಯಸನಪಡಬೇಕು? ದುರ್ಜನರ ಸ್ವಭಾವವಾದರೂ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದೂ

ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. ಅಷ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನ ದುರ್ಜನರೆಂಬ ವಿವೇಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ಆದಕಾರಣ ಗೌರೀಶಂಕರನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹತ್ತು ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲಿನಷ್ಟು ಸೂಚಿಸಿರುವೆವು. ವಿವೇಕಿಗಳು ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳನ್ನು ವುದರೂಳಾಗಿಯೇ ಗೌರೀಶಂಕರನ ಹಡಗು ಭೃರವೀನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಲು ದೂರದವರೆಗೂ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ಶಿವರಾಮಪುರವು ತಲಪುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ದಾರಿಯು ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದಿತು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟು ಬರುವುದಾದರೆ, ಎರಡು ದಿನಗಳ ವರಗೂ ವಯಣ ಬಳೆಯಿಸಬೇಕು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೊರಟು ಬರುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಒಂದು ದಿನದೊಳಗಾಗಿಯೇ ಶಿವರಾಮಪುರವನ್ನು ಸೇರಬಹುದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಗೌರೀಶಂಕರನು ಹಡಗನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನಂದಿಗ್ರಾಮವೆಂಬೊಂದು ಕುಗ್ರಾಮವಿದ್ದಿತು ಇದು ಅಚ್ಯುತ ಮಹಾರಾಯನ ಜೋಡಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದುದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಚಾವಡಿಯು ಇದ್ದಿತು ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗುಮಾಸ್ತನೂ, ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಯೂ, ಇಬ್ಬರು ಗ್ರಾಮಸಂಪ್ರದಾಯ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಜೋಡೀ ದಾರನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವರು ಗೌರೀಶಂಕರನು ಹಡಗನ್ನಿಳಿದು ನಾವಿಕರಿಗೆ ಮುಂದೆ ತೆರಳುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಚಾವಡಿಗೆ ಬಂದನು ಬಂದವನು ಗುಮಾಸ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಮಹಾರಾಯ ! ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣವಾಗಲಿ ನನ್ನ ಕೆಲಸವಾದರೂ ಮಹತ್ವರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಾನು ಈಗಲೇ ಶಿವರಾಮಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು,” ಎಂದು ಬಿರುನುಡಿ ನುಡಿದನು ಗುಮಾಸ್ತನಿಗೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಬಲು ಪ್ರೇಮವಿದ್ದಿತು ಅದು ನಡೆದರೆ “ಎಲ್ಲಿ ಸವೆದು ಹೋಗುವುದೋ” ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹೊರತು ಮತ್ತಾರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಡುವುದೆಂದರೇನು? ಆದರೆ ಗುಮಾಸ್ತನು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಶಿವರಾಮಪುರದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರನನ್ನು ನೋಡಿ

ದ್ದನು. ಆಗ ಆತನು ಯಜಮಾನನಿಗೆ ವಿಶೇಷಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇಂತಹವನಿಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಜೀವನದ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬಿದ್ದುಹೋಗುವುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಗೊಂಡವನಾಗಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಕುದುರೆಯೂ ಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಗೌರೀಶಂಕರನು ಮುಟ ಮುಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಶಿವರಾಮ ಪುರಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ತೆರಳಿದನು. ನಂದಿಗ್ರಾಮದಿಂದ ಶಿವರಾಮ ಪುರಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದು ದಿನದ ದಾರಿಯಿದ್ದರೂ, ನಿರ್ದಯನಾದ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹೊಡೆದು ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ಯಜಮಾನನ ಬಳಿಗೈತಂದನು.

ಗೌರೀಶಂಕರನು ಶಿವರಾಮಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಾಗಿದ್ದಿತು. ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪದಿಂದ ಲೋಕವು ಸೊಕ್ಕು ಸೊರಗಿಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬೆಂಡಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗಿಡುಸುರಗಳ ದಟ್ಟವಾದ ನೆಳಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ದನಕರುಗಳು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಬಯಸಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳು ಕೊಚ್ಚಿ ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತೆ ಬ್ರಹ್ಮಾ ನಂದಪರವಶಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಲಾಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಯಜಮಾನನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು. ಅಧಿಕಾರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ಬಂದು ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಸೇವಕರು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ತೂಗಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಭೃತ್ಯನೊಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನೊಡನೆ ತನ್ನ ಮನೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ, ಯಜಮಾನನ ಮನೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ, ದಾಸಿಯರು ಮಾಡುವ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ, ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನೂ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಅಂಗಭಂಗಿಯಿಂದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಇದನ್ನು ಬಲು ಆದರದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೌರೀಶಂಕರನು ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, “ಎಲಾ ! ಯಜಮಾನರಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಭತ್ತ—ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿರುವರು.

ಗೌರೀ—ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ಭೃತ್ಯ—ಆಗಲಾರದು.

ಗೌರೀ—ಹಾಗೆಂದರೇನು ?

ಭೃತ್ಯ—ಯಜಮಾನರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವವರಾರು ?

ಗೌರೀ—ಹಾಗೆಂದರೇನು ?

ಭೃತ್ಯ—ಅವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಗೌರೀ—ನೀವು ಮಾಡುವದೇನು ?

ಭೃತ್ಯ—ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ಗೌರೀ—ಊಟ ! ಮತ್ತೇನು ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗಬಹುದು ?

ಭೃತ್ಯ—ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಊಟವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೂರು ಪಾವಿ ನಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿಹಾಕಿ ಅನ್ನ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮೇಲೋಗರ. ಚಟ್ಟಣಿಗಾಗಿ ಎರಡು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಒಡೆದಿದ್ದೆನು.

ಗೌರೀಶಂಕರನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ—“ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕರ ಕೊನೆಯ ದರ್ಜೆಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು,” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಜೋಡೀದಾರನು ಹಗಲಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಿರುಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಯಜಮಾನನು ಆಗತಾನೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಆತನು ಬರುವುದನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಚಂಡಾತಪದಿಂದ ತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಗನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮೇಘೋದಯವಾದಂತೆ, ವ್ಯಾಧಿಪೀಡಿತನಾದ ರೋಗಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯನು ಬಂದು ನಿಂತಂತೆ, ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಪಥಿಕರಿಗೆ ಚಂದ್ರನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ, ಜಯಾಪಜಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಲಸಮರ್ಥನಾದ ರಾಜನಿಧಿರಿಗೆ ಗಾಯವಡೆದ ಸೇನಾಪತಿಯು ಜಯಪತಾಕೆಯನ್ನೇರಿಸಿ ತಟ್ಟನೆ ಗೋಚರಿಸಿದಂತೆ, ಗೌರೀಶಂಕರನು ಅಚ್ಯುತಾನಂತಗೋವಿಂದನ ಇದಿರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು ಈತನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಯಜಮಾನನು ಪರಮಾನಂದಭರಿತನಾಗಿ—“ಗೌರೀಮಹಾಶಯ ! ಕ್ಷೇಮವೇ ? ಮತ್ತಾವ ಕುಂದುಕೊರತೆಯೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಗೌರೀಶಂಕರನು ಯಜಮಾನನ ಸಂತೋಷಸೂಚಕವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿಗ್ಗಿದವನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು—“ಮಹಾ

ಪ್ರಭೂ! ತಮ್ಮ ಅನ್ನಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಮುಖವಾಗಿ ನೆರವೇರಿರುವುದು. ತಾವು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ವರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದಾವ ಅಡ್ಡಿ ತಾನೇ ಬಂದೀತು? ಗೌರೀಶಂಕರನಾದರೋ ಹಡಿದ ಅವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸದೆಯೇ ಒಂದಿರುಗಿ ಬರತಕ್ಕವನಲ್ಲವಷ್ಟೇ? ಎಂದು ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ ಘೃದುಮಧುರವಾಗಿ ಉತ್ತರವಿತ್ತನು.

ಅಚ್ಯುತ—ವಿನಯನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ ?

ಗೌರೀ—ನಾನು ಭೈರವೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ತೆರಳಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ವರೆಗೂ ವಯಣ ಬಳೆಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ದಿವಸದ ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದಿರುಗಿದೆನು

ಅಚ್ಯುತ—ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವೀಪಗಳುಂಟೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿರುವೆನು. ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣವೂ ದೊಡ್ಡವೂ ಇರುವುವು ಕೆಲಕೆಲವು ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ಜಂತುಗಳೂ ಇರುವುದುಂಟು ವಿನಯನಿಗೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣಭಯವೇನೂ ಆಗಲಾರದಷ್ಟೆ ?

ಗೌರೀ—ವಿನಯನಿರುವ ದ್ವೀಪವು ಅಷ್ಟಾಗಿ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗಿಡುಮರಗಳಾವುವೂ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ಮೃಗಗಳಾವುವೂ ಇದ್ದಿರಲಾರವೆಂದು ನನಗೆ ನಂಬುಗೆ ಬಲು ತೆರನಾಗಿ ವಿನಯನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇನೂ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವುದು

ಗೌರೀಶಂಕರನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯೂ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯು ಗೌರೀಶಂಕರನನ್ನು ನೋಡಿ,—“ಮಹಾಶಯ! ಆವಾಗ ಬರೋಣವಾಯಿತು? ಎಲ್ಲವೂ ಮಂಗಳವಷ್ಟೇ ?” ಎಂದು ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು

ಗೌರೀ—ಈಗತಾನೇ ಬಂದೆನು ಎಲ್ಲವೂ ಮಂಗಳವು.

ಸರ್ವಾ—ಹೋಗಿದ್ದ ಕೆಲಸವೇನಾಯಿತು ?

ಗೌರೀ—ಯಜಮಾನರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ತಾವೂ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸೋಣವಾಯಿತು

ಅಚ್ಯುತ—ಆ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ. ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಾಗ ವಿನಯನು ಏನ ಹೇಳಿದನು ?

ಗೌರೀ—ಅವನು ಏನ ಹೇಳಾನು ? ನಾನು ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿಳಿದೊಡನೆಯೇ ಮರಳಿನ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಸಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಏನೆಯ ನನ್ನೂ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದೆನು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ಹೆದರಿ ಮಲಗಿದನು ಅರುಣೋದಯದ ಮಂದಮಾರುತನು ತಂವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರಲು, ಅವನಿಗೆ ಮೈಮರತು ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿತು. ನಾನು ಇದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಬೇಗಬೇಗನೆ ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಒಂದಿರುಗಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆನು. ಮಹಾಪ್ರಭೂ! ನೋಡೋಣವಾಗಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅದೆಂತಹ ಮಹಿಮೆಯಿರುವುದೋ ನಾನು ಕಾಣೆನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವೇ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಜಯಿಸಬಲ್ಲದು ಅವನ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಸದಕವಾದ ಕನಿಕರವುಂಟಾಯಿತು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಏನಯನನ್ನು ನಾನೊಂದು ಸಲ ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅದೆಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯ! ಕಾಪಟ್ಟವನ್ನರಿಯದ ಕಣ್ಣುಗಳು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ರಮ್ಯವಾಗಿದ್ದುವು ಸ್ಥಿತ ಸುಧುರವಾದ ತುಟಿಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಕುಂದ ಕುಸುಮದಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ದೇವಲೋಕದ ಶೋಭಾರಾಶಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದಿತು ಇಂತಹ ಅಸಿದಿತವಾದ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಜನರಹಿತವಾದ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ಎಂತಹ ಕಟುಕನಿಗಾದರೂ ಎದೆಯು ವಟುವಟನೆ ಒಡೆದು ಹೋಗದೇ ಇರದು ನನ್ನ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತಾರನ್ನು ಕಳುಹಿದ್ದರೂ, ಈ ಮರ್ಮವಿಹಾರಿಯಾದ ಕೆಲಸವು ನೆರವೇರತಕ್ಕದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೋದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಕೆಲಸವು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ನಾನು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಈ ಮಾತ ಹೇಳುವೆನೆಂದು ನ್ಯಾಮಿಯು ಭಾವಿಸಲಾಗದು.

ಗೌರೀಶಂಕರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೃದುವಾದ ಕಂಠದಿಂದ—
“ಕೆಲಸವು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಯೂ ನೆರವೇರಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ,” ಎಂದನು.

ಅಚ್ಚುತ—ಅವನು ನಾಯಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ? ನಮ್ಮಿಷ್ಟವೂ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ವರೆಗೂ, ಅವನು

ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವು. ಅವನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಮದುವೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಾನಕೀನಾಥನಿಗೂ ವಿನಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಆಲೋಚಿಸಿರುವುದೇನೆಂದರೆ—“ವಿನಯನು ಮತಾಂತರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಒಬ್ಬ ವಿಧರ್ಮಿಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಟು ಹೋದನೆಂದು ಸುಳ್ಳಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ನಾನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿರುವ ನಂದನ ಗ್ರಾಮದ ವರನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ವಿನಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿಸಿ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕರೆತರಿಸುವೆನು.”

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ—ವಿನಯನನ್ನು ಅಂತಹ ಭಯಂಕರವಾದ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿಡದೆ, ಜನಗಳಿರುವ ದೂರ ದೇಶದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ವಿನಯನು ಎಂದಿಗೋ ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ದೂರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟು ಕಾಲದೂಳಗಾಗಿಯೇ ಸರಳಕುಸಾರಿಗೆ ವಿನಾಹವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಅವನಿರುವ ದ್ವೀಪವಲ್ಲಾದರೂ, ಭಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಬದುಕಿ ಬರುವನೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ನನಗೆ ಸಾಲದು ಅವನಿಗೆ ಸಹೋದರರಾದರೂ ಇಲ್ಲ, ವೃದ್ಧರಾದ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೂ ತಂಗೆಯೊಬ್ಬಳೂ ಇರುವರು. ಅಕಟಕಟ! ವಿನಯನು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರೆ, ಇವರುಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಷಣೆ ಮಾಡುವವರಾರು?

ಅಚ್ಯುತ—ಇಲ್ಲ, ಅವನು ಸಾಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಏನು, ಗೌರೀಶಂಕರ?

ಗೌರೀ—ಸಾಯಲಾರನೆಂದು ತೋರುವುದು

ಸರ್ವಾ—ಒಂದುವೇಳೆ ಜಗದೀಶನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಅವನು ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಯೂ ಬರಲಿ, ಆದರೆ ಅವನು ಮತಾಂತರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ವಿಧರ್ಮಿಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ತರವಲ್ಲ ಅವನು ಕುಲಚ್ಯುತನೆಂದು ಸುದ್ದಿಯಿದ್ದರೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಆರೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದು. ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಭರವಸೆಯೇ ತಪ್ಪಿಹೋಗುವುದು.

ಅವನ ಮುಂದಣ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ತಂದು ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೇನು ? ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ ಸತ್ತರೆ, ಈಶ್ವರನು ನಿಮಗೆ ತಾನೇ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲನೇ ?

ಅಚ್ಯುತ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇನ ಮಾಡಬೇಕು ? ಹೇಳು. ನಾನು ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹರಡದಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುವ ಸಂಭವ ವುಂಟು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಗೆ ಈಗ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಅನು ಕೂಲಿಸದೇ ಹೋದರೂ, ಮತ್ತೊಂದು ವರನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ನಾವ ಕಾಶವಾಗುವುದಾದರೂ, ವಿನಯನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡುವು ದಾದರೆ, ಸರಳೆಯು ಆತನನ್ನೇ ಪರಿಸುವಳು ಇದು ನನ್ನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪರೋಧ ವಾದುದು.

ವಿನಯನು ಕುಲಚ್ಯುತನೆಂದು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದ ಮಾತ್ರವೇ ಅವನು ಕುಲಚ್ಯುತನಾದನೇ ? ಒಂದುವೇಳೆ ಜನಗಳು ಅವನನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೇ ? ಪ್ರಾಯ ಶ್ಚಿತ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಣ ಮಾಡಿದರೆ, ಪುರೋ ಹಿತರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಹಣದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾ ಗದ ಕೆಲಸವು ಅದಾವದಿರುವುದು ? ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಮಾಡಬಾರದ ಆತ್ಮಾ ಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮತಾಚಾರ್ಯರ ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ಹಣದ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುರಿದು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ ? ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ವ್ಯಸನಪಡಬೇಕು ? ಅವನಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕೊಡುವೆನು.

ಸರ್ವಾ—ಹಣ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವಲ್ಲದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವರೇ ?

ಅಚ್ಯುತ—ಮಾಡುವರು, ಏನ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುವರು. ಹಣದ ಶಬ್ದವು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೊಡನೆಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ವಚನಗಳು ಬೇರೆಯ ವಿದವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವುವು. ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ವಚನವದಂತಿರಲಿ. ಹತ್ತು ಜನಗಳು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ಕುಲಟಿಯಾದರೂ ಪತಿಪ್ರತಿಯಾಗುವಳು. ದ್ರವ್ಯವು, ಹತ್ತರ ಮಾತೇನು ! ನೂರು ಜನಗಳನ್ನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲುದು. ಈ ಮಹಾ ಮಂತ್ರವು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವಾಗ, ನಾನು ಅವುದಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಭಯಪಡ ಬೇಕು ? ಇದಂತಿರಲಿ. ಮಹಾಕಯ ! ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಹತ್ತಾರು ಜನರು

ಬಂದು ಕಾದಿರುವರು. ಇನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ತೆರಳಬಹುದು.

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯು ಯಜಮಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ವಡೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅಧಿಕಾರದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆ ದಿನದ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ವರೆಗೂ ನೆರವೇರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದವರಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಳುಹಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯ ಹೆಸರು ರಾಮರಾಮಶರ್ಮ. ಇವನು ದೂರದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಂವಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವರಾಮಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನಿಗೆ ೧೮ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಮಗನೊಬ್ಬನೂ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಮೊಡ್ಡ ಮಗಳೊಬ್ಬಳೂ, ಏಳುವರ್ಷದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಆತನ ಮೊಡ್ಡ ಮಗಳ ಹೆಸರು ಲಲಿತಾಂಗಿ. ಈ ಲಲಿತಾಂಗಿಯು ಸರ್ವಕುಸುಮಾರನಿಗೆ ಅಪ್ಪಮಜ್ಜಾದ ಗೆಳತಿ. ರಾಮರಾಮಶರ್ಮನು ತನ್ನ ಹೆಂಡಿತಿಯನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಕಂಡು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಸದೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷನಾದವನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವೋ ಅಯುಕ್ತವೋ ಅದರ ವಿಚಾರವು ನಮಗೆ ಬೇಡ. ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಮರಾಮನು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಾನುಗುಣವಾಗಿ ವಿನಯಕುಮಾರನ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ಚೂರೂ ಬಿಡದೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಡಿಸಿದನು. ಹೆಂಡಿತಿಯು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಉಪಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಒಂದೆರಡು ತೊಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಸ್ವಸ್ಥಾನವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಏಳನೆಯ ಅಂಬಕ.

ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲಿನ ಸಿಡತ

ಅಜ್ಜತಾನಂತಗೋವಿಂದನ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹೂದೋಟವಿರುವುದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಗಬಗೆಯ ಹೂಗಳು ಅರಳಿ ಅವೂರ್ವ ವಾದದೊಂದು ಶೋಭಾರಾಶಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಲಿರುವವು. ಪುಷ್ಪರೇಣುಗಳು ವಾತಪೋತಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಯೋ ವಿಹರಿಸಲು ತೇಲಿಹೋಗು ತ್ತಲಿದ್ದುವು. ಮಂದಮಾರುತಾಂದೋಳಿತವಾದ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಹಿಮವು ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ “ತೊಟ್, ತೊಟ್, ತೊಟಾ ತೊಟ್” ಎಂದು ತೊಟ್ಟಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನವೀನಕಾಲದ ಕೆಲವು ಯುವಕರು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ವ್ಯಾಗ್ರಮಾಡಿರುವುದನ್ನೆರಿಯದ ಮೃದುವನ್ನರಿತುದೋ “ಇತೋ ಭ್ರಷ್ಟತತೋ ಭ್ರಷ್ಟ” ಎಂಬಂತಾಗಿ ದಿಕ್ಕು ತೋರದೆ ಸಂಕಟದಿಂದ ಏಕಾಂತ ದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಗೊಂಡು ವೃಕ್ಷಗಳೇನಾದರೂ ಅಳುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ನೋಟಕರಿಗೆ ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಬಾಲಾತಪರ್ಮಿಗಳು ಸವಕಾಮುಕರಂತೆ ಹೊ ತ್ತುಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವವು. ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆರೂ ವೃಥವಾಗಿ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡದೆ ಆತ್ಮಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ದುಂ ಬಿಗಳು ಹೂವಿನಿಂದ ಹೂವಿಗೆ ಹಾರುತ್ತಲಿರುವವು. ಪಕ್ಷಿಗಳು ನಿದ್ರೆಯಿಂ ದೆದ್ದು ರಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಹಿಕೊಂಡು ಕೂಗುತ್ತಾ ಹಾರುತ್ತಲಿದ್ದುವು.

ಈ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಹೂ ಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವ ನಿಮಿತ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಳು, ಆಗಾಗ ಒಂದೊಂದು ಹೂವನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವಳು. ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬಲು ಆಯಾ ಸಪಟ್ಟವಳಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಳು, ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವಳು, ಕೊಯ್ದ ಹೂಗಳನ್ನು ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿಯುವಳು, ಅದರಿಂದಲೂ ಬೇಸತ್ತು, ಆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸು ಡುವಳು. ಆ ಬಾಲೆಯು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ತೋಟದ ಒಂದೆಡೆ

ಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಗುಲಾಬಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದಳು. ಗುಲಾಬಿಯ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಆಕೆಯ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದುವು. ಒಂದು ಕಡೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಹಿಡಿದೆಳೆದುವು. ಕ್ರಿಡಾಶೀಲನಾದ ದುಷ್ಯಮಾರುತನು ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವೆಂದರಿತು, - ಬಾಲೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಜಾರಿಸುತ್ತಲೂ, ಮುಂಗುರುಳುಗಳನ್ನು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹರಡುತ್ತಲೂ, ಹುಡುಗಿಗೆ ಸಲ್ಲದ ವೇಧೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹುಡುಗಿಯು ಈ ಕಿರುಕುಳದಿಂದ ಬೇಸತ್ತುವಳಾಗಿ “ಸುಟ್ಟ ಗಾಳಿಗೆ ಏನು ಬಂದಿತು? ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಗೋಳಿಡುವುದು?” ಎಂದು ಗೋಣ ಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಓದೆ ನೋಡಿದಳು.

ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ಬಾಲಯೋಬ್ಬಳು ಹಿಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಈ ಮಾರುತನ ವಿಲಾಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವಳು,—“ ಸರಳ ! ರಸಿಕನಾದ ಮಾರುತನ ವಿಲಾಸವು ಸಾಕಾಯಿತೇ!” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸರಳೆ—ಇದೇನು? ಲಲಿತಾ! ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೇನೇ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿ? ಸುಸ್ಥವಾಗಿರುವೆಯಾ ?

ಲಲಿತಾಂಗಿ—ಸುಸ್ಥವಾಗಿರುವೆನು. ನೀನು?

ಸರಳೆ—ಇದಿಗೋ! ಹೀಗಿರುವೆನು

ಲಲಿತಾ—“ಹೀಗಿರುವೆನು” ಎಂದರೇನು, ಸರಳೆ!

ಸರಳೆ—ನಾನು ಏನ ಹೇಳಲಿ ? ಹೀಗಿರುವೆನೆಂದರೆ, ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವೆನು.

ಲಲಿತಾ—ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನೀನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಸಿಕನಾದ ಮಾರುತನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದುದು ಅಚ್ಚರಿಯೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಸರಳೆ—ನಿನ್ನ ಹಾಸ್ಯವು ಸಾಕು ಈ ಹಾಳು ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸು.

ಲಲಿತಾಂಗಿಯು ಸರಳೆಯ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ತಗುಲಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿದಳು. ಬಳಿಕ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ಕಯ್ಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬೇರೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ

ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು,—“ಲಲಿತಾ! ನಾನೊಂದು ಮಾತ ಕೇಳುವೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಹೇಳು,” ಎಂದಳು.

ಲಲಿತಾ—ಸರಳೆ ! ನಾನಾವಾಗ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ? ಅದೇನು ಹೇಳು ?

ಸರಳೆ—ಈಗ ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬೇರೆ.

ಲಲಿತಾ—ಅದೇನು, ಹೇಳು?

ಸರಳೆ—ಹೇಳುವೆನು.

ಲಲಿತಾ—ಹೇಳು, ಕೇಳುವೆನು.

ಸರಳೆ—ಇಲ್ಲವಮ್ಮ! ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಡಗೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ಮಾಡುವುದೇನು?

ಲಲಿತಾ—ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿನಗಾಗುವುದೇನು ? ನೀನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಡು.

ಸರಳೆ—ಅದೆಲ್ಲಾ ಹಾಗಿರಲಿ ಲಲಿತಾ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇತಕ್ಕೆ ?

ಲಲಿತಾ—ಅವರ ನಡೆನುಡಿಗಳು ನನಗೆ ಸರಿಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದಾರಿಯೇ ಒಂದು, ಅವರ ದಾರಿಯೇ ಒಂದು.

ಸರಳೆ—ಏನ ಮಾತನಾಡುವೆ? ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೇನು? ಎಷ್ಟಾದರೂ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಯ್ಯನ್ನು ಹಿಡಿದವಳಲ್ಲವೇ? ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ನೂರು ತಪ್ಪುಗಳೇ ಇರಲಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ನಿನಗಾಗುವುದೇನು ? ಎಲ್ಲಾ ತೆರನಾಗಿಯೂ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅನುಕೂಲೆಯಾಗಿರುವುದೇ ನಾರಿಯ ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆ ? ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಪತಿ ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತಾರು ಗತಿ? ಸತಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಗುರು, ಪತಿಯೇ ದೇವತೆ, ಪತಿಯೇ ಪರಲೋಕವು, ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿನಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೇನು ?

ಲಲಿತಾ—ನೀನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾದುವು. ಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ, ನಾನು ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನಿತ್ಯವೂ ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವೆನು. ಆದರೆ—

ಸರಳೆ—ಆದರೆ ನೀನು ಮಟ್ಟಗ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ?

ಲಲಿತಾ—ಅಹುದು

ಸರಳೆ—ಅಹುದೆನ್ನುವುದಾದರೆ ನಿನಗೆ ನರಕವೇ ಸರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಯಮ ಮೂತರು ನಿನಗೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮಾಡದೇ ಬಿಡರು.

ಲಲಿತಾ—ನನ್ನ ಯತ್ನವೇನಿದೆ. ಹಿಂಸೆಮಾಡುವುದಾದರೆ ಸಹಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಬೇಡವೆಂದರೆ ಕೇಳುವವರಾರು? ನನ್ನ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ. ಸರಳೆ ! ನೀನಾದರೋ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಹರಿಯನ್ನು ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಪ್ರೀತಿಸು, ಪ್ರೀತಿಸು ಅವನು ಸುಂದರನಾಗಿಯೂ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿಯೂ ಇರುವನು. ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ವಿನಯನನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಇದನ್ನು ಅರು ಕಾಣರು ?

ಸರಳೆ— (ಕೊಂಚ ದೂರ ಸರಿದು, ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೆಂಡಗಳನ್ನು ದುರಿಸುತ್ತಾ) ಲಲಿತಾ! ನೀನು ನಾಯಬಾರದೇನೇ ! ಇದೇನು ! ಸಲ್ಲದ ತಪ್ಪನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಒರಗಿಸುವೆ ? ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ನಾನೇನು ಪಾಪೀಯನಿರಬೇಕು ? ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಒಂದೊಂದು ಸರದಲ್ಲಿಯೂ, ಒಂದೊಂದು ರಕ್ತಕಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಒಂದೊಂದು ಮಾಂಸಖಂಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಬಹುಮಾತಿನಿಂದೇನು ? ನನ್ನದೇಹದಲ್ಲಿ ಆವಾಸ ಭಾಗಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿನಯ ಕುಮಾರನ ಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವುದು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿನಯನ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನೂ ಕಾಣೆನು. ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ವಿನಯನೇ ನನಗೆ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆ. ವಿನಯನೇ ನನಗೆ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಸ್ವ ಸ್ವರೂಪನು ಎಲೆ ವಾಪಿ! ದೂರ ತೊಲಗು. ನೀನು ಈಗಳೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು ನಿನ್ನ ಸುಟ್ಟ ಮೊಗವನ್ನು ನೋಡಲಾರ.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಲಲಿತಾಂಗಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವ್ಯಸನವುಂಟಾಯಿತು, ಆದರೂ ಆಕೆಯು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು, “ಸಖಿ! ಹೀಗೆ ಕೋವಗೊಳ್ಳುವೆಯೇತಕೆ ?” ನಿನ್ನ ಮನವನ್ನು ಅರಿವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದುದು ವಿನಯಕುಮಾರನ ಮೂರ್ತಿಯು ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅವ ಬಗೆಯಾಗಿ ಅಂಕಿತವಾಗಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಹೊರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಲ್ಲದ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಯಿತೇ ಹೊರತು, ಮತ್ತಾವ ದುರಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಕೋಪಮಾಡುವುದೆಂದರೇನು ? ಎಂದು ಮುಗುಳುನಗೆಯಾಡನೆ ತಿಳಿಯುವಡಿಸಿದಳು.

ಸರಳೆ—ಲಲಿತಾ! ನೀನು ಹೇಗಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳು. ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಮಾತು ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಂದುದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದೆ.

ಲಲಿತಾ—ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಲಿ, ವರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ನುಡಿದ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಪಾಪವುಂಟೇನು? ಸರಳೆ !

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಲಲಿತಾಂಗಿ ಸರಳೆಯನ್ನು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ರಪ್ಪೆ ಹಾಕದೆ ನೋಡಿದಳು ಆಕೆಯು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ದರದರನೆ ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು ಇದನ್ನು ಸರಳೆಯು ನೋಡಿ,—“ಲಲಿತಾ! ಇದೇನೇ, ಹೀಗೆ ಅಳುವೆ ?” ಎಂದಳು,

ಲಲಿತಾ—ಅಮ್ಮ ! ನಾನೇನ ಹೇಳಲಿ? ದೈವವಿಲಾಸವೇ ಹೀಗೆ. ನಾವು ಚಿಂತಿಸುವುದೇ ಒಂದು, ಅದಾಗುವುದೇ ಒಂದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯೆಲ್ಲವೂ ನಡೆವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯುಂಟೆ ?

ಸರಳೆ—ಲಲಿತಾ ! ಹೇಳು, ಅದೇನು, ಹೇಳು ?

ಲಲಿತಾ—(ಕಣ್ಣೀರ ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಹೇಳಲಿ! ಮಾತಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಾಣವು ಹೊರಗೆ ಬಂದುಬಿಡುವುದು. ಬಿಡಲೇ ! ಮರಣ ಸಂಕಟವಾಗುವುದು. ನನಗೆ ಈಗ ಏನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ತೋರದಾಗಿದೆ, ಆದರೂ ತಿಳಿಸಿಬಿಡುವೆನು, ಕೇಳು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಸಾಹಸದಿಂದ ವಿನಯನು ಇಷ್ಟ ರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಇಹ ದೇಹದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿರಬಹುದು.

ಸರಳೆಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿ ಬಸವಳಿದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು ಆಕೆಯ ಆಗಣ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರಿಗೂ ಸಾಗದು. ಲಲಿತೆಯು ದಡಬಡನೆ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಲು, ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸರಳೆಯು ಎಚ್ಚೆತ್ತು,—“ಅಮ್ಮ ! ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವೆನೆಂದು ವಿನಯನು ಹೇಳಿ ಹೋದನಲ್ಲಾ ! ಅವನ ಮಾತೂ ಸುಳ್ಳಾಯಿತೇ! ಹಾ!” ಎಂದು ರೋದನ ಮಾಡಿದಳು.

ಲಲಿತಾ—ಇಲ್ಲ, ಅವನೆಂದಿಗೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದವನಲ್ಲ ಅವನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ನಾಯಿ ಸರಿ ಪಾಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವ ಮನುಷ್ಯನು ವಿನಯನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದನೋ, ಅವನೇ ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಬಂದನು.

ಸರಳೆ—ಇದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾದುದು ಹೇಗೆ ?

ಲಲಿತಾ—ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ನಾನು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆನು

ಸರಳೆ—ವಿನಯನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆಂಬುದೇನಾದರೂ ಗೊತ್ತುಂಟೇ ?

ಲಲಿತಾ—ಅದನ್ನು ತಾಯಿಯೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ, ತಂದೆಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಆರಿಗೂ ಧೈರ್ಯವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಿನಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಸ್ಥಳವು ಮುಟ್ಟುಗ ಅತಿಭಯಂಕರವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾದುದು

ಸರಳೆ—ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ವಿನಯನನ್ನು ಓಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇನಿರಬಹುದು ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು

ಲಲಿತಾ—ವಿನಯನು ಇನ್ನೂ 12 ವರ್ಷ, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಸಿಪ್ಪೆಯ ಸಿರಾಕೆ ಕೂಡಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ರೂಢಿ ಮಾಡುವಾಗುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೀಗೆ ನಡೆಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

‘ಹಾ, ಹೃದಯ ! ನಿನ್ನ ರಂಧ್ರವು ಇಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತವೆಂದಾಗಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇ ! ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತುವು ಚರ್ಮಚಕ್ಷುವಿಗೆ ಮರೆಯಾದ ಮಾತ್ರವೇ ಹೃದಯವು ರಂಧ್ರವೇ ! ಭಾರತ ರಮಣಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಪರಿಸಿದ ಒಬ್ಬ, ಇಂದ್ರ, ಹದರಿಕಗೋಸುಗವಾಗಿಯೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಪರಿಸಬಲ್ಲವಳು ! ರಂಗುಸರ ಹೃದಯವನ್ನರಿಯದ ಗಂಡ ಸರ ವಿಚಾರಬೇಸವಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಸಖಿ, ಲಲಿತಾಂಗಿ ! ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಾರೊಬ್ಬನೂ ಅಳಿಸಬೇಡ, ಕಂಡೆಯಾ ? ಈಗ ನೀನು ಹೊರಡು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೆಂದು ವೇಳೆ ನೋಡಬೇಕಾದೀತು. ಈಗ ದೊಡ್ಡದಾದರಿದ ನಾನೂ ತೆರಳುವೆನು,” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಅವರಿಮಿತವಾದ ವ್ಯಸನದ ಭಾರದಿಂದ ಕುಗ್ಗಿದವಳಾಗಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ಲಲಿತಾಂಗಿಯೂ ವ್ಯಸನದಿಂದ ತಲೆವಾಗಿದವಳಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಎಂಟನೆಯ ಅಂಚಕ.

ನೂತನ ಪ್ರೇಮಪತ್ರ.

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ನೋಡಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಶೇಷವಾದ ಗದ್ದಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಸರಳೆಯು ಆತಾಣಕ್ಕೆ ತಂದಳು.

ಸೀತಾ, ಭಾಮಾ, ವದ್ಯಾ, ರಮಾ, ದುರ್ಗಾ, ಅಬಲಾ, ಕಮಲಾ, ಮಲಾ, ಯಶೋದಾ, ಪ್ರಮೋದಾ, ಚಾಪ್ಲಾನ್‌ದಾ, ಸುಖದಾ, ಮೋಕ್ಷದಾ, ವರ್ವತೀ, ವಿಲಾಸಿನೀ, ವಿಲಾಸವತೀ, ಕಾದಂಬಿನೀ, ಮನೋಮೋಹಿನೀ, ನಕಾಮಿನೀ, ಮಂದಾಕಿನೀ, ಗಿರಿಬಾಲಾ, 'ಸುರಬಾಲಾ, ಶೈಲಬಾಲಾ,' ನಗಾಲಾ, ವ್ರಜಬಾಲಾ, ಕಿರಣಕುಮಾರಿ, ಮದನಕುಮಾರಿ, ಶರತ್ಕುಮಾರಿ, ಸಂತಕುಮಾರಿ, ಪ್ರಮೋದಕುಮಾರಿ, ಸುಕುಮಾರಿ, ವಸಂತಕುಮಾರಿ, ಅಮಕ್ಕ, ಭೀಮಕ್ಕ, ಮಲ್ಲಕ್ಕ, ಬೀರಕ್ಕ, ಹರಿಯ ತಾಯಿ, ರಾಮನ ಅತ್ತೆ, ಸ್ವಾಮಿ ಅಕ್ಕ, ಗೋವಿಂದನ ಸೊಸೆ, ಇನ್ನೂ ಆರಾರೋ ಒಬ್ಬ ಮುದುಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಗದ್ದಲವೆಬ್ಬಿಸಿದ್ದರು ಕೆಲವರು ಕಿಲಕಿಲನೆ ಗುತ್ತಿದ್ದರು ಮುದುಕಿಯು ಬಹುಜನರ ಪರಿಹಾಸವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಉವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದಳು ಇದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ, ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ಕರಗಿ ಸೀರಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಯಿತು. ಆರು ದಿವಸ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖವಡುವರೋ, ಆರು ಇತರರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಹರಿತುಮದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ತಾವೇ ಅತ್ತಿಬಿಡುವರೋ, ಅಂತಹ ದಿವಸ ಸಹಜವಾಗಿಯೂ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನವಿದ್ದರೂ, ಇತರರ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರು ಸರಳೆಯು ಮುದುಕಿಯು ಪರವಶ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪವಿಂದ,—" ಏನರೇ ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ ? ಮುದುಕನಿಗೆ ನೀವು ಕಿರುಕುಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅಕೆ ಸಿಮಗ ಮಾಡಿದುದು ತಾನೇ ಏನು ? ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಒಂದು ನೀವು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದಾದರೆ, ನೀವು ಮುದುಕಿಯರೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ, ಹೇಗೆ ? ಮನೆಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಒಬ್ಬರಾಗಿರುವುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ," ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮುದುಕಿಯು,— " ನೋಡಮ್ಮ,

ನೀನೇ ನೋಡು. ನಾನು ಮುದುಕಿ, ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪಿರುವುದು? ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ದೆಯೇ ಈ ಬಾಲೆಯರು ನನಗೆ ಸಂಕಟವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವರು," ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

ವಿಲಾಸಿನೀ—(ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಿ) ನಿಮಗೇನರೇ ಗೊತ್ತು! ಸರಳಿಗೂ ಒಳಗೆ ಇಷ್ಟವೇ ಉಂಟು. ಇಷ್ಟವಲ್ಲದೇ ಏನು?

ಭಾಮಾ—ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಲಾರದು. ಇಷ್ಟವಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವ ವರನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಗಿರಿಬಾಲಾ—ಯಜಮಾನರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ವರನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಲೇಸು. ವಿನಯನು ದಟ್ಟದಿದ್ದನು. ಈಗಣವರನಾದರೂ ಆಗರ್ಭಶ್ರೀಮಂತನು. ಹಣವಿದ್ದರೇ ಎಲ್ಲವೂ ಇದ್ದಂತೆಯೇ.

ಯಶೋದಾ—ಮನಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿರೇ. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದೋ, ಅಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಬಳೆಯಿಸುವುದೇ ಮೇಲು. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟದು. ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಡವರಾದರೂ ಗಿಡುಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುವರು. ನಮ್ಮ ಸರಳಿಯು ಆರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಸುಖವುಂಟೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಳೋ, ಅವನಿಂದಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖವುಂಟು. ಆರುತಾನೇ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸುಖದ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವರು?

ರಾಮಕೃ—ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ! ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನ! ಒಡವೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಸೀರೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ಅದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಸರಳಿಯೂ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಹೆಂಗುಸಲ್ಲವೇನು?

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗುಸರ ವಾಕ್ಪ್ರವಾಹವು ನಿರರ್ಗಳವಾದ ಗಂಗಳ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಹರಿದುಹೋಯಿತು. ಸರಳಿಕುಮಾರಿಯು ಈ ಪ್ರವಾಹದ ಅಲೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ಭ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ತೇಲಿಕೊಂಡು ಹೊರಟೇಹೋದಳು.

ಕೆಲವು ಸಖಿಯರು—ಅವರ ಹೆಸರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು,—ಸರಳಿಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸರಳಿಯೂ ಮರದ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದ ಮಹಾಶಯನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಹೆಂಗುಸ

ರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೆರಗುಗಳನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಡಗರದಿಂದ ಎದ್ದುನಿಂತರು. ಅಚ್ಯುತಮಹಾಶಯನು ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು,—“ಏನು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು?” ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಹೆಂಗುಸರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಸ್ವರದಿಂದ, “ನಿಶ್ಚಯವೇನು? ಸರಳೆಗಾದರೋ ವಿನಯಕುಮಾರನನ್ನು ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೊಂದೇ ಹರವಿರುವುದು.” ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಅಚ್ಯುತ—ಅವಳಿಗೇಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹರ? ಅವಳಿನ್ನೂ ಹುಡುಗಿ. ಮದುವೆಯೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಜನರು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮದುವೆಯಾಗುವರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು ಅವಳಿಗಿನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮ ಜಾನಕೀನಾಥನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಆಹುದು. ವೃದ್ಧಾಚಾರವು ವೃದ್ಧರಿಗಲ್ಲದೆ ನವೀನ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವನು “ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜನರು ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ಮಾರ್ಪಡಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಜನರು ಅನರ್ಥಪರಂಪರಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು,” ಎಂದು ಜಾನಕೀನಾಥನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ನೂರುಸಲ ಹೇಳಿರುವನು “ಒರಿಯಕ್ಕನ ಜಾಳಿ ಮನೆಗೆಲ್ಲಾ” ಎನ್ನುವಂತೆ ಸರಳೆಯೂ ಅವನಂತೆಯೇ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವಳು. ಜಾನಕೀನಾಥನಾದರೂ ಅಧುನಿಕ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತು, ಪೂರ್ವಿಕರನ್ನೂ ಪೂರ್ವಾಚಾರಗಳನ್ನೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಆತ್ಮಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವಂತಹ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿರುವನು.

ಒಬ್ಬಳು—ಏನು! ಅಜ್ಞಾನಿಯೇ?

ಅಚ್ಯುತ—ಅಲ್ಲದೇ ಏನು? ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇವನಂತೆಯೇ ವರ್ತಿಸುವರು.

ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು—ಹಾಗಾದರೆ ಜಾನಕೀನಾಥನು ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುವನೇ?

ಅಚ್ಯುತ—ಇನ್ನೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ, ಊಟಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಾನಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ದೃಢವಾಗಿಯೂ ನಂಬಿರುವನು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು—ಇಷ್ಟು ನಂಬತಕ್ಕವನು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಚ್ಚುತ—ಇಲ್ಲ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಯೂ ನೋಡಿರುವೆನು. ಅಲ್ಲದೆಯೂ ನನಗೆ ಬೇಕಾದವರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿರುವೆನು. ಜಾನಕೀನಾಥನು ಇನ್ನೂ ಅಷ್ಟು ಹೀನದಶೆಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಖಗೇಂದ್ರನು ಜಾನಕೀನಾಥನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಧೀರೇಂದ್ರನೊಡನೆ ಭೋಜನಮಾಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಜಾನಕೀನಾಥನು,—“ಮಹಾಶಯ ! ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನಮಾಡುವುದು ಅಧರ್ಮವು. ಹಾಗೆ ನಾನು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಜಾತಿಯು ಹೋಗುವುದು. ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಕೋಪಗೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅವರವರ ಜಾತಿಯು ಅವರ ಸರಿಗೆ ದೊಡ್ಡದು. ನನ್ನನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧವಡಿಸಬಾರದು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಖಗೇಂದ್ರನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ,—“ಮಹಾಶಯ ! ಊಟಕ್ಕೂ ಉಪಚಾರಕ್ಕೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಅವ ವಿಧವಾದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನೀನು ಆಗಿಂದಾಗ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿರುವೆನು. ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ನಿನ್ನ ಸಾತಿ ಹೋಗುವ ಬಗೆ ಎಂತಹುದು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಹೀಗೆಯೇ ಅವ ಬಬ್ಬರಿಗೂ ಬಲುಹೊತ್ತು ಮಾತುಕತೆಗಳು ನಡೆದುವು. ಇದರಿಂದ ಜಾನಕೀನಾಥನು ಕಂಡಕಂಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು.

ಈ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮುಂದೆ ಬಿರ್ಯಗರಾಗ ತಕ್ಕವರ ಮನೆಯಿಂದ ಸಂದೇಶವೇನು ಬಂದಿರುವುದು ? ಈ ಕೈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಿರಿ, ನೋಡೋಣ

ಹೆಂಗುಸರು ದಡಬಡನೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆರೆದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಂಟುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳುವ ನಗನಟ್ಟುಗಳೂ, ನಾಲ್ಕಾರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬಾಳುವ ಉಡುಗೆತೊಡುಗೆಗಳೂ, ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ವಸ್ತುಗಳೂ ಇದ್ದುವು. ಅಚ್ಚುತಾನಂತನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಬಲು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು, ಮುದುಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ,—“ನಮ್ಮ ಬಿರ್ಯಗರು ಪತ್ರವನ್ನೇನಾದರೂ ಕಳುಹಿರುವರೇ ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು, ಮುದುಕಿಯು ಎರಡು ಕಾಗದಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ವಸ್ತುಕ

ವನ್ನೂ ಯಜಮಾನರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದವು ಸರಳೆಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನೂ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಅಚ್ಚುತನು ಸರಳೆಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ತನಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಿರು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆಕೂಡಲೆ ಸಖಿಯರು ಸರಳೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು, —“ಸರಳೆ! ಎಲ್ಲಿ, ನೋಡೋಣ. ನಿನ್ನ ಗಂಡನು ನಿನಗೆ ಏನ ಬರೆದಿರುವನು,” ಎಂದು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ, ಸರಳೆಯು ಆ ಕಾಗದವನ್ನೂ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಸಖಿಯರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು. ಸಖಿಯೊಬ್ಬಳು ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಿತು.

ನೂತನ ಪ್ರೇಮ ಪತ್ರ.

ನಂದನಗ್ರಾಮ.

ಹೃದಯೇಶ್ವರಿ! ದಾಸನುದಾಸನಾದ ರಾಮನಾರಾಯಣನು ಮಾಡುವ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಕೇಳಿದ ದಿನ ಮೊದಲೊಂದು, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಅದರಂತೆಯೇ ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ನೀನು ವಿದ್ಯಾಪತಿಯೆಂದು ಕೇಳಿ, ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಳುಹಿರುವೆನು. ಅದನ್ನು ನೀನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಓದು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಬಳಿಕ ನಾವು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಪಧಾನದಿಂದ ಚಿಂತಿಸುವ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯೂ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಹಣಗಾರರಾದುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ನಮಗೆ ಆವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇರಲಾರದು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಥಮಸಂದರ್ಶನದ ಲಾಭವಾದೀತು.

ಇತಿ, ರಾಮನಾರಾಯಣಮಹಾಶಯನ

ಅನಂತಾನಂತ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಸಖಿಯರು ಈ ಕಾಗದದ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಬನಿಗರೆಯುತ್ತಾ, “ಹತವಿಧಿಯೆ! ನಿನ್ನ ಘಟನೆಯಾದರೂ ಎಂತಹುದು? ಸುಲಲಿತವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೋತಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದೇ? ನಯನಾನಂದಕರವಾದ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಕುಸುಮದಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿ ಸ್ನಾನ

K. 1675

ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹೂವಿನ ಸೊಬಗನ್ನೇ ಹಾಳುಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದೇ ತಕ್ಕ ಕೈಕೊಂಡಿರುವೆ ? ಅನೇಕ ಗುಣಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲವತ್ತರವಾದ ದೋಷವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಜನರನ್ನು ತೊಂದರೆಗೀಡುಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಹಿತವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಾದರೆ, ಜಗವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಏಕಾಪೋಶನ ಮಾಡಿ ನೀನು ಸುಖಿಯಾಗಿರಬಾರದೇತಕ್ಕಿ ?” ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾ, ನೂತನ ಪ್ರೇಮಪತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತಾರಿಗೂ ತೋರಿಸದೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬಂದ ದಾರಿವಿಡಿದು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಸರೋಜಿನಿಯು ನಾದಿ ನಿಯನ್ನು ಆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರೊಂದೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು. ಸರಳ ಕುಮಾರಿಯು ಅವ ಮಾತನ್ನೂ ಅಡದೆ ಅವಳ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆಯೇ ತೆರಳಿದಳು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಂಬಕ.

ಹೊ ಸ ನೊ ಳ ಟ.

ಅಷಾಢಮಾಸ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯವಾಗಿ ದ್ವಿತು ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣವು ಕೊಂಚವೂ ಸಂತಾಪಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ನೀಲಾಕಾಶಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮೇಘವು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಒಂದೆರಡು ಹನಿಗಳೂ ಬಿದ್ದುವು.

ಕಿಂಶುಕಾಟವಿಯ ಪ್ರಾಂತಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕೂಟನೆಂಬುದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮವಿರುವುದು. ಈ ಗ್ರಾಮವು ಅಸಭ್ಯಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಆವಾಸ ಭೂಮಿಯು. ಈ ಗ್ರಾಮದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಥಳದಿಂದ ಬಂದ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನೆಂಬವನು ಸರಕಾರದಿಂದ ಶಾಂತಿರಕ್ಷಣೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಈತನ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡಿತಿ, ಮಗಳು, ಅಡುಗೆಯ ಹೆಂಗುಸು, ಒಬ್ಬ ಸೇವಕ, ಒಬ್ಬ ದಾಸಿ, ಇಷ್ಟುಜನ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನು ವಾಸವಾಗಿದ್ದುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತೊಟ್ಟಿಯ ಮನೆ, ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ ಪೌಳಿಯ ಗೋಡೆ. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಹತ್ತಾರು

ಮರಗಳಿದ್ದವು. ಮನೆಯು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಸುಂದರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪರಿಣ್ವಾರವಾಗಿದ್ದಿತು.

“ತೊಟಕು, ತೊಟಕು, ತೊಟ್, ತೊಟ್” ಎಂದು ಮಳೆಯ ಹನಿಯು ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದು. ಭೋರ್ಗರೆದು ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತಿರುವುದು. ಗಿಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ದನಿಗಯ್ಯದೆ ತಂತಮ್ಮ ರಕ್ತೆಗಳನ್ನು ಪಟಪಟನೆ ಕೊಡಹಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುವು ನೀರು ನಿಂತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಪ್ಪೆಗಳು “ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟ” ಎಂದು ತಡೆಬಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೂಗಿಯೇ ಕೂಗುತ್ತಿರುವುವು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯುವಕನೊಬ್ಬನು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನನೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ದಾಸಿಯನ್ನು ಕುರಿತು,—“ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳೆಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ದಾಸಿಯು,—“ಹಿಂದಣ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರುವುದು,” ಎಂದುಸುರಿದಳು. ಯುವಕನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಒದ್ದೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಒಣಗಿದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಟ್ಟು ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಆವುದೋ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಯುವಕನು ಓದುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯಾದ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶುಚಿರುಚಿಯಾದ ಫಲಾಹಾರದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯುವಕನು ಮಲಗಿದ್ದ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ಯುವಕನು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ದಡಬಡನೆ ಎದ್ದು,—ಎಲೈ, ಈ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀನೇತಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಹುಡುಗಿಯು ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನ ಕನ್ನೆ, ಹೆಸರು ತರಳ ಕುಮಾರಿ. ತರಳಕುಮಾರಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಯೌವನ ಸಂಚಾರವಾಗಿದ್ದಿತು. ವಕ್ಷವು ಸಮುನ್ನತವಾಗಿಯೂ, ಮಧ್ಯವು ಕ್ಷೇಣವಾಗಿಯೂ, ವದನವು ಹಾಸ್ಯಮಯವಾಗಿಯೂ, ಕಣ್ಣುಗಳು ಸರಸವಾಗಿಯೂ, ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗುಂಡುಗುಂಡಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಈ ಸುಂದರೀ ಮಣಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗಿದ್ದಿತು.

ಅಕೆಯ ದೇಹಕಾಂತಿಯು ಪುಟಹಾಕಿದ ಚಿನ್ನದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದಿತು. ದೇಹವಾದರೋ ಅತಿ ಸ್ಥೂಲವಲ್ಲದೆಯೂ, ಅತಿ ಕೃಶವಲ್ಲದೆಯೂ, ಅತ್ಯುಚ್ಚ ನೆನಿಸದೆಯೂ, ಅತಿ ನೀಚವಾಗಿರದೆಯೂ ಇದ್ದು, ರಸಿಕರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರೇಮತಂತ್ರಿಯು ಅಲುಗಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಯುವತಿಯು ಯುವಕನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ,—“ ನೀನು ತಿನ್ನಲೇ ಇಲ್ಲ,” ಎಂದಳು.

ಯುವಕ—ನಾನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಾದರೂ ಏನು ?

ಯುವತಿ—ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಕಳುಹಿದಳು.

ಯುವಕ—ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಕಳುಹಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಬಂದುದು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನೀನು ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಯುವತಿ—ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದವರಾರು ?

ಯುವಕ—ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು.

ಯುವತಿ—ನಾನೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಯುವಕ—ಕಾರಣವೇನಿದ್ದಿತು ?

ಯುವತಿ—ನೀನು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಯುವಕ—ನಾನು ಕುಡಿಯದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದೇನು ?

ಯುವತಿ—ಕಷ್ಟವಾಗದೇ ಏನು.

ಯುವಕ—ಅದೆಂತಹ ಕಷ್ಟವೋ ನಾನು ಕಾಣೆನು.

ಯುವತಿ—ಅದು ನನಗೂ ತಿಳಿಯದು.

ಯುವಕ—ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವೆಯು ?

ಯುವತಿ—ಹಾಗೆಂದರೇನು ?

ಯುವಕ—ಮುಂದಣ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಯಾಗುವದೆಂದು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಹೇಳುವಳು. ಇದು ನಿನಗೂ ಸಮ್ಮತವೇ ?

ಯುವತಿ—ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು.

ಯುವಕ—ನಿನಗೆ ನಾಚುಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಯುವತಿ—ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಯುವಕ—ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಮದುವೆಯೆಂದರೇನೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಯುವತಿ—ಅದಿರಲಾರದು. ಹೆಂಗುಸರು ಹೊರಗೆ ತೋರ್ಪಡಿಸದಿದ್ದರೂ ಒಳಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲಾರರು. ನಾನು ಇತರರಿಗೆ ತೋರ್ಪಡಿಸದಿದ್ದರೂ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನೂ ಇರಲಾರದು. ನಿನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಲಜ್ಜೆಯೇತರದು ?

ಯುವಕ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವೆಯ?

ಯುವತಿ—ಬರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೇನು ? ನಾನು ನಿನ್ನವಳಾದ ಮೇಲೆ, ನೀನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ನಾನೂ ಬರುವೆನು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಲುವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವೆನು.

ಯುವಕನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂತೆಂದನು:—ತರಳಕುಮಾರಿ ! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ “ಬಲುವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವೆನು” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಡಬೇಡ, ಕಂಡೆಯ? ಪ್ರೀತಿಸುವೆಂಬ ಮಾತು ನನ್ನನ್ನು ಅಸುಖಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ನಾನು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರೇಮಪಾಶದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಪಡಬಾರದ ಸಂಕಟವನ್ನು ನುಭವಿಸಿ ಸಾಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆನು. ಶಿವಶಿವಾ ! ಆ ಘಟನೆಯು ಇನ್ನೂ ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಅದು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ನನ್ನ ಮೈಯೆಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಬಿಡುವುದು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋದ ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತರಕೂಡದೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೆಲ್ಲವೂ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಬರದಂತಾಗುವುದು. ತರಳೆ ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಬಲ್ಲೆನು. ಆದರೆ ನೀನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೂ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಡ. ಅದರಿಂದ ದುಃಖವೇ ಹೊರತು ಸುಖವಿಲ್ಲ.”

ಯುವತಿ—ನೀನು ಆರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆಯೋ ಅಕೆಯ ಹೆಸರೇನು?

ಯುವಕ—ಸರಳಕುಮಾರಿ.

ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದ ಯುವಕನು ವಿನಯಕುಮಾರನು. ಶಿವರಾಮ ಪುರದ ಜೋಡೀದಾರನಾದ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದಶರ್ಮನು ವಿನಯಕುಮಾರನನ್ನು ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದುದು ವಾಚಕಮಹಾಶಯರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿರಬಹುದು.

ವಿನಯಕುಮಾರನು, ಅವ ದಿನ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಹಡಗನ್ನೇರಿ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನೋ, ಆ ದಿನದ ಬೆಳಗ್ಗೆ

ಪ್ರಾಣದ ಮೇಲೆ ಆಸೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಆ ಸಣ್ಣ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನು ತನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಅದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನು ವಿನಯಕುಮಾರನ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನ ಕರಗಿದವನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದನು. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವಿನಯನ ಪರಿಚಯವುಂಟಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ, ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನು ಅವನ ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಅರಿತವನಾಗಿ, ವಿನಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಪಿಡುತ್ತಾ ಬಂದನು.

ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಸರಳಕುಮಾರಿಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ,—ಸರಳೆಯಂತೆಯೇ, ನೀನೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆಯೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಬುದ್ಧಿಮಂತನಾದ ವಿನಯಕುಮಾರನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ, “ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನು ನನಗೆ ಜೀವನಪ್ರದಾತನು ಅವನ ಇಷ್ಟದಂತೆಯೇ ನಾನು ತರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ರಮಣಿಯರ ಹೃದಯವಾದರೂ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತುಟುಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು. ನಾನು ಸರಳೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ತರಳೆಯ ಹೃದಯವು ತರಳವಾಗುವುದು,” ಎಂದು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ, ತರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕೂರಿತು,—“ತರಳೆ! ಮೊದಲು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ತರಳೆ—ಆವಾಗ ?

ವಿನಯ—(ನಸುನಕ್ಕು) ಆಕೆಯ ಮುಖಕಮಲಯು ಎಲ್ಲಿನ ವರೆಗೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿದ್ದಿತೋ, ಅಲ್ಲಿನ ವರೆಗೂ ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರತು ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸೆನು.

ತರಳೆ—ನೀನು ಬಲು ಕಠಿಣ ಹೃದಯನು.

ವಿನಯ—ಅದು ಹೇಗೆ ?

ತರಳೆ—ಅವಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ನೀನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇತಕೆ ?

ವಿನಯ—(ಸ್ವಗತವಾಗಿ) ನಾನು ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನ್ನ ಮನವೇ ಬಲ್ಲದು. (ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ) ಪ್ರಿಯೆ ! ನಿನ್ನ ಮುಖ ಚಂದ್ರನು ಉದಯಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ, ನನ್ನ ಮನಶ್ಚ ಕೋರವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತವಾಗಿರುವುದು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಚಕಿತಳಾಗಿ,—
“ವಿನಯ! ನೀನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ನನಗೆ ಅದೇತಕ್ಕೋ ಭಯವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮನವೊಡಂಬಡದು. ಮತ್ತಾರಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುವ ವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಬಳಿಕ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮರೆವುದಕ್ಕೂ ಸಾಕು,” ಎಂದು ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ವಿನಯ—ತರಳೆ ! ಇದೇತಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವೆ ? ನಾನೆಂದಿಗೂ ದಯಾದರಿದ್ರನಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆಯಲು ನನಗೆ ಕಾರಣವೇನಿರುವುದು ? ನನ್ನ ಹಿಂದೆಯೂ ಮುಂದೆಯೂ ನೀನೇ, ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀನೇ, ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ನೀನೇ, ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ. ಸರ್ವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ರೂಪವೇ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿರುವುದು. ಆವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಹೊರತೂ ಮತ್ತೇನೂ ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಮರೆವ ಸಂಭವವೆಂದರೇನು ?

ತರಳೆ—ನನ್ನನ್ನೂ ಬಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನೀನು ಅತಿ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಷ್ಟು ಮೂಢೆಯಲ್ಲ ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಮಾಡಿದುದು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಿಗೂ ಅಲ್ಲವೇ ? ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾದ ವಿದರ್ಶನವೇನು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ? ಕೈ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಯೇ !

ವಿನಯ—ತರಳೆ ! ಹೆಂಗುಸರ ಸ್ವಭಾವವು ಈಗ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪೂರ್ವಾಪರ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದವರೆಂದು ನಾನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಾರದು ? ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ನಿನಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಡೆದಂತೆಯೇ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದೆನು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಮೋಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನಿಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ನಿನಗೆ ನಾನು ಹಿಂದಣ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೊಂಚ ವಾದರೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನೇ ? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವ ಮಾತ

ನ್ನಾಡಬೇಕೋ, ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಮುಂದಣ ಪರಿಣಾಮವದಂತಿರಲಿ, ಈಗಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂತರಿಗೆ ಮಾನವಿಲ್ಲ, ಗೌರವವಿಲ್ಲ; ಸತ್ಯವಂತರ ಮಾತನ್ನು ಆರೂ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇತರರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವರು. ಇದು ಆವುದರ ದೋಷವೋ ತಿಳಿದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಹಾಗಿರಲಿ. ತರಳೆ ! ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದು ದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರವುಂಟಾಗುವುದಾದರೆ, ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಕೃತ್ರಿಮವನ್ನರಿಯದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೃತ್ರಿಮವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ನಾನು ಮೊದಲಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಇದ್ದುದು ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಇದನ್ನು ನೀನು ಬೇರೆಯ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಲಾಗದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಪೂಜಿಸುವೆನು.

ವಿನಯನು ಒಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ, ಅತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೇಮಾನುಬಂಧದಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿ ಸೊರಗಿದವಳಾಗಿ ವಿನಯನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ವಿನಯನು ಆಕೆಯ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುವಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ, “ಮಗು ! ಬಲು ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ ? ಬೇಗನೆ ಬಂದು ವಿನಯನಿಗ ಉಟಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡು ತಡಮಾಡದೆ ಬಾ,” ಎಂದು ತರಳೆಯ ತಾಯಿಯು ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಕೂಗಿದಳು. ಈ ಮಾತು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆಯೇ ತರಳೆಯು ಚಕಿತಳಾಗಿ “ಇದೇನು, ಹುಚ್ಚಿಯಂತಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ ! ನಾನು ಏನ ಮಾಡಿದೆನೆಂಬುದೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಯಿತಲ್ಲ ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿನೇಕವಿದ್ದರೆ ತಾನೇ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾದಂತಾಯಿತು ? ವಿನೇಕವು ಆವಾಗಲೂ ಉತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದೇ ಹೊರತು ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟುವುದೇ ಇಲ್ಲ,” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಟ್ಟನೆ ಮುಂಚದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಳು. ವಿನಯನು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ,—ತರಳೆ ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡುವೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ತರಳ ಕುಮಾರಿಯು,—“ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕೂಗುತ್ತಿರುವಳು, ನಾನು ಹೊರಡುವೆನು,” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟೇ ಹೋದಳು.

ಹತ್ತನೆಯ ಅಂಬಕ.

ವಿ ವಾ ಹ ,

ತರಳ ಕುಮಾರಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದ ಕೂಡಲೆ, ವಿನಯನು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದು ಓದತೊಡಗಿದನು. ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿಯೇ ಭೋಜನವೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ವಿನಯನೊಬ್ಬನೇ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟವನ್ನು ತಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮಾಚಲವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದನು. ಯಾಮಿನಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು, ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಆಸೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು ಅನುಕೂಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ—ಗಗನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಮೋಡವು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿತು. ಯಾಮಿನಿಯ ಹೃದಯವು ದುಃಖದಿಂದ “ದಡಾಸ್ ದಡಾಸ್” ಎಂದು ಬಡಿದು ಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಕೆಯ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಸನದಿಂದ ತಲ್ಲಣಿಸಿಹೋಯಿತು. ಯಾಮಿನಿಯು ಗಂಡನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಷ್ಟೊಳಗಾಗಿಯೇ ಅರ್ಧರಾತ್ರದ ಸಮಯವಾಯಿತು. ಜನರಲ್ಲರೂ ಮೈಮರೆತು ನಿದ್ರಿತರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು.

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಯಾಮುವು ಕಳೆದು ಮೂರನೆಯ ಯಾಮುವು ಜರಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಆಕಾಶವು ಮೇಘಮಾಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿ, ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯು ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಏಕಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಿತು. ಈ ಆಧಿಪತ್ಯದ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ೨೦-೨೫ ಮಂದಿ ಅಸಭ್ಯಜನರು ಭಯಂಕರವಾದ ವೇಷಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ಆಯುಧ ಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನ ಮನೆಯ ಇದಿರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ವಿಕಟವಾದ ಹುಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಹುಂಕಾರಧ್ವನಿಯು ಗಗನಮಂಡಲವನ್ನೆಡರಿ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅಡಗದೆ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿತು. ಬಹುಮಾತಿನಿಂದೇನು? ಮನೆಯ ಮುಂಗಡೆ ಬಂದು ನಿಂತು ಹುಂಕಾರ ಮಾಡಿದವರು ಕಳ್ಳರಾಗಿದ್ದರು ಕಳ್ಳರು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನೊಡೆದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಒಬ್ಬನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ,

ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈಟಿ, ಮಗದೊಬ್ಬನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕವಣೆ ಈ ರೀತಿ ಯಾಗಿ ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿದರು. ಗ್ರಾಮರಕ್ಷಕರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿ ಹೇ ಗೋ ತಿಳಿದು, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತಿಂಟು ಜನ ಯಾಮಿಕರು (ಪೋಲೀಸಿ ನವರು) ಬಂದು ಕಳ್ಳರನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಕಳ್ಳರಿಗೂ ಯಾಮಿಕರಿಗೂ ಸಣ್ಣ ಕದನವಾಯಿತು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಭಯದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಕಳ್ಳರು ಆವ ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವರೆಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಹುಡುಕಾಡಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆವ ವದಾರ್ಥವೂ ಕಳವಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲೆ ಲ್ಲಿಯೂ ಆತನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದರು, ಯಜಮಾನನು ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಕಳ್ಳರೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರ ಮಾಡಿದರು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಯಜಮಾನಿಗೆ ದುಃಖವು ಉಕ್ಕಿಬಂದು ಕಣ್ಣೀರಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹರಿದುಹೋಯಿತು. ಆಕೆಯು “ಪಾಪಾತ್ಮಳಾದ ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವಾವ ಕಷ್ಟಗಳು ಬರೆದಿವೆಯೋ, ಬಲ್ಲವರಾರು? ಹಾ! ನಾಥ!” ಎಂದು ಗೋಳಿಡುತ್ತಾ ಎದೆಯನ್ನು ಹೊಡೆ ದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ತರಳಕುಮಾರಿಯು ದಿಕ್ಕು ತೋರದವಳಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು. ಈ ದುರ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡು ವಿನಯನ ಮನವೂ ಕರಗಿಹೋಯಿತು. ಇಷ್ಟೆನ್ನುವುದೊಳಗಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾ ಯಿತು. ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜನರು ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕಳುಹಲ್ಪಟ್ಟರು. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿಸಿದರೂ ಫಲವಾಗದೇ ಹೋಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಮನೆಯವರು ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಅಪಾಯಕರವೆಂದೂ, ಬೇರೆಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದು ಯುಕ್ತವೆಂದೂ ತಿಳಿದು, ಕೂಡಿದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತೌರೂರನ್ನು ಕುರಿತು ಪಯಣ ಬಳೆಯಿಸಿದರು.

ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧನ ಹೆಂಡಿತಿಯು ಸ್ವಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಗ್ರಾಮ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ವಿಷಯ

ದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಪುರೋಹಿತರು ಬಲುಹೊತ್ತು ಆಲೋಚಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತೆಂದರು:—

“ಯಜಮಾನನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ಹೇಳುವಿರಿ. ಆತನು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಮನೆಗೆ ಬಾರದೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೇ? ಇಲ್ಲ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆತನು ಬದುಕಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚಿಂತಿಸದಿದ್ದುದೇ ಒಂದು ತಪ್ಪು, ಆತನ ಪ್ರೇತಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ವರೆಗೂ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡದಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ತಪ್ಪು. ಈ ಎರಡು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಜನಗಳ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು, ಇದರ ಮೇಲೂ ಮತಾಚಾರ್ಯರು ಕುಲದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವರು. ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಮೈಮರೆತರೆ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಆದಕಾರಣ, ಇನ್ನಾದರೂ ನಾವಕಾಶಮಾಡದೆ, ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ನೆರವೇರಿಸಲು ಯತ್ನಮಾಡಿರಿ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದರೆ, ನನ್ನಿಂದಾಗುವಷ್ಟು ಸಾಹಾಯ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು. ಶ್ರಮಪಡಲು ನಿಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಒಂದುನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಡೋಣವಾಗಲಿ. ಅವ ಗಲಭೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಾನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಆಗಮಾಡಿಬಿಡುವೆನು. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಮುಂದಣ ತೊಂದರೆಯಾವುದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು ನೀವು ಇದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅದೇನೆಂದರೆ—ಜನರು ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು, ವರಿವರಿಯ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲೂಬಹುದು, ಆದರೆ ನೀವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೂಗಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದೇ ಇರಬೇಕು.”

ಪುರೋಹಿತರು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ವಿನಯ ಕುಮಾರನು ಇಂತೆಂದನು:—

“ಮಹಾಶಯರೆ! ತಾವು ಹೇಳುವ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯೇ, ಆದರೆ ಕಾಸ್ತುಕಾರರ ವಚನಕ್ಕೂ ನೀವು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲವೇ?” “ಅವನಾದರೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾದನೆಂದರೆ, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗಾದರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ

ನೋಡಬೇಕು; ಅನಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ತಿಳಿವಿಗೆ ಬರದೇ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಪರಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು,” ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಚನವಿರುವಲ್ಲಿ, ಇದಕ್ಕೆ ನೀವೇನು ಹೇಳುವಿರಿ? ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೊಡುವೆನು. ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಕೊಂಚ ವಾದರೂ ಸಂದೇಹ ಬೇಡ. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ದಂತೆ ಆನ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮವುಂಟು. ಆದುದ ರಿಂದ, ಪುರೋಹಿತ ಮಹಾಶಯ ! ತಾವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಾವು ತೆರಳೋಣವಾ ಗಲಿ, ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆವು.”

ಹೀಗೆ ವಿನಯನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪುರೋಹಿತರು ವಿಷ ಣ್ಣರಾಗಿ ತಾವು ಬಂದ ದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಇದು ನಡೆದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ತರಳೆಗೆ ವಿವಾಹದ ವಿವಾಹದ ನಡೆಯಿತು, ವಿವಾಹದ ಮುಹೂರ್ತವೂ ಸ್ಥಿರ ವಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪುರೋಹಿತರು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಸುವರ್ಣ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಬರ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಲಿ, ಅಪರವ್ರಯೋಗವಾಗಲಿ, ತಮಗೆ ಹಣ ಬಂದರೆ ನಾಕಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಪುರೋಹಿತರು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಮಗೆ ಬರಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಬಿಡರು. ಅಕ್ಕ ವಕ್ಕದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಧೂವರರಿಗೆ ಅಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೆರಳಿದರು. ನೂತನ ದಂಪತಿಗಳು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು.

o .

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಂಶ.

~~~~~

ವಿಷಾದಪ್ರತಿಮೆ.

ಪ್ರಿಯ ಪಾರಕ ಮಹಾಶಯ ! ತಾವು ಏನ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೂ ಬಿಟ್ಟು ದಯೆ ತೋರಿ ನಮ್ಮ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ದೂರ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬಳಿಯಿ

ಸೋಣವಾಗಲಿ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಪರಿಚಿತಳಾದ ಸರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆಕೆಯ ಸುದ್ದಿಯು ತಿಳಿಯದೆ ತುಂಬಾ ವಿಷಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಮಾನವ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ನಾವು ಆಕೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಬಹುಕಾಲ ದೂರವಿರುವುದೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸರಳಕುಮಾರಿಯ ಮುಖವು ಇಂದು ಬಾಡಿದೆ. ಆಕೆಯ ಸರಳವಾದ ಹೃದಯವು ಇಂದು ತರಳವಾಗಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ವಿಕಸಿತವಾದ ಕುಸುಮದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸರಳೆಯು, ಈಗ ಕಾಲಪರಿವರ್ತನದಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿಸೊರಗಿ ಹೋಗಿರುವಳು ಹರಗಾರನಾದ ತಂದೆಯ ದುರಭಿಪ್ರಾಯವೆಂಬ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾದ ಅಗ್ನಿಯು ಆ ಬಾಲೆಯಾದ ಸರಳೆಯ ಸುಕುಮಾರವಾದ ದೇಹವನ್ನು ತಪಿಸಿ ಬಣ್ಣಗೆಡಿಸಿದ್ದಿತು. ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖಾಭಿಲಾಷೆ ಇರುವುದು ಸಹಜವಾದರೂ, ಸರಳೆಯು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ಣಯೌವನದಶೆಯಲ್ಲಿ ನರಕಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸ ತೊಡಗಿದಳು. ದೈವಾನುಕೂಲವಿದ್ದಾಗ, ಅವಾಸ ವಸ್ತುಗಳು ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವೋ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ಆಕೆಯ ಮರ್ಮವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದುವು. ತತ್ತ್ವವೇನೆಂದರೆ—ವಸ್ತು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲ; ಹಿತಾಹಿತವೆಂಬುದು ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ಮತ್ತಾತರಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲವು.

ಸರಳೆಗೆ ಇನ್ನೂ ವಿವಾಹವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗುಸಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಪುರುಷನ ಕಯ್ಯನ್ನಾದರೂ ಹಿಡಿದು ಜೀವನ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ವರನಾದವನು ಅನುಕೂಲನೋ, ಪ್ರತಿಕೂಲನೋ ಮೊದಲು ಅರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು? ಹೇಗಾದರೂ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹಡೆದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಅನೇಕರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವರು. ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಅತಿ ವಿರಳರು. ಕನ್ನೆಯರಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ವಿವಾಹಕರ್ತನು ಕನ್ಯಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ತಮಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಂತೆ ವಿವಾಹಮಾಡುವರು. ಇದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ಈ ತಪ್ಪಿಗೆ ಲೋಕಾನುಭವವು ಸಾಲದಿರು

ವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು. ವಿವಾಹದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಾದರೆ, ಅನರ್ಥ ಪರಂಪರೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಾಗಲಾರದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಠ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಮಾಡಿದುದರಲ್ಲಿಯೂ ನೂರಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಕಿಡುವುದೂ ಉಂಟು, ಆದರೆ ಇದನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡಕೂಡದು. ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದವರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿಯೇ ಇರುವರು. ಪ್ರಕೃತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಳಕುಮಾರಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಲು ಅನುಕೂಲಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ವಿವಾಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯ ಇಷ್ಟವೇ ಬೇರೆ, ತಂದೆಯ ಇಷ್ಟವೇ ಬೇರೆ. ಈ ಸಂಕಟದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಳಿಯು ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ ನಾಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ; ಅಂತಹವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊರಗುವುದು ನಮ್ಮ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟರೂ ಸಾಲದು.

ಸರಳಿಯು ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದ ವಿನಯನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕ್ಷಯಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿನಯನು ಬದುಕಿರುವನೋ, ಇಲ್ಲವೆ, ಈ ಲೋಕವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ತೆರಳಿರುವನೋ ಬಲ್ಲವರಾರು? ಪ್ರಬಲವಾದ ಶತ್ರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಯ್ಯಲ್ಲಾಗದ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗುಸು ವಿನಮಾಡಬಲ್ಲಳು? ವಿನಯನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಸರಳಿಯು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವಳು. ಒಂದುವೇಳೆ ವಿನಯನು ಲೋಕಾಂತರವನ್ನಯ್ದಲ್ಲಿ, ಸರಳಿಯು ವಿವಾಹವಾಗದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾದೀತೇ? ಇತರರಿಗೋಸ್ಕರ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆತ್ಮಸುಖವನ್ನು ಆರಾದರೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವರೇ? ಇಷ್ಟಪಡುವವರೂ ಇರುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಪತಿಪ್ರೀತಿಯೇ ಕಾರಣವು. ಅನೇಕ ನಾರೀಮಣಿಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಆತ್ಮಸುಖವನ್ನು ತ್ಯಾಜ್ಯಂತಲೂ ಕಡೆಯಾಗಿ ಎಣಿಸಿರುವರು, ಇದರಿಂದಲೇ ಅನೇಕರು ಪತಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತೊರೆದಿರುವರು. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು? ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಪತಿಪ್ರೀತಿಯೇ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧವಾದ ಪ್ರೀತಿಯೊಂದೇ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಮೃತಕಲಶವು. ಇಂತಹ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಯಕೆಯುಂಟು.

ಆದರೆ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಈ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿಲ್ಲ, ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸರಳಕುಮಾರಿಯಾದರೋ ಇಂತಹ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವಳು. ಇಷ್ಟವುಳ್ಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಕೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಅಮೃತವನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆಯೆತ್ತಿ ಜೀವಿಸುವುದಾದರೆ ಈ ಲೋಕವೇ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕವು.

ಇಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಮನದಣಿಯ ಪಾನಮಾಡಿ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಆಗ ಸುಕುಮಾರಿಯೊಬ್ಬಳು ಸರಳೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು,—“ಸರಳೇ ! ನಾನು ಬಂದಿರುವೆನೇ,” ಎಂದಳು.

ಸರಳೆಯು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು, ಬಂದವಳು ಮನೋರಮೆ. “ಮನು ! ನೀನು ಆವಾಗ ಬಂದೆ ?” ಎಂದು ಸರಳೆಯು ಆಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

ಮನೋರಮಾ—ನಾನು ಬಂದು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ದಿನಗಳಾದುವು ಸರಳೆ!

ಸರಳಾ—ಅಹುದು, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದಿಗೆ ೫-೬ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ಮರೆತು ಹೋದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ಸತೀಶನು ಹೇಗಿರುವನು ? ಆತನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವನಷ್ಟೇ ?

ಮನೋರಮೆಯು ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂತಳು. ಅವಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

ಸರಳಾ—ಸತೀಶನು ಮೊನ್ನೆಯೇ ಬರುವುದಾಗಿ ವರ್ತಮಾನವಿದ್ದಿತು. ಆತನು ಅದೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮನೋರಮಾ—ಮೊನ್ನೆಯ ದಿನವೇ ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಮದುವೆ. ಮದುವೆ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರು ಅಂದು ಬರಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಸರಳಾ—ಮನು ! ನಿನ್ನ ಹಾಡು ಕೇಳಿ ಬಹುದಿನಗಳಾದುವು. ನಿನ್ನ ದನಿಯಾದರೋ ಬಲು ಇಂಪಾಗಿರುವುದು. ಒಂದು ಹಾಡನ್ನಾದರೂ ಹಾಡಬಾರದೇನೇ ?

ಮನೋರಮಾ—ಹಾಡುವೆನು ಅದಕ್ಕೇನು ಶ್ರಮಪಡಬೇಕು! ನಾನು ಏನೆ ಹಾಡಲಿ, ಹೇಳು ?

ಸರಳಾ—ಹೊಸದಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕಲಿತಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವು.

ಮನೋರಮಾ—ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ರಚಿಸಿರುವೆನು. ಅದನ್ನು ಈಗಲೇ ನಿನ್ನಿದಿರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಬಿಡುವೆನು. ಆಗಬಹುದಷ್ಟೇ ?

ಸರಳಾ—ಹಾಡು, ನೋಡುವ,

ಮನೋರಮೆಯು ದನಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಡಿದಳು.

ಸುರಟೆ,—ರೂಪಕತಾಳ.

ಇಂದುವದನೆಗಾರತಿಯ | ತಂದು ಬೆಳಗುವೆ || ಪ ||

ತರಳನಾದ ವಿನಯನನ್ನು | ಪರಮ ಹರುಷದಿ ||

ವರಿಸಿ ದಿಟ್ಟತನವ ನಾಂತು | ಮೆರೆವ ಸರಳೆಗೆ || ೧ ||

ಸರಳಾ—ಸಾಕು, ಸಾಕು, ನಿನ್ನ ದುರುಳತನವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆನು. ಮನು ! ನೀನು ಈಚೀಚೆಗೆ ಬಲು ಕೆಟ್ಟವಳಾದೆ.

ಮನೋರಮೆಯು ಮುಂದಣ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಡದೆಯೇ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಂಶ

ಆ ಶಾ ವ ಸಾ ನ .

ಮನೋರಮೆಯು ಹಾಡನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸರಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತು,—
“ಸರಳೆ ! ಹಾಡು ಹೇಗಿರುವುದು ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸರಳಾ—ನೀನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ಹಾಡೂ ಇರುವುದು. ಈ ಮಾತು ಹೋಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಹೆಸರೇನು ? ವರನಾರು ?

ಮನೋರಮಾ—ಗೆಳತಿಯ ಹೆಸರು ತರಳಕುಮಾರಿ. ಆಕೆಯ ವರನಾದರೋ ಬಲು ಚೆಲುವನು. ಅವನು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರನೋ ಅವನ ಮಾತೂ

ಆಷ್ಟು ಮಧುರವು, ಅವನ ಊರು, ಕುಲ, ಗೋತ್ರವಾವುದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ನಮ್ಮೊರಿನವನಂತೂ ಅಲ್ಲ.

ಸರಳಾ—ಅವನಾರಿಬಹುದು ?

ಮನೋರಮಾ—ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆರು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು ? ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವ ಹೆಂಗುಸಿಗಾದರೂ ಆತನನ್ನೇ ವರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗುವುದು. ನೀನು ನೋಡಿದರಂತೂ, ಅವನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡಲಾರೆ.

ಸರಳಾ—(ನಸುನುಗುತ್ತಾ) ಮಗು! ಕಂಡಕಂಡವರ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ವಾಪಿನಿಯಲ್ಲ. ನಾನಾದರೋ ಒಬ್ಬ ನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವೆನು. ಒಂದುಸಲ ಒಬ್ಬನನ್ನು ವರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ವರಿಸುವುದು ಭಾರತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಕಾಯದಿಂದಲೂ, ವಾಕ್ಯದಿಂದಲೂ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ನಾನು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ವರಿಸಲು ನನಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಲ್ಲಿಯದು ? ವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಾನಾರು ? ನನ್ನ ವಿಷಯವದಂತಿರಲಿ, ವರನ ಹೆಸರಾದರೂ ಏನು ?

ಮನೋರಮಾ—ವಿನಯಕುಮಾರನಂತೆ.

ಸರಳೆಯು ವಿನಯಕುಮಾರನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಅದು ಅವಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಪರಿಚಿತವಾದ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಿತು. ಸರಳೆಯು ವಿನಯಕುಮಾರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, ಅವಳ ಮೈಯ್ಯು ರಕ್ತವು ನರಗಳಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ದರದರನೆ ಹರಿಯಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅರಳಿಯ ಎಲೆಯಂತೆ ನಡುಗಿದುವು, ಬಾಯಿ ಒಗಗಿತು, ಮಾತು ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಸರಳೆಯು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿದ್ದು,—“ಮನು! ಆತನಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಎಷ್ಟಾಗಿರಬಹುದು? ” ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಮನೋರಮೆಯು,—“ಆತನಿಗೆ ೨೨-೨೩ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿರಬಹುದು, ” ಎಂದು ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು.

ಸರಳಕುಮಾರಿಗೆ ಇನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೇ ಹೋಯಿತು. ತರುವಾಯ ಸರಳೆಯು ಮನೋರಮೆಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಚಿಂತಿಸಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆದಿದ್ದಿತು.

ಸರಳೆಯು ಚಿಂತಿಸಿದ ಬಗೆ:—ಈ ನೂತನ ವರನಾದ ವಿನಯಕುಮಾರನೇ ತನ್ನ ವಿನಯ ಕುಮಾರನು. ಆದರೆ ಈಗ ನನ್ನವನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಜೀವರತ್ನವನ್ನು ಈಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಜೀವರತ್ನವನ್ನು ಹೊದ್ದಲು ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು. ಹೋಗಲಿ, ತನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇಡ. ನನ್ನ ಜೀವರತ್ನವು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಜೀವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತುವು ಬದುಕಿರುವುದಾದರೆ, ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಾದರೂ ನೋಡಬಹುದು. ವಿನಯಕುಮಾರನು ಮಹಾವಿವತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದಿರುವನಲ್ಲಾ ! ಹೀಗಾಗಿರುವುದಾದರೆ, ಆತನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು. ಆಗ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಲಿ ? ಹಾ, ವಿಧಿಯೇ ! ನನ್ನ ಹಣೆಯ ಬರಹವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತೇ !”

ಸರಳೆಯು ಹೀಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಚಿಂತಿಸಿ ಚಿಂತಿಸಿ ತಲೆ ತಿರುಗಿದವಳಾಗಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಮನೋರಮೆಯು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ,—“ಸರಳೆ ! ಇದೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೆದರುತ್ತಿರುವೆ ? ಸುಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಸರಳಾ—ಮನು ! ನನ್ನ ತಲೆಯು ನೋಯುತ್ತಿರುವುದು. ಅದರ ಯಾತನೆಯಿಂದ ನಾನು ಕುಳಿತಿರಲಾರೆನು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನೀನೂ ನನ್ನೊಡನೆಯೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವೆ, ಬಾ

ಮನೋರಮಾ—ಇಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಬೇಡ. ಈಗ ನಾನು ಆತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ? ನನಗೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತು, ಹೊರಡುವೆನು.

ಸರಳಾ—ಹಾಗಾದರೆ ನಾಳೆಯ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬರುವೆಯ ?

ಮನೋರಮಾ—ಬರದೇ ಏನು ? ತಪ್ಪದೇ ಬರುವೆನು.

ಮನೋರಮೆಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಬಳಿಕ ಸರಳೆಯು ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದಳು, ಆದರೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಅವಳ ಮನೋವ್ಯಥೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸರಳೆಯು ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ

ದವಳಾಗಿ ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಚಂದ್ರನು ನೀಲಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೋಹರವಾದ ಗಂಭೀರವಾದ ಮೂರ್ತಿಯೊಡನೆ ಸಂಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವನು, ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ದಿಗಂತವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲಿದಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಗುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಆನಂದವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವವು. ನದಿಯು ಚಂದ್ರಿಕಾ ವಿಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ವಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ನಾನಾತರದ ನಾವೆಗಳು ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಲೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದುವು ನಾವೆಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಆನಂದದಿಂದ ಮೃದುಮಧುರವಾಗಿ ಗಾನಮಾಡಿದನು.

ಬಾರೊ ದೊರೆ ಮುಖತೋರೊ ಹರೇ ' || ಪ ||

ಮಾರನ ತಾವನ ಸಹಿಸೆನು ಹಾ ಹಾ || ಅನು ||

ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಸರಳೆಯ ಕಿವಿಗೆ ಈ ಗಾನವು ಕೇಳಿಸಿತು ಸರಳೆಯು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಅತ್ತು ಬಿಟ್ಟಳು ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಸಾಕಾಗಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಳು

“ನಾನು ಇನ್ನು ಬದುಕಿರಲಾರೆನು ನಾನು ಸಾಯುವುದೇ ಲೇಸು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳಾದರೂ ತುಟುಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವವು ನಾನು ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟಾದರೂ ಈ ಹಾಳು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಾಪಿಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಭಾಗ್ಯವೇನು? ನಾನು ಅರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವೆನೋ ಆತನು ಬದುಕಿರುವುದಾದರೂ ನನ್ನ ವನಲ್ಲದೇ ಹೋದನು. ವಿನಯನು ಬದುಕಿರುವನೇ? ನೂತನ ವಿನಯಕುಮಾರನು ಆರಿರಬಹುದು? ವಿನಯನು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ಅವನು ನನ್ನವನೇ ಅಹುದು ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ! ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದೆಯಾ? ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವೇ ಆಯಿತು. ನಿನಗೆ ಸುಖವಾದರೆ ನನಗೂ ಸುಖವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ, ಹೃದಯವಲ್ಲಭ! ಈ ದಾಸಿಯನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮರೆಯಬೇಡ, ಕಂಡೆಯಾ? ಈ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಕ್ರೀತದಾಸಿಯಾಗಿರುವೆನು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆವಾಗಲೂ ಸೇವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ನಾನು ನಿನ್ನ

ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವುದಾದರೆ, ನಿನ್ನ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಗೆ ಕೋಪ ಬರಬಹುದು. ಅವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಕೆಗೆ ಕೋಪತಾಪಗಳುಂಟಾಗದಂತೆ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಆಕೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವೆನು.”

“ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನ ಪ್ರಿಯಭಾರ್ಯೆ ! ವಿನಯಕುಮಾರನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಸೇವಿಸುವೆನೋ, ನಿನ್ನನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಸೇವಿಸುವೆನು. ನೀನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಕೂಡದು. ನೀನು ಎಡದ ಕಾಲಿನಿಂದ ತೋರಿಸಿದುದನ್ನು ನಾನು ತಲೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಡುವೆನು. ನೀನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಕೂಡದು. ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡುವೆನು. ನೀನು ಈ ಪ್ರಾಣಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡು.”

ಸರಳೆಯು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರೋಜಿನಿಯು ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ಬಂದು,—ಸರಳೆ! ನಿಮ್ಮಣ್ಣನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆವರು,” ಎಂದಳು.

ಸರಳೆಯು ಎಚ್ಚೆತ್ತು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸೆರಗನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಾ,—“ಸರು ! ಅಣ್ಣ ಕರೆವನೇ ?” ಎಂದಳು

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಸರೋಜಿನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅವಳ ದುರದೃಷ್ಟವನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ,—“ಮಗು ! ಅವರು ನನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರುವರು ನೀನು ಬಾ,” ಎಂಬ ಹೇಳಿ, ಸರಳೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು. ಸರಳೆಯು ಜಾನಕೀನಾಥನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ,—“ಅಣ್ಣಾ ! ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುದೇತಕೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಜಾನಕೀನಾಥ—ವಿನಯನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನಂತೆ ನೀನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೇನು ?

ಸರಳಾ—ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಮನೋರಮೆಯು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಜಾನಕೀ—ಮನೋರಮೆಯಾರು ?

ಸರಳಾ—ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವಳು.

ಜಾನಕೀ—ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ವಿನಯನಿಗೆ ಮುದುವೆಯೂ ಆಯಿತಂತೆ.

ಸರಳಾ—ಅದೂ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು.

ಜಾನಕೀ—ಮುಂದೇನ ಮಾಡುವೆ ?

ಸರಳೆಯು ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಜಾನಕೀ—ಮತ್ತಾರನ್ನಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾದೀತು. ಈಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ದೋಷವೇನೂ ಇರಲಾರದು.

ಸರಳೆಯು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಸರೋಜಿನಿ—(ಗಂಡನನ್ನು ಕುರಿತು) ನಿಜ, ಆದರೂ ಅವಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲಾರಳು. ನಾನು ಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಮದುವೆಯಾಗುವೆನು.

ಜಾನಕೀ—ಕಾರಣವೇನು ?

ಸರೋಜಿನಿ—ನೀವು ಶಿವಶಂಕರ ದೀಕ್ಷಿತರ ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಿರೆಂದು.

ಜಾನಕೀ—ಸರಿಸರಿ. ಹಾಗಾದರೆ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ವರನನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವೆನು.

ಸರೋಜಿನಿ—ವರನಾದರೂ ಎಂತಹವನಿರಬಹುದು ?

ಜಾನಕೀ—ಅಚ್ಚುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದಶರ್ಮನಿಗೆ ಮಗನೊಬ್ಬನಿರುವನು. ನೀನು ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ, ನಾನು ಶಿವಶಂಕರ ದೀಕ್ಷಿತರ ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತೀಕವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಸರೋಜಿ! ನಿನ್ನ ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ. ಈಗ ವಿನಯನು ತರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಏನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿದೆ ?

ಸರೋಜಿನಿ—ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು.

ಜಾನಕೀ—ಕಾಲಾಕಾಲವೆಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದೊಂದೇ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣದವರಾರು ? ಅದಂತಿರಲಿ. ಈಗ ತಾನೇ ವಿನಯಕುಮಾರನಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೊಂದು ಪತ್ರವು ಬಂದಿರುವುದು.

ಪತ್ರದ ಒಕ್ಕಣೆ.

ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರ, ಜಾನಕೀನಾಥ !

ಸ್ವಸ್ತಿ! ಕೆಲವು ಕಾಲದಿಂದೀಚೆಗೆ ನಾನು ದುರಂತವಾದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ನುಭವಿಸಿದೆನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

ನಾನು ಕಾಲಚಕ್ರದ ಧರ್ಮಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು, ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧ ಮಹಾಶಯರ ಕುವರಿಯಾದ ತರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ವಿಧಿವಿಲಾಸವನ್ನು ಮೀರಬಲ್ಲವರಾರು ? ಚಿ| ಸರಳಕುಮಾರಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಯಿತೆ ? ಆಕೆಗೆ ನನ್ನ ಮಂಗಳಾಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾದ ಸರೋಜಿನೀದೇವಿಯು ನಾರಿಯರ ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಈಗ ನಾನು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುವೆನು. ಮುಂದಣ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ನಾನು ರಾಮವಾಡಿಗೆ ಬರುವೆನು ಆಗ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು, ಇತಿ, ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ವಿನಯಕುಮಾರ.

ಜಾನಕೀನಾಥನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರದಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿದನು. ಸರೋಜಿನೀ ಸರಳಕುಮಾರಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಕಿವಿಯಾಡ ಓದಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಸರಳೆಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಭಾವವು ಈ ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದಿತು —

“ಏನಚ್ಚರಿ! ವಿನಯನು ನನ್ನನ್ನು ಮರತರುವನೇ! ಪುರುಷರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನರಿವುದು ಕಷ್ಟವು ಈಗ ನಾನೇನ ಮಾಡಬೇಕು ? ಮುಂದಣ ವರಿಣಾಮವೇನು? ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಜನ್ಮವನ್ನು ನಿಗಿಬಿಡಲೆ ? ಅದಾರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ? ವಿನಯನು ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತರೂ, ನಾನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತನನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಲತೆಯು ಗಿಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒದುಕುವ ಸಂಭವವೆಲ್ಲಿಯದು”

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಕಾಗದದ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು.

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಂಶ.

ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಸಂಗ.

ವಿನಯಕುಮಾರನು ಹೊಸ ಹೆಂಡಿತಿಯೊಡಗೂಡಿ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನು. ವಿನಯನು ಅನ್ಯಾನಂದದಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ತಂದೆ ಗತಿಸಿಹೋದ ಸಂಗತಿಯು ತಿಳಿಯ

ಬಂದಿತು. ಪಿತೃವಿಯೋಗದಿಂದ ವಿನಯನು ಬಹಳವಾಗಿ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟನು. ಒಂದು ಕಡೆ ತಂದೆ ಸತ್ತ ವ್ಯಸನವೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದನ ಸಹಿಸಕೂಡದ ಅತ್ಯಾಚಾರವೂ ವಿನಯನನ್ನು ನರಕಯಾತನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದುವು. ತಂದೆಯ ಮರಣದಿಂದಂಟಾದ ಶೋಕವಾದರೂ ಕೆಲ ಗಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಲು ಸಂಭವವುಂಟು, ಅಚ್ಯುತನ ಅತ್ಯಾಚಾರವಾದರೋ ಗಾಳಿಯ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬಿದ ಕಾಳ್ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತಲಿದ್ದಿತು. ವಿನಯನು ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಅಚ್ಯುತನ ಯಮಶಾಸನವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಸಹೊಸದಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಾಗರಿತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಟ್ಟಿ ಕೂಗಿನಿಂದ ವಿನಯನಿಗೆ ಉತ್ತಾರಣೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ—ವಿನಯನು ದೇಶತ್ಯಾಗಿಯಾದ ಕೂಡಲೆ, ಅವನು ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋದನಂದೂ, ಒಂದುವೇಳೆ ಅವನು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವುದಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಕುಲಚ್ಯುತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಇತರ ರಾರೂ ಅವನೊಡನೆ ಸದ್ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದೂ, ದುರ್ದಾಂತನಾದ ಜೋಡೀದಾರನು ಯಮಶಾಸನವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದ್ದನು ಅದುದರಿಂದ ಈ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುವಾಗಿಯೇ ಆರೂ ವಿನಯನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸದೇ ಹೋದರು. ಇಷ್ಟು ಬಗ್ಗಯಲ್ಲಿ ವಿನಯನಿಗೆ ತೊಂದರೆಗಳುಂಟಾಗಿದ್ದರೂ, ಸರಳಕುಮಾರಿಯ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ಹೃದಯದಿಂದ ಅಳಿಸಿ ಹೊಗಿರಲಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದರೇನು ? ಆಕೆಯ ಸ್ವಾರ್ಥರಹಿತವಾದ ಪ್ರೀತಿಯೂ, ಅಕೃತ್ರಿಮವಾದ ರೂಪರಾಶಿಯೂ ಎಂದಿಗಾದರೂ ಮರೆವುದೆಂದರೇನು ? ಬಾಲಿಕೆಯಾದ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ವಿನಯನನ್ನು ಹೊರತು ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಕಂಡರಿಯಳು. ವಿನಯನ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಕಂಗೆಟ್ಟು ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ ಸತ್ತುಹೋಗುವುದೇನೋ ನಿಜವಾದುದೇ ಸರಿ. ಸರಳೆಯು ಆರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸುವಳೋ, ಅಂತಹ ವಿನಯನನ್ನು ಹತವಿಧಿಯು ಸುಖಶಾಂತಿಹೀನನನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವನು. ಹಾಗಾಗದಿದ್ದರೆ, ಆತನನ್ನೇ ನಂಬಿ ನಿರ್ವ್ಯಾಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸರಳೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ನಿರ್ದಯನಾಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನು ? ವಿನಯನು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡ

ನೆಂದು ಸರಳೆಗೆ ತಿಳಿದರೆ, ಅವಳು ತನ್ನ ಸಣ್ಣದಾದ ಹೃದಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಯಾತನೆಯನ್ನು ಭವಿಸಬೇಕಾದೀತು ? ಇದು ಪುರುಷಮಾತ್ರದವನಿ ಗೆಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ವಿಷಯವೇ ಅಲ್ಲವು.

ವಿನಯನು ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಂಕಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, ಅವುದರಿಂದಲೂ ಪಾರ ಗಾಣದೆ ಮೂಢನಂತೆ ಮನೆಯ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಅಗೆ ಸೇವಕನೊಬ್ಬನು ಬಂದು, ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ವಿನಯನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅದು ಸರಳೆಯು ಬರೆದು ಕಳುಹಿದ ಪತ್ರವಾಗಿದ್ದಿತು. ವಿನಯನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅಗೆ ವಿನಯನ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ತೀರದು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು, ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಾಣವೇ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟುದು, ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅವ ಲಕ್ಕೆ ಕುಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. ಇದಾದ ಕೂಡಲೆ, ತಲೆಯು ತಿರುಗಿದಂತಾಗಿ ವಿನಯನು ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು. ವಿನಯನು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ವಿನ ಯನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು. ತರುವಾಯ ವಿನಯನು ಕೊಂಚಕೊಂಚವಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಳ ಕುಮಾರಿಯ ಕಾಗದವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಓದಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಒಂದುತ್ತರವನ್ನು ಬರೆದನು. ನಾವಿಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಪಾರಕ ಮಹಾಶಯರ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವೆವು. ಪತ್ರವು ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ವಿಷಯಗರ್ಭಿತವಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಏಕಭಾವದಿಂದ ಓದತಕ್ಕದಿದೆ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದುವ ಸುಯೋಗದಿಂದ ಅವ ಸ್ತ್ರೀಪುರು ಷರೂ ವಂಚಿತರಾಗಕೂಡದೆಂದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಆಶಯವು.

ವಿನಯ ಕುಮಾರನ ಪತ್ರಿಕಾಪ್ರಸಂಗ.

ಪ್ರಾಣಾಧಿಕೆ! ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೊಂಡು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುವೆನು. ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ವಾಪರವಾ ವುದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಗುಣದೋಷಗಳ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ನಾನರಿಯೆ, ಆದರೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತನಾಗಿ ಇಷ್ಟಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಾಹಸವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನು.

ಪ್ರಿಯಸಖಿ ! ನಿನ್ನ ವಿಯೋಗದಿಂದ ನನಗೆ ಆಗಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಆಗಿಯೇ ಹೋಗಿರುವುದು, ಮತ್ತಾವುದೂ ಉಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ

ನಾದವನು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದೆನು. ನರಕಯಾತನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವುಂಟೆಂದು ಆರು ತಾನೇ ನಂಬತಕ್ಕವರಾಗಿರುವರು? ಆದರೂ ಈ ಸುಯೋಗವು ನನಗೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಲಭಿಸಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರೂ ಸಾಲದು. ನಿರ್ದಯನಾಗಿಯೂ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನು ಕನಿಕರವಿಟ್ಟು ಬಂದ ಪತ್ರವು ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಎಂತಹ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವುದೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ಭಾಷಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಮಾತುಗಳೇ ಇಲ್ಲವು. ನಿನಗೆ ಪರಮಾ ನಂದವುಂಟಾದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅದನ್ನು ಅವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವೆಯೋ, ಈಗ ನನಗೆ ಅಂತಹ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ನೋಡು; ಹೀಗಾಗುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಆನಂದವನ್ನು ಒಂದು ತಿಲಾಂಶದಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತಿಳಿಸಿದಂತಾದೀತು. ನಿನ್ನ ಕಾಗದವನ್ನು ನಾನು ನೂರಾರುಸಲ ಓದಿಯೋದಿ ಆನಂದಪಡುವೆನೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಅತ್ಯುಕ್ತಿಯೆ ನಿಸಲಾರದು. ಪ್ರಿಯತಮೆ! ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ತಾಪವನ್ನು ಅವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಲಿ? ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಲಿನ ತಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದೇ? ಇಲ್ಲ. ದಗದಗನೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ಬೇಗೆಯೆಂದು ಹೇಳೋಣವೇ? ಕೂಡದು. ಜಗ ಜ್ಞೋತಿಯಾದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಇಂತಹ ಸಂತಾಪವುಂಟಾಗಬಹುದೇ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಸಂತಾಪವೇನಿರಬಹುದು? ನನ್ನಂತೆಯೇ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವ ಜನರು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಅರಿವರು. ಅಂತಹವರು ಆರಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರಾದರೂ ನನ್ನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿತರಾಗಿ ಕರಗಿ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹರಿವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಶೋಕಾಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯು ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಂತವಾಗಬಹುದು.

ಪ್ರಿಯೆ! ನಿನ್ನ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರವೂ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದವೂ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯವೂ, ಅಮೃತಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಇದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ, ಶೀತಲವಾದ ಅಮೃತರಸವು ಸಂತಾಪಹಾರಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ, ನನಗೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ

ಸಂತಾಪಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವುದು. ಇದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮವೇ ಆಹುದು. ಮೇಲೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶೀತಲವಾಗಿ ತೋರಿ ಬರುವ ಶ್ರೀಗಂಧಲೇಪನವೂ, ಹಿಮಸಂತತಿಯೂ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಅನುಭವಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿರುವುದು. ಅಮೃತವಾದರೋ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿ ಶಾಂತಿಪ್ರದ ವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ಒಳಗಣ ಸ್ವಭಾವವೇ ಒಂದು, ಮೇಲಣ ಆಕಾರವೇ ಒಂದು, ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಹೀನ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಈಗ ನಾನು ಅಮೃತವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಅರು ಬೇಕಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಲಿ. ಇತರರ ಹೇಳಿಕೆಗಿಂತಲೂ ನನ್ನ ಅನುಭವವೇ ನನಗೆ ದೊಡ್ಡದು. ಇದು ಯುಕ್ತವೋ ಅಯುಕ್ತವೋ ಬಲ್ಲವರೇ ಬಲ್ಲರು.

ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯೆ! ನಿನ್ನ ಕವಿತ್ವದ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ? ಇಂತಹ ಕವಿತ್ವಪರಿಪಾಟಿಯನ್ನು ಕಾಳಿದಾಸನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಆರೂ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಶಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ನಾನು ರಘುವಂಶ, ಕುಮಾರಸಂಭವ, ಮೇಘಸಂದೇಶ, ಶಿಶುಪಾಲವಧ, ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ, ನೈಷದ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಚಂಪೂರಾಮಾಯಣ, ಚಂಪೂ ಭಾರತ, ಚಂಪೂಭಾಗವತ, ನೀಲಕಂಠವಿಜಯಚಂಪೂ ಮೊದಲಾದ ಚಂಪೂ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ, ಶಾಕುಂತಲ, ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತ್ರೆ, ಮಾಲತೀಮಾಧವ, ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ, ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ, ವೇಣೀಸಂಹಾರ, ಬಾಲರಾಮಾಯಣ, ರತ್ನಾವಳಿ, ನಾಗಾನಂದ, ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರ, ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯ, ಚಂಡಕೌಶಿಕ ಮೊದಲಾದ ಶ್ಲಾಘ್ಯತರವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ, ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾಲೋಕ, ಕುವಲಯಾನಂದ, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯ, ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶ, ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, ಕಾವ್ಯಪ್ರದೀಪ, ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರ್ವಣ, ಕಾವ್ಯದರ್ಪಣ, ಅಲಂಕಾರಸರ್ವಸ್ವ, ಸರಸ್ವತೀಕಂಠಾಭರಣ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ನವೀನ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಭಾಷಾಂತರ ಕವಿಕಾವ್ಯರಚನಾ ಕೌಶಲವನ್ನೂ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಓದಿರುವೆನು. ಇವುಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕಾನೇಕಗಳಾದ ಹೈದ್ರಕಾವ್ಯ ನಾಟಕಾಲಂಕಾರ ನವ ನ್ಯಾಸೋಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ ಓದಿನೋಡಿರುವೆನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಕವಿತಾಚಮತ್ಕಾರವೂ, ರಚನಾಕೌಶಲ್ಯವೂ, ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯವೂ, ಶಬ್ದ

ಲಾಲಿತ್ಯವೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ನಾನು ನನ್ನನ್ನೇ ಮರೆತು ಗಂಧರ್ವನಗರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಇದು ಆವುದರ ಮಹಿಮೆಯೋ ಆರು ಬಲ್ಲರು ?

ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣನಾಥನೆಂದು ಸಂಚೋಧಿಸಿ ಬರೆದಿರುವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಕಷ್ಟಸುಖಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮನೋದಾರ್ಥ್ಯವು ಎಂತಹದಿರಬಹುದು ? ಇದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದೆನಲ್ಲಾ ! ಹಾ ದೈವವೇ ! ನನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಸುಡು ನಾನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕೃತಘ್ನ ನಾಗೆಬಹುದೇ ? ನಾನಂತಹ ಗಂಡಸು, ಇಲ್ಲವೆ, ಗಂಡಸರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಹೀಗಿರುವುದೇನು ? ಸರಳೆ ! ನಿನ್ನ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಉಪಕಾರಮಾಡಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾಮಗ್ರಿಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತಲ್ಲಾ ! ಭಾಗ್ಯಹೀನನಾದೆನೆಂಬ ಕೊರತೆಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಹೃದಯಹೀನನಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆನು ಅಕಟಕಟ ! ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಣೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು ನನಗೆ ಏದ್ಯಯೇಕೆ ? ಬುದ್ಧಿಯೇಕೆ ? ರೂಪವೇಕೆ ? ಯೌವನವೇಕೆ ? ಇವೆಲ್ಲವೂ ಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ಅಸೂಯಾವರನಾದ ನೀಚವಿಧಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಹೀಗಿರುವುದು. ಅನೇಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಆ ಹಾಳು ವಿರ್ಮವಿಧಾತನಿಗೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗುವುದು ಏನು ! ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ವರರ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಸಹಿಸತಕ್ಕವನಲ್ಲವೇ ! ಅವನಾ ! ನಾನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ಮದ ಬಲದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಾಗ, ಬಡಪಾಯಿಯಾದ ಬೊಮ್ಮನು ಏನ ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲನು ?

ನನ್ನ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿ, ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆ, ಪ್ರಾಣಾಧಿಕೆ, ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯೆ, ಪ್ರಾಣಮಣಿ ! ನನ್ನ ಹೃದಯ ಕುಟೀರವನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರಿಕೆಯೇ ! ಯೌವನದ ಸಹಚರಿ ! ವಾರ್ಧಕದ ಮುಖ್ಯಾವಲಂಬನವೇ ! ಸಂಸಾರಸಾಗರದ ತರಣಿಯೆ ! ನನ್ನ ಈ ಲೋಕದ ಸರ್ವಸ್ವವೇ ! ಪರಲೋಕದ ಬಂಧುವೇ ! ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವಕ್ಕೂ ಸರ್ವಸ್ವಸ್ವರೂಪಿಣಿ ! ನನ್ನ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ ! ನನ್ನ ಹೃದಯಾಧಿಷ್ಠಾನ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ಸಂಚೋಧಿಸಲಿ ? ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಂಚೋಧನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ

ಮಾರುಗಳೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಿ? ಇತರರು ಸಂಜೋಧಿಸುವ ರಬ್ಬಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸೋಣವೆಂದರೆ, ನಾನು ಇತರರಂತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಸರಳಕುಮಾರಿ! ನನ್ನ ಈ ದುರಂತವಾದ ದೋಷವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ಆವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ನಾನು ನಿನ್ನವನೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವನಲ್ಲ.

“ನನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ವದಕವೆ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿಂತಿದೆ,” ಎಂದು ನೀನು ಕಾಗದವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವೆ ಸರಳೆ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಮರೆತ ಮೇಲೆ, ಆರಿಗಾಗಿ ನಾನು ಈ ಯಾತನಾರೂಪವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿರಬೇಕು? ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಕ್ತದ ಒಂದೊಂದು ಕಣದಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯು ಉಜ್ಜ್ವಲವಾಗಿ ಅಂಕಿತವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ನಾನು ಮರವುದೆಂದರೇನು? ಮರವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ ಯಾವಿಷಯಗಳಿಲ್ಲವೇ? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆವುದಾದರ, ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಮರೆಯಬಾರದೇತಕೆ?

ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿರುವೆನು ನನ್ನ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಧಳಧಳವ ಎಷ್ಟೋ ರೂಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿರುವೆನು ಇಹ ಲೋಕವನ್ನೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಭೂಲೋಕದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯರನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ನೋಡಿರುವೆನು ಅಂತಹವರಿಂದಾಗುವುದೇನು? ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ರೂಪ, ಗುಣ, ವಿದ್ಯಾ, ಬುದ್ಧಿ, ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಅಸಾಧಾರಣ ಗುಣಗಳು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಹಾಗೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಕಂಡವನೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ವಿಚಾರಹೀನನಾದ ವಿಧಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಇಂತಹ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದುಸಲವಾದರೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಹಾಗಿದೆ ದುರ್ದಾಂತರ ಅತ್ಯಾಚಾರವೇ ಇದ ಕ್ಕಿಲ್ಲ ಮೂಲಕಾರಣವು ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಸಮಾಜದ ಕಠಿನ ಶಾಸನವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೋಡೋಣವೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆವಾಗಲೂ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಲು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧಾರಣಮಾಡಲೇ? ನನಗೆ ಹೃದಯವೇ

ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಆವ ತೆರನಾಗಿಯಾದರೂ ಆರಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವೆನು. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ನಾಯುವ ಹತವಿಧಿಯು ನನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲೊಲ್ಲನು. ಇದು ದೈವ ದುರ್ವಿಪಾಕವೋ ಪ್ರೇಮದ ಪರಿಣಾಮವೋ ನನಗಾವುದೂ ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲದು.

ಮನೋಮೋಹಿನಿ ! ನಿನ್ನ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಮುಗ್ಧನಾಗಿರುವೆನು. ನಿನ್ನ ಅವ್ಯಾಜಮಧುರವಾದ ಕಂಠಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಲು ನನ್ನ ಮನವು ತತ್ತರಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು. ನಿನ್ನ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ ಇಂತಹ ಭಾವಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅವಿಭಾವವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳಿರುವವು ಆದುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧವಾಗಿರುವವು ರೂಪಾದಿಗಳು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವವೇ, ಇಲ್ಲವೆ, ನೋಟಕರ ಮನೋಭ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಣಾಮವೇ ? ಪ್ರಿಯೆ ! ನೀನೇ ಹೇಳು, ನೋಡುವ ಪುರುಷನು ಸ್ತ್ರೀಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧನಾಗುವನು ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನನ್ನು ರೂಪಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವಳೇ ? ಇದೆಂದಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗಲಾರದು. ಕವಿಯೊಬ್ಬನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವನು

ಶ್ಲೋಕ || ವೃತ್ತಿಷಜತಿ ಪದಾರ್ಥಾನಂತರಃ ಕೋಪಿ ಹೇತುಃ |

ನಖಲು ಬಹಿರುಪಾಧೀಕ್ ಪ್ರೀತಯಃ ಸಂಶ್ರಯಂತೇ ||

ವಿಕಸತಿ ಹಿ ಪತಂಗಸ್ಯೋದಯೇ ಪುಂಡರೀಕಂ |

ದ್ರವತೀಚ ಹಿಮರಶ್ಮಾ ಪುಷ್ಕಲೇ ಚಂದ್ರಕಾಂತಃ ||

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—ಹೃದಯದ ಅಸರ್ವಜನೀಯವಾದ ಅದೊಂದು ಭಾವವು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬುದು ಹೊರಗಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾರಣವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಉಂಟಾಗಲಾರದು ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಲಾಗಿ ಕಮಲವು ಅರಳುವುದು, ಚಂದ್ರೋದಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಕಾಂತವಿರುವುದು ನಿರ್ಗಮವು.

ನಾನು ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬಲುಹೊತ್ತು ಪರಿವೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದೆನು. ಕವಿಯು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ನುಡಿದಿರುವನೆಂದು ಬೋಧವಾಗುವುದು.

ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಹೊರಗಣ ಆವ ಕಾರಣವೂ ಇರಲಾರದು. ಅವ್ಯಾಜವಾದ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ನಾವೇ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಕಾರಣವೆನಿಸುವುದಾದರೂ ನೀನೂ ಧನ್ಯ, ನಾನೂ ಧನ್ಯ.

ಬಲುಮಾತಿನಿಂದೇನು! ಪ್ರಿಯತಮೆ! ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆನು. ಸಮಾಜದ ಯಮ ಶಾಸನದಿಂದ ಪಾರಾಗಾಣಬೇ ನಿನ್ನ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಿಶ್ಯಬ್ದದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರ ಸುರಿ ಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿ ಅದಾವ ದಿನ ಚಿತಾರೋಹಣ ಮಾಡುವೆನೋ, ಅಂದಿನ ವರೆಗೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆನು, ಆದರೆ ನನ್ನ ದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿರುವುದು. ನಿನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಸನಪಡುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಅಧೀರವಾದ ಹೃದಯವು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ನಿನಗೂ ಅಮಂಗಳವಾಗುವುದು. ತಾವತ್ರಯ ಪರಿಹಾರಕವಾದ ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆ. ಅನಂತಧಾಮದಲ್ಲಿ—ಆವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಂಬುದೇ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹ ಅನಂತಧಾಮದಲ್ಲಿ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅನಂತ ಕಾಲದ ವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಾಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ.

ಇಹಿ, ನಿನ್ನ ಹತಭಾಗ್ಯನಾದ ವಿನಯಕುಮಾರ.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವತ್ರವು ಬರೆದುಡಾಯಿತು. ವಿನಯನು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸಲ, ಎರಡು ಸಲ ಮೂರು ಸಲ ಓದಿದನು. ಓದಿದಷ್ಟೂ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು, ವಿನಯನು ಮಗುವಿನಂತೆ ಅತ್ತನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತನು ಬಳಿಕ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡನು ಅದೆಂತೆಂದರೆ:—

“ಸರಳೆ! ನನ್ನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿಸುವೆ? ನಿನ್ನ ಅವ್ಯಾಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಾನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲೆನೇ! ನೀಚನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೇನು? ಬೇಡ, ಬೇಡ, ನಿನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬುದೇ ನನ್ನನ್ನು ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು.”

ವಿನಯನು ಹೀಗೆ ಕೊಂಚಕಾಲದ ವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ನಾಮವನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಸರಳಕುಮಾರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದವನಾಗಿ ತುಂಬಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲದೆಯೇ ಜಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಬಿಟ್ಟನು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಚಕ.

ಪ್ರ ಲಾ ವ .

ರಾತ್ರಿಯು ಬೆಳಗಾಗುವುದರಲ್ಲಿರುವುದು. ಮಂದಮಾರುತವು ತಣ್ಣಗೆ ಬೀಸುತ್ತಿರುವುದು. ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕಿಚ ಪಿಚನೆ ದನಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸನ್ನಾಹ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವು. ಕಾಗೆಗಳು ಮನೆಗಳ ಮೇಲೂ, ಕೊಂಬೆಗಳ ಕೊನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಗಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು “ಕಾ, ಕಾ,” ಎಂದು ಪ್ರಧಮ ಮಂಗಳವಾದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿರುವು. ಸದ್ಯೋವಿಕಸಿತವಾದ ಹೂಗಳು ಮಳಮಳಿಸುತ್ತಿರುವುವು. ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಳು. ಅವಳ ಮುಖಕಮಲವು ಬಾಡಿರುವುದು, ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪೇರಿರುವವು ದೇಹದ ಚಾಕಚಕ್ಯವು ದೂರ ಸರಿದುಬಿಟ್ಟಿರುವುದು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಯಿಲ್ಲ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ರಸವಿಲ್ಲ ಅಂಗಾಂಗಗಳಾದರೂ ಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ಕೃಶವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವವು ಸರಳಕುಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟರ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು ? ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವೆಲ್ಲಿಯದು ? ವಿನಯಕುಮಾರನಲ್ಲಿನ ಪ್ರೇಮಾತಿರಯವೇ ಸರಳೆಯನ್ನು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಕ್ಷಯಿಸಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು

ಸರಳೆಯು ತನ್ನ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ವಿನಯದಿಂದ ಬಂದ ಕಾಗದವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಅಸ್ಫುಟವಾದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಓದಿದಳು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಓದಿದಳು, ಆದರೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಬಳಿಕ ಸರಳೆಯು ಹಾಸುಗೆಯಿಂದಿದ್ದು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಓದಿದ ಕಾಗದವನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಓದಿ ನೋಡಿದಳು. ತಟ್ಟನೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಸರಳೆಯು “ಉಸ್” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಆಲೋಚಿಸಿದಳು.

“ಸ್ವಾಮಿ” ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯದಿರು. ನೀನೂ ಮರೆತುಬಿಡುವುದಾದರೆ ನನಗೆ ಮತ್ತಾರಿರುವರು ? ನೀನು ಮರೆತು ಕೈಬಿಡು

ವುದಾದರೆ, ನಾನು ಮತ್ತಾರಿಗಾಗಿ ಈ ಹಾಳು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು? ನೀನೇ ನನ್ನ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮರೆವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ನನಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸುಖ ಇದು ಹೊರತು, ನಾನು ಮತ್ತಾವ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಾಧಿಕ ! ನಿನ್ನ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನೀನು ಮುಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಎಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮರೆಯಬೇಡ, ಕಂಡೆಯಾ ?”

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಹೀಗೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು,—“ತಾಯೆ! ನಿನಗೆ ಜಡೆ ಹಾಕಲು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿರುವರು,” ಎಂದಳು.

“ಬೇಡ, ಹೋಗು ನನಗೆ ಜಡೆಗಿಡೇ ಒಂದೂ ಬೇಡ. ನನ್ನ ಕೂದಲು ಹೀಗೆಯೇ ಜಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ ನೀನು ಹೊರಡು,” ಎಂದು ಸರಳೆಯು ಗದ್ದರಿಸಿದಳು.

ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯ ಅಪ್ಪನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ದಾಸಿಯು ಸರಳೆಯ ಮಾತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋಗದೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಅವಳ ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಸರಿವಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದಳು. ಸರಳೆಯು ತನ್ನ ಮನೋರಥವು ನೆರವೇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಲು, ದಾಸಿಯು ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಳು. ಆಗ ಸರೋಜಿನಿಯೂ ಬಂದು ಸರಳೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಸರಳೆಯು ಸರೋಜಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ,—ಅತ್ತಿಗ ! ನಮ್ಮಣ್ಣನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇತಕೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸರೋಜಿನಿ—ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ಅವರು ಸುಸ್ತರಾಗಿರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗಾವುದೂ ಗೊತ್ತಾಗದು

ಸರಳೆ—ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಡುವುದಾಗಿ ಅಣ್ಣನು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿ ಇಂದಿಗೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಾದರೂ ಆಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಈ ನಡುವೆ ಆತನಿಗೆ ನಾನು ಒಂದರಡು ಕಾಗದಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದೆನು. ಕಾಗದಗಳು ಕೈಸೇರಿದುವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಣ್ಣನು ನನಗಾಗಿಯೇ ದೂರ ದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ತೆರಳಿರುವುದು. ಹೋದ ಕೆಲಸವಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ

ಅರು ಬಲ್ಲರು? ಇಲ್ಲವೆ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ತೊಂದರೆಯು ಸಂಭವಿಸಿರಬಹುದೇ? *ನಿಶಿತವಾ! ದೇವರು ಅವನಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲೆ. ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಆರೇನ ಮಾಡಬಲ್ಲರು?

ಸರೋಜಿನಿಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯಾದ ಸಂಕಟವುಂಟಾಗಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು,—ಸರಳೆ! ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸಬಾರದು,” ಎಂದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಳೆಯು,—“ಹಾಗಾದರೆ, ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದರೂ ಅವನೇ ತನ್ನ ಬಾರನು? ನಮ್ಮಣ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತತ್ತರಗುಟ್ಟುವುದೋ ಅದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಾ?” ಎಂದು ಮರುನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದಳು.

ಸರಳೆಯು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹೊರಗೆ ಆರೋ ಬರುತ್ತಿರುವ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಬಂದಿತು ಎಲ್ಲರೂ ಅತ್ತ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ಹರಮಣಿದಾಸಿಯು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸರೋಜಿನಿಯು ನೋಡಿ,—“ಹರ! ವಿಷಯವೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಹರಮಣಿ—ಅಂತಹದೇನೂ ಇಲ್ಲ

ಸರೋಜಿನಿ—ಹಾಗಾದರೆ ಬಂದುದೇನು?

ಹರಮಣಿ—ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಕೊಂಚ ಇತ್ತ ಕಡೆ ಬರಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಸರೋಜಿನಿ—ಇಲ್ಲಾರು ಹೊರಗಣವರು ಇರುವರು? ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲು ಅಡ್ಡಿಯೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ? ಹಾಗೇನಾದರೂ ಗುಟ್ಟಿನ ಸಂಗತಿಯಿರುವುದಾದರೆ ಹೇಳು, ನಾನು ಹೊರಗೆ ಬರುವೆನು

ಹರಮಣಿ—ಅಂತಹ ಗುಟ್ಟಾದರೂ ಏನಿರುವುದು? ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಇರುವ ವಿಷಯವು ಗುಟ್ಟಿಂದರೇನು? ಇಂದು ಸರಳೆಗೆ ಮದುವೆಯಂತೆ.

ಸರೋಜಿನಿ—(ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಹಾಗೆಂದರೇನು? ವರನಾರಿರಬಹುದು?

ಹರಮಣಿ—ಮೊದಲು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದ್ದವನೇ ವರನಂತೆ. ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಅನುಕೂಲನಾದವನು ಮತ್ತಾರುಂಟು? ಬಿಲ್ವಗರು ಈಗ ತಾನೇ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಬೀಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗಿರುವರು ವಿವಾಹದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವವು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ

ವುರೋಹಿತರೇ ಹೊರಟು ನಿಂತಿರುವರು. ನಾನೆಗೆ ಬರುವವರು ಬರುತ್ತಿರುವರು, ಹೋಗುವವರು ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಲಭೆಯೋ ಗಲಭೆ. ಇದಾವುದೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ?

ಸರೋಜಿನಿ—(ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಡದವಳಾಗಿ) ದೇವರಾಣೆಗೂ ನನಗಿದೊಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹರಮಣಿ—ನಮ್ಮ ಸರಳೆಯು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲಳು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೇ ಸರಳೆಯು ದಾಸಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವಳು.

ಸರೋಜಿನಿ—ಅವರು ಬಂದರೆ ?

ಹರಮಣಿ—ಆರು? ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನೋ !

ಸರೋಜಿನಿ—ಅಹುದು.

ಹರಮಣಿ—ಇಲ್ಲ ನಾನು ಆವುದೋ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಜಮಾನರ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆನು ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಜಾನಕೀನಾಥನು ಏತಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನರು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು ದೇನೆಂದರೆ—“ಅವನು ಈಗಾಗಲೇ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಅಂತಹ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೊಂದನ್ನು ನೇಮಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ದೂರವಾಗಿ ಕಳುಹಿರುವೆನು. ಅವನು ಬಂದುಬಿಡುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಮದುವೆಯ ಕೆಲಸವು ನೆರವೇರಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇಷ್ಟು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸವು ನಡೆಯಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವು ಅವನಾದರೋ ಕೋತಿಯಂತಹ ಹುಡುಗ. ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅವನೇನಾದರೊಂದು ಕಪಿಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಿಬಿಡುವನು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಚಿಂತಿಸಿ ಈ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನು.”

ಯಜಮಾನರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಾನೂ ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದೆನು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ, ಇದಾವುದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸರಳೆಯು ಈ ಮರ್ಘವಿದಾರಿಯಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ಅವಳ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲವೂ ದಗದಗನೆ ಉರಿದು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡಗಳೇ ಉದುರಿದುವು. ತುಟಗಳು ಪಟಪಟನೆ

ಅದುರಿರುವು. ಎದೆಯು “ದಫಾಸ್, ದಫಾಸ್” ಎಂದು ಬಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಲೆ ಮೀರಿದ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ಅವನ ಅನಸ್ಥೆಯುಂಟಾದೀತೋ, ಅದೇ ಅವನಸ್ಥೆಯು ಸರಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಸರಳೆಯು ಕೋಪಾವೇಶಪರವಶಿಯಾಗಿ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, —“ತಂದೆಯಾದವನೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಷವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹರಹಿಡಿದರೆ ಆರನ ಮೂಡ ಬಲ್ಲರು ? ಮೈಮರೆತು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಶತ್ರುವು ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕುವುದಾದರೆ ಆರ ಯತ್ನವೇನಿರುವುದು ? ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಪಾಪ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸುವವರಾರು?” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಲ್ಲಾದರೂ ಅಳುತ್ತಿತ್ತು, ವಜ್ರದಂತೆ ಕಠಿಣನಾದ ಹೃದಯವಾದರೂ ಒಡರು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸರೋಜಿನಿಯೂ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು, —“ಮಗು, ಅಳಬೇಡವಷ್ಟು, ಬೇಣ್ಣು ಹೆಂಗುಸರನ ಮುದುವುದಕ್ಕಾದೀತು ? ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬಂದಿರುವುದೋ ಅದು ನಡೆದು ಹೋಗುವುದು ಇದ್ದು ನೀನು ತಿಳಿದಿರುವ ಅಕ್ಕ, ಅಮ್ಮ, ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕೊಂದು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ?” ಎಂದು ಅಳುತ್ತಾ ನಗುತ್ತಾ ನುಡಿದಳು. ಸರಳೆಯು, —“ಅತ್ತಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ನನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವುದರ ನೋವು ಬರುವು ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸುರಕ್ಷಿಸುವುದರ ಧಾರಣಮಾಡಿ ಕೂವಿಡಬರಬೇಕೆ” ಎಂದು ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ, ತನ್ನ ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಸುಗರಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾ, “ಹುಡುಗನೇ ! ನಮಂದಿಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಆರೂ ಕೂಪಿ ಡುವವರಿಲ್ಲವೇ ? ಅಣ್ಣಾ ! ನೀನು ಕ್ರೋಧಿಯಾಗಿ ಹೂರಲು ಹೋಗಬಹುದೇ ? ಸ್ವಾಮಿ !” ಎಂದು ಸುರಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ನಿನ್ನ ಆರಣ ಸೇವೆಯು ನನಗೆ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದೇ ? ಅಮ್ಮಾ ! ಆರೂ ನನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದಳು. ಈ ಕರೂ ಅರ್ತನಾದವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. ಸರಳೆಯ ರೋದನೆಗೆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿತೇ ಹೊರತು ಮತ್ತಾರ ಉತ್ತರವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಂಬಕ.

ವೈ ವಾ ಹಿ ಕ ಪ್ರ ಯ ತ್ನ .

ಹರಮೂದಾಸಿಯು ಸರಳೆಯ ರೋದನವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮಿತಿಯಾಗಿ ಸರೋಜಿನಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಾಗ್ವೈಖರಿಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದ್ದುದು.

“ಇದೇನಮ್ಮ ! ನಾಚುಗೆ ಕೇಡು. ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ನೋಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಮದುವೆಯೆಂದರೆ ಹುಡುಗಿಯರು ಹಿಗ್ಗಿಹೋಗುವರು ಹೆಂಗುಸಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಗಂಡನೊಬ್ಬನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕು ಇದು ತಪ್ಪಿರುವೇ ಅಲ್ಲ ಅವ ಹೆಂಗುಸೂ ಹೆಂಗುಸನ್ನು ಆಸುಗಲೂ ಮದುವೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, “ನನಗೆ ಇಂತಹ ವನೇ ಗಂಡನಾಗಬೇಕು ಇವನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಇವನನ್ನು ಕಂಡರ ನನಗಾವುದಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದವನನ್ನು ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುವೆನು, ಇಲ್ಲವಾದರ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವೆನು,” ಎಂದು ಮುಷ್ಕರ ಹಿಡಿಯುವುದು ಕುಲಸ್ಥರ ಹೆಣ್ಣುಮಗನು ಮಾಡುವ ಕಲಸವೇನು ? ವಿನಯನ ದೇಹವು ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನದು ಮಣ್ಣಿನದಲ್ಲ ಎಲ್ಲರ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುವು ಹೀಗಿರುವುದಾದರೂ ರಾಗಿ ಒಂದಿಳಿದಿರುವ ಪರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ನನಗೆ ಸಮ್ಮತವು ಒಕೆಂದರೆ—ಈ ಪರನು ಆಗರ್ಭ ಪ್ರೀಮಂತನು ಈತನು ಆವಾಗಳೂ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಮೈಯ್ಯುಬ್ಬಿದವನಾಗಿರುವನು ಈತನು ಪರಸೇವೆಯೆಂಬ ಸರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಅರಿಯತಕ್ಕವನಲ್ಲ ಕಷ್ಟವಡುವುದೆಂಬುದು ಇವನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದಿಲ್ಲ ವಿನಯನಿಗಾದರೋ ಏನಿರುವುದು ? ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಬೈಗಿನ ಪರಗೂ ನಾಯಿಯಂತೆ ಕಂಡಕಂಡವರನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಮೈಮುರಿದು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಕಲಸಮಾಡಿದರೆ ಒಪ್ಪತ್ತಿನ ಕೂಳು ದೊರೆವುದೇ ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸವೆನಿಸುವುದು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೊದಲೊಂದು ನಾಯುವ ಪರಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಮವಡುವುದಾದರೆ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವುದಾವಾಗ ? ದರಿದ್ರರನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದ ನಮ್ಮಗಳ ಬಾಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ

ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ನಮಗಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ, ಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ, ಸುಖವೆಂಬುದು ನೊಂದಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮೃಗಗಳಾದರೂ ಸುಖದಿಂದಿರುವುವು ಮೃಗಗಳಂತೆ ಸುಖಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂತೇ ಭಾಗ್ಯ ! ಮನಸ್ಸಿನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಸುಖಗಳೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುವು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಭಾಗ್ಯವಂತನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೇ ಹೊರತು ದರಿದ್ರನನ್ನು ವರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇರಲಾರದು ”

ಹರಮಣಿದಾಸಿಯು ಈ ವರಿ ವಾಗ್ವಿಲಾಸವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದಳು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವು ಕಳೆದು ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ನೂತನವಾದ ಶಂಖಧ್ವನಿಯಾಯಿತು ಈ ಧ್ವನಿಯು ಗಗನ ಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವಾದ್ಯವೂ ವಾಸವಾಸಿಯರನ್ನು ತ್ವರೆಗೊಳಿಸಿತು ಸರೋಜಿನಿಯು ಶಂಖವೊತ್ತಿ ವಾಪ್ಸವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು

ಮನೆಯ ಜವರಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಒಬ್ಬಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಿರುವಳು, ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಕೂಗು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು “ಅದು ಮಾಡು, ಇದು ಮಾಡು,” ಎಂದು ಅನ್ನಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಕೆಲಸವಿರಲಿ, ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಿರಲಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಡಬಡನೆ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿರುವರು ವೃದ್ಧಿಯೊಬ್ಬಳು ಉಗ್ರಾಣದ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವೃದ್ಧಿಯು ಅದುಗೇಮನಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವವರ ಮೇಲೆ ವನ್ನ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಳು ಕೆಲಸಮಾಡುವವರು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು ಇಲ್ಲದವರು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು ಈ ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಮಾತು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಸಿದರೂ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವರಿಂದ ದೂಷವರ ವರಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೂ ಯೋಗ್ಯತೆಗೂ ತಕ್ಕಂತೆ ಸೊಂಟಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು

ಶಿವರಾಮಪುರದ ನಾರೀಮಣಿಯಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು

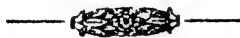
ಕೊಂಡು, “ನೀನು ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳು, ನೀನು ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳು; ನನಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ನೀನೇ ಹೇಳು, ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಳು, ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಿಡು, ನಾನಂತೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ,” ಎಂದು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತಿವಿದಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮಕ್ಕಳುಗಳು ಹಾಡಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಕೆಲವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಕೆಲವರು ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಸವಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಇದಿರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬಕಬಕನೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೂಸುಗಳು ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಹಾಲ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾಯಿಯಿಗೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು

ಈ ಮಹಾಸಮಾರಂಭದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವರನು ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಆನಂದಸೂಚಕವಾದ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದಿತು. ಆಗ ಅಚ್ಚು ತಾನಂತಗೋವಿಂದ ಮುಳುಕು ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸರಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಮಾಡುವಂತೆ ಅಚ್ಚುಕ ಮಾಡಿದನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಗುಸರಲ್ಲಿ ಚದುರೆಯರಾದ ಕೆಲವರು ಸಡಗರದಿಂದ ಸರಳಿಯ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಯಜಮಾನನ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲು, ಆತನು, “ಸರ್ವೋಚ್ಚನಿಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ ಸರಳೆಯು ಅಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಹುಡುಗಿಯು ಈ ಅವೇಶೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರವೇ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಳು” ಎಂದನು. ಹೆಂಗುಸರು ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸರಳೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಯವುಂಟಾಗಿ ಮನೆಯಿಲ್ಲವೂ ಹುಡುಕಿದುದಾಯಿತು ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುತಮಹಾಶಯನ ಮನೋವಿಕಾರಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಸವಳವು ಅವನಲ್ಲಿ ಕೋಪ, ವ್ಯಸನ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಮತ್ತಾ ಪಾವುವೋ ಭಾವಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಹೀರಿ ಹಿಮ್ಮೆನಾಡಿಬಿಟ್ಟುವು ಕನ್ನೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ಸೇವಕರು ಹೊರಗಡೆಯಿಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಸರಳೆಯು ಸಿಕ್ಕದಿರಲು, ಎಲ್ಲರೂ ಕುಂಗೆಟ್ಟವರಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ದುರ್ದಾಂತನಾದ ಅಚ್ಚುತಾನಂತಗೋವಿಂದನಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋರದೆಯೇ ಹೋಯಿತು. ಚಿರಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ್ದ ಸರಮಹಾಶಯನ ಆಕಾಲತೆಯು

ಒಣಗಿಹೋಯಿತು. ಮಂಗಳಧ್ವನಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾಹಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅನಂದದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಮನೆಯು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಸನದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಆರ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತಿಲ್ಲ, ಆರಿಗೂ ಆವುದೂ ಬೇಡ. ಆರಿಗೂ ಊಟಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತೀರದು, ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಕಾಗಿಯೋ ಬೇಡವಾಗಿಯೋ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭಗ್ನಮನೋರಥರಾಗಿ ಮಲಗಿದರು. ಬೆಳಕು ಹರಿವುದರೊಳಗಾಗಿ ವರಮಹಾಶಯನು ಶಿಶುಪಾಲನಂತೆ ಕಂಗೆಟ್ಟವನಾಗಿ ತನ್ನೂರಿಗೆ ಹೊರಟೇ ಹೋದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲೋದನಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಟ್ಟಿತು. ಸರಳೆಯ ತಾಯಿ, ಸರೋಜಿನಿ, ದಾಸಿಯರು ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗಳಗಳನೆ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು ದುರ್ದಾಂತನಾದ ಅಚ್ಯುತನಾದರೂ, “ಅ ನೀಚನಾದ ವಿನಯನೇ ಈ ಅನರ್ಥಕ್ಕೂ ಮೂಲಕಾರಣವು,” ಎಂದು ತಿಳಿದವನಾಗಿ ತುಂಬಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಕೋವದಿಂದ ಬಡಸಾಯಿಯಾದ ವಿನಯನ ತಲೆಯನ್ನು ಚೆಂಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹುಡುಕಲುಜ್ಜುಗಿಸಿದನು.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಲಂಬಕ.

ಚ ರ ಮ ಪ್ರಾ ಥ ನೆ ,

ಮದುವೆಯ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮೈನುರಿತಿರುವಾಗ, ಸರಳೆಯು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಅಲೋಚಿಸಿದಳೇನೆಂದರೆ —

“ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ಅತ್ತರೆ ಕೇಳುವವರೂ ಇಲ್ಲ, ಅವ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆವುದಾದರೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು ಅವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ, ಈಗಣ ಮಹಾ ವಿಸತ್ತಿನಿಂದ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬಹುದು ? ಉಪಾಯವಾವುದೂ ತೋರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವ ಉಪಾಯವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೆ

ರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆವುದಾದರೆ, ಅಚ್ಯುತನ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಬಳಿಕ ನಾನು ಬದುಕಿ ಫಲವೇನು? ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ. ಮೊದಲು ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರಾದರೆ ಮುಂದೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಿದು, ಈಗ ತಟ್ಟನೆ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಲಾಲನ ಪಾಲನವಾಗಿರುವುದು, ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವು ಅಂಕು ರಿತವಾಗಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ? ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವು ಅತಿ ರಮಣೀಯವಾಗಿರುವುದು. ನಾನು ಇದನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಹೇಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಲಿ? ಹೊರಗೆ ಹೊರ ಡಲು ನನಗೆ ಕಾಲೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ! ನನ್ನ ಎದೆಯಾದರೋ ಡವಡವನೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಚಿರವರಿಚಿತವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಡಬೇ ಕೆಂದು ಅರಿಗೆ ತಾನೇ ಮನವೊಡಂಬಡುವುದು? ಬಿಡದೆಯೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸರ್ವನಾರವೇ ಅಹುದು “ ಅತ್ಮಾರ್ಥೇ ವೃಥಿವೀಂ ತ್ಯಜೇತ್ ” ಎಂದು ನೀತಿಕಾರರ ವಚನವಿರುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದೇಶತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ”

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಹೀಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೋಟ ವನ್ನೂ, ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡು ಮರ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ, ಕಲಕಲನಾದಿಸಿಯಾದ ನದಿಯನ್ನೂ, ತನ್ನ ಕಿರುಮನೆಯನ್ನೂ ಒಂದು ತಡವೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ತಾಯನ್ನೂ, ಸರೋಜಿನಿಯನ್ನೂ, ತನ್ನ ಸಖಿಯ ರನ್ನೂ, ತನ್ನ ಕುಲದೈವವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆಯೇ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಸರೋಜಿ ನಿಯನ್ನಾದರೂ ಒಂದುಸಲ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಒಂದೆ ರಡು ಹಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು, ಈಗ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸಿದರೂ ಸಂಭವಿಸಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಸರಳೆಯು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದಳು. ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ಆರನ್ನಾದರೂ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯು ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧೈರ್ಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟೇ ಹೋದಳು. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಎಂದೂ ಹೊರಹೊರಡದ ಕುಲಬಾಲಿಕೆಯಾದ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು

ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವರತ್ನವು ಎಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಕಲೋಸುಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಲಂಬಕ.

ಬೀದಿಯ ಬಿಕಾರಿ.

ಸರಳೆಯು ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಮೊದಲಿನ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಿತು, ಒಂದು ಹಗಲು ಕಳೆಯಿತು, ಮತ್ತೊಂದು ರಾತ್ರಿಯೂ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು ಮತ್ತೆ ಬೆಳಗಾಯಿತು ಸೂರ್ಯನು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಉದಯಿಸಿದನು ಸಕ್ಷೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಹೊಟ್ಟೆಯ ವಾವಿಗಾಗಿ ಹೊರಹೊರಟವು ಜನರು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದರು. ಸೂರ್ಯಕಿರಣದ ಸಂವರ್ಕದಿಂದ ಜೀವಜಂತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂತಸಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದುವು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಸಂತೋಷದ ಮೇಲೆ ಸಂತೋಷವು ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಸಂತೋಷದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯೊಬ್ಬಳು ಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಃಖಿನಿ ಎಂದೂ ದೂರ ನಡೆದು ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲದ ಸರಳೆಗೆ ಕೆಲ ಮುಳ್ಳುಗಳ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆವುದರಿಂದಂಟಾದ ಶ್ರಮವೂ, ಕೇವಲವಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಪಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಜನರನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಬಂದುದರಿಂದಂಟಾದ ವ್ಯಸನವೂ, ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದ ಶತ್ರುರೂಪದಲ್ಲಿನ ತಂದೆಯ ಮೇಲಣ ಆಗ್ರಹವೂ, ದುಃಖಕ್ಕೆ ತೊರೂರಾಗಿಹ ತನ್ನ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿನ ವಿರಕ್ತಿಯೂ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಾವಗಳು ಸರಳೆಯನ್ನು ತರಳೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟವು. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ರಿಯದ ವಸುಕೆಯಾದ ಸರಳೆಯ ಹೃದಯವು ಇಂದು ಅಗ್ನಿಮಯಿಯಾದ ಮರುಭೂಮಿ ಅಗ್ನಿಯಂತಿರುವ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳಂತಿರುವ ಮರಳುಗಳ ರಾಶಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಾಪಹಾರಿಯಾದ ಶೀತಲ ವ್ರದೇಸವು ದೊರೆತ ಸಂಭವವುಂಟೇನು ?

ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾವವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಸೂರ್ಯನ ಒಂದೆರಡು ಕಿರಣಗಳು ಮರದಲೆಗಳ ಸಂದಿಯಿಂದ ಸರಿದು ಬಂದು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸರಳೆಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುವು. ಬಳಿಕ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿ ಸೊರಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಸರಳೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಆಕೆಯು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸಿದಳು:—

“ನಾನು ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ನನಗೆ ಆಸರೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು? ಸಮೀಪದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವುದಾದರೆ ವಿಪತ್ತು ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಈಗ ಒದಗಿ ಬಂದಿರುವ ವಿವತ್ತಿನ ಜತೆಗೆ ಹೊಸಹೊಸ ದಾದ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಬಂದು ಸೇರುವುದಾದರೆ ನನ್ನ ಪರಿಣಾಮವೇನು? ಎಡವಿದ ಕಾಲೇ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಎಡವುದುಂಟು ನಾನು ಜನರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಗದೇ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಜನರಿಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಲು ನನ್ನಿಂದಾಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದುಃಖವುಂಟು, ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ದುಃಖವೂ ಉಂಟು. ನಾನು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈಗ್ಗೆ ಎರಡು ದಿನಗಳಾಗುತ್ತಾ ಬಂದುವು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳು ತಾನೇ ಬದುಕುವುದಕ್ಕಾದೀತು? ನಾನು ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದಾದರೆ ನನ್ನ ಅನ್ನಗತ ಪ್ರಾಣವುಳ್ಳ ದೇಹವು ಬಹುಕಾಲವಿರಲಾರದು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳುವುದಾದರೆ ತೆರಳಲಿ ನಾನಾದರೋ ಬದುಕಿ ಫಲವೇನು? ಸರಳೆಯು ಸತ್ತುಹೋದಳೆಂಬುದಾಗಿ ಆರು ತಾನೇ ಸಂಕಟವಡುವವರು ಇರುವರು? ನಾನು ಸಾಯುವುದಾದರೆ ಈ ವ್ಯವಂಜಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವೇನೂ ಇರಲಾರದಷ್ಟೇ? ಬದುಕಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸತ್ತು ಈ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದೇ ಮೇಲು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾದರೋ ಅತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿರುವರು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗುವಂತೆಯೂ, ಲೋಕನಿಂದೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆಯೂ, ನಾನು ಅತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿರುವ ವರಗೂ ನಾನು ಅವಸಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆನು. ನಾನು ಈ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಲಾರದೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸತ್ತರೂ, ನನಗೆ ವರಲೋಕವಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗಲ್ಲದೆ

ಅಪಯಶಸ್ಸಾದರೋ ಇಹತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನಂತಾನಂತ ವಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಕ್ಕೂ ಉತ್ತಾರಣೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಹೋಗುವುದು.

ಸುಖದ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದುಃಖವೂ, ದುಃಖದ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಖವೂ ಉಂಟೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ನುಡಿದಿರುವರು. ಈಗ ನನಗೆ ದುಃಖವು ಒದಗಿಬಂದಿರುವುದು. ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖವುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈಗ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಕಷ್ಟವೇತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಾರದು ? ಇದಾವುದನ್ನೂ ವರಿಕಿಸಿದೆಯೇ ನಾನು ಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡು ಏನ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು ? ಅಲ್ಪ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಮಾಡಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ಯಾಗಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗಿಂತಲೂ ಮೂಢರಾಗಿರುವರು' ವಿಸಶಿವಾ ! ಈ ಹಾಳುಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕು ನನ್ನ ಮನವು ಕಷ್ಟವನ್ನಾದರೂ ಸಹಿಸೀತು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಿಸಲೊಲ್ಲದು ಇದೇನುಚ್ಚರಿ !

ನಾನು ಸಾಯಲಾರ, ಅದುದರಿಂದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನಾದರೂ ಅನುಭವಿಸುವೆನು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಸುಖವುಂಟೆಂದು ಕಾರಣವಾದಿಗಳು ಹೇಳುವರು. ನಾನು ಈಗ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದು ಬಂದಿರುವೆನು, ಆದರೆ ಕಷ್ಟವಡುವುದು ಹೇಗೆ ? ನಾನು ಎಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕಷ್ಟವಡಬೇಕು ? ಈಗ ನಾನು ಆಸ ತೀ ನ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು' ಭಿಕ್ಷೆಯೆತ್ತಿ ಬದುಕುತ್ತಾ ದೀತೇ ? ಇದರಿಂದ ದೋಷವೇನು ? ನಾನು ಶ್ರೀಮದ್ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಕುಳಿತಿರುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಮುದ್ದುಮೊಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಆರು ತಾನೇ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಂದುಹಾಕುವರು' ಅನರವರ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಪಾಡು ಅನರವರಿಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿರುವುದರಿಂದ, ಆರೂ ನನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಹಿಸಲೊಲ್ಲರು. ಅದಕಾರಣ ನಾನು ಅರಿಗೂ ತೊಂದರೆ ಕೂಡದೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವೆನು ಜನರಾದರೋ ಇತರರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಲು ಕಯ್ಯಲ್ಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ಮನಬಂದಂತೆ ಬಯ್ಯುವರು, ಕೆಲವರು ಪೂರ್ವಾಪರವನ್ನು ವರಿಶೀಲಿಸದೆಯೇ ಕೇಕೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೀಯಾಳಿಸುವರು ಇದರಿಂದ ನನಗಾಗುವುದೇನು ? ನಾನು ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲವರೂ ನನಗೆ ಶುದ್ಧವಾದ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವಳಾಗಿರುವೆನೋ, ಅಲ್ಲಿನ ವರಗೂ ನನಗೆ ಭಯವೆಂದರೇನು ? ಜನರು ತೋರಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವರು ಅವರನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗಲಿ

ರದು. ನಾನು ತಿರಿದು ತಿನ್ನುವೆನು. ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ತಿರಿದು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಪಾಪವೇನೂ ಬರಲಾರದು.”

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಹೀಗೆ ದೃಢವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ತಾನಿದ್ದ ತಾಣದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ವಯಣಮಾಡಿದಳು. ಅನ್ನವಿಲ್ಲ ದುದರಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಿಡಲು ಕಾಲೇ ಬಾರದುದರಿಂದಲೂ, ಚಿಂತೆ ಯಿಂದಲೂ, ಭಯದಿಂದಲೂ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೆ ತಲೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ದರಿಂದಲೂ, ಸರಳೆಯು ಬೀಳುತ್ತಲೂ, ಎಳುತ್ತಲೂ, ಅಡಿಗೆಡಿಗೆ ಕೊಂಚ ಕೊಂಚವಾಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ತನ್ನ ದುರ್ದೈವ ವನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಲೂ, ಚೆದರಿಹೋಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರ ಡಲುಜ್ಜುಗಿಸಿದಳು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ವೈಷ್ಣವಿಯೊಬ್ಬಳು ನೆರೆಯೂ ರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಬರುವ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ಅಕೆಯು ಈ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಸಂಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡು ಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ,—“ಮಗು, ನೀನಾರಮ್ಮ? ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಸಂಚರಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಏನೇನೋ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗು ತಿದ್ದ ಸರಳೆಯು ಮನುಷ್ಯರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರಿ ದವಳಾಗಿ,—“ನಾನು ಬೀದಿಯ ಬಿಕಾರಿ,” ಎಂದು ಸುರಿದಳು.

ವೈಷ್ಣವಿ—ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಹೊರಟಿರುವೆಯೇನು?

ಸರಳೆ—ಅಹುದು. ನಾನು ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಹೊರಡಕೂಡದೇನು?

ವೈಷ್ಣವಿ—ಅದಕ್ಕೇನಮ್ಮ! ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಬಡಬಗ್ಗರು ತಿರಿದು ತಿಂದರೆ ತಪ್ಪೇನು? ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವೆಯಾ?

ಸರಳೆಯು ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವಳೊಡನೆ ಹೊರಡಲು ಯತ್ನಮಾಡಿದಳು, ಆದರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ತಡವೆ ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಬಿದ್ದಳು. ವೈಷ್ಣವಿಯು ಇವಳ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾಗಿದಳು. ಸರಳೆ ಯಾದರೋ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಒಂದು ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದ ಕ್ಕಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಯಣಮಾಡಿ ಬರು

ತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮುದುಕಿಯರು ಸರಳೆಯನ್ನು ಅರೆಂದೂ ವಿಚಾರಿ ಸದೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಾರಿವಿಡಿದು ಹೊರಟೇ ಹೋದರು: ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನರು ಬರುವವರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಹೋಗುವವರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಾರೂ ಸರಳೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯವಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಮಾತನ್ನಾಡಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವು ಬಾರದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತಂತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜನರು ಬರುವುದೂ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೂ ಕಳೆದು ಅಪರಾಹ್ನವಾಗಲು, ಮತ್ತೆ ಜನರ ಸಂಚಾರವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವುದಾದರೆ ಮತ್ತಾವ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುವುದೋ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸರಳೆಯು ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದ ದೂರವಾಗಿ ಸರಿದು ಹೋಗಿ ಜನರು ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು, ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದಳು —

“ನಾನು ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆವುದಕ್ಕಾದೀತು? ಅವುದು ಕೇಳಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಕೇಳಲೊಲ್ಲದು ನಾನು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ನನಗೆ ಸಂಕೋಚವೇಕೆ? ನನಗೆ ಮಾನಾವಮಾನವೆಲ್ಲಿರುವುದು? ನನಗೆ ನಾಚುಗೆಯೆಂದರೇನು? ನನಗೆ ಮತ್ತಾರ ಭಯ ತಾನೇ ಏನಿರುವುದು? ನಾನು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಮಗಳಂತೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಈಗ ಅದರ ಸುದ್ದಿಯೇಕೆ? ಈಗ ಆ ಕಾಲವಲ್ಲ ಆ ಕಾಲವು ಹೋಗಿ ಈ ಕಾಲವು ಬಂದಿರುವುದು. ಕೋಟೀಶ್ವರನ ಮಗಳಾದರೂ ಹಸಿವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುತ್ತು ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಬಾಯ ಬಿಡಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಈಗಲಾದರೋ ನನಗೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು, ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಹಿಡಿಯನ್ನವು ಅನ್ನ ಹೊರತು ನನಗೆ ಮತ್ತೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಚುಗೆ ಪಟ್ಟರೆ ಬದುಕುವುದೆಂದರೇನು? ಹಿಂದೆ ನಾನು ರಾಜಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನಾದಕಾರಣ, ಈಗ ಈ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಾರೆನೆಂದು ಆರ ಮುಂದೆ ಮೊರೆಯಿಡಲಾದೀತು? ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇದ್ದಿತು, ಅನುಭವಿಸಿಯೂ ಆಯಿತು. ಈಗ ಅನೇ

ಲ್ಲವೂ ಬೇಕೆಂದರೆ ಬರುವುವೇ? ಇದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ವೈಭವದಿಂದಲೇ ಇದ್ದೆನು. ಈಗ ಅದಿಲ್ಲವಾಗಿ ನನಗೆ ಸಂಕೋಚವೆಂದರೇನು? ಇನ್ನೂ ನಾನು ತಡಮಾಡುವುದಾದರೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ನನಗೆ ಊಹಿಸಲಸದಳವಾದ ಪ್ರಾಣಾಪತ್ತಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವುದು.”

ಸರಳೆಯು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹುರಿದುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು. ಆಗ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದು ಇವಳನ್ನು ನೋಡಿ,—“ನೀನಾರಮ್ಮ ? ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಸರಳೆ—ನಾನು ಬೀದಿಯ ಬಿಕಾರಿ.

ಭಿಕ್ಷುಕ—ನೀನೂ ಉಪಾದಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವೆಯಾ ? ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಬಾ, ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೀಪದ ಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಾರಾಧನೆಯು ನಡೆವುದಂತೆ, ಬಗೆಬಗೆಯ ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳಂತೆ, ಕೇಳಿಕೇಳಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಭೋಜನಮಾಡಿಸುವಂತೆ, ಊಟವಾದ ಕೂಡಲೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಆಕೆಯಂತೆ ನೀನೂ ಬಾರಮ್ಮ.

ಸರಳೆಯು ಮನವು ಹಂಜರೆಯಿತು ಹೊರಡಲು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ತಡಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಸೊನ್ನೆ ಬೀಳುವುದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದರು ಸರಳೆಯೂ ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಿಕ್ಷುಕರ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೊರಟಳು. ಕೊಂಚಕಾಲವೆನ್ನುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಸಮಾರಾಧನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯು ಸಮೀಪಿಸಿತು ಎಲ್ಲರೂ “ಜಯ ಶಂಕರ” ಎಂದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತರು. ಸರಳೆಯು ಪರರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಲು ಕಾಲು ಬಾರದೆ, ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ತಲೆವಾಗಿದವಳಾಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಭೋಜನದ ಕಾಲವು ಬಂದೊಡನೆಯೇ, ಕಂಠಾಳಿಗಳು “ತಾನು ಮುಂದೆ ತಾನು ಮುಂದೆ” ಎಂದು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಬಿದ್ದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಗದ್ದಲವೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರಳೆಯು ಅಂಜಿದವಳಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ದೂರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಸರಳೆಯನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ನುಗ್ಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರು. ಸರಳೆಯು ಅವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ಕೆಲವು ಕಂಠಾಳಿಗಳು

ಇವಳ ದುರುಳತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬೈದರು. ಸರಳೆಯು ಇದಾವುದನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಬಾಲೆಯಾದ ಸರಳೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಪಂಚದ ನಿಯಮವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಂಗಾಳಿ ಮೊದಲು ರಾಜನ ವರೆಗೂ ಗಲಭೆ ಮಾಡದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ಆರಿಗೂ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಾರದು. ಮಕ್ಕಳು ಅತ್ತಲ್ಲಿ, ಮಗುವಿಗೆ ಹಸಿವಾಗುವುದೇನೋ ಎಂದು ತಾಯ್ಗಳು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಡುವರು, ಅಳದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ, ಮಗುವಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ತಾಯಿಯರು ಮುದ್ದಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವರು. ಬಾಯ ಬಿಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದವನ ಮನೋರಥವು ಎಂದಿಗೂ ಈಡೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವಿರಬೇಕು, ಅದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಯೂ ಇರಬೇಕು, ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ ಪರನಿಂದೆಗಳಿರಬೇಕು, ಮಾನಾಪಮಾನಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದಿರಬೇಕು, ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೈಯಬೇಕು, ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಕುಳಿತವರ ಮೇಲೆ ನಿಂತವರನ್ನೂ, ನಿಂತವರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತವರನ್ನೂ ತಳ್ಳುತ್ತಿರಬೇಕು, ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು, ಅವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಹಿಂಜರಿಯದಿರಬೇಕು, ಕೇವಲವಾಗಿ ಆತ್ಮಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಧದಾದ ಅನಂತಾನಂತ ಮಂಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡುವವನೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸುಖವಡುವನು. ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! ಸರಳೆಗೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಗೊತ್ತಾದೀತು ! ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರೇ ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಏನನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗುಸು ಸ್ವಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥರಾದಾಳು ? ಸರಳೆಯಾದರೋ ಎಂದೂ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದವಳೇ ಅಲ್ಲ. ಆಕೆಯು ಈಗಲಾದರೋ ದುರ್ದೈವದ ದುರ್ಯೋಗದಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಒಂದೇ ತಡವೆಗೆ ಬೀದಿಯ ಬಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಿಕ್ಷೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಈಗ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು ? ಅವುದಕ್ಕೂ ಅಭ್ಯಾಸವಿರಬೇಕು.

ಆ ಸಮಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸರಳೆಯು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವಳನ್ನು ಆರೂ ಗಮನಿಸ

ದೆಯೇ, ಎಲ್ಲರೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು. ಭೋಜನವಾದ ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೊರಟೂ ಹೋದರು. ಇಂತಹ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸರಳಿಗೆ ಒಂದು ತುತ್ತು ಅನ್ನವು ಕೂಡ ದೊರೆಯದೇ ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಸಾಲದುಪಾಗಿದೆ. ಆಗ ನಾವು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಸರಳಿಯನ್ನು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸದೇ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವ್ಯಸನಪಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಭಾಗ್ಯವೇನು? ಸರಳಿಗೆ ಊಟಮಾಡಲು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯದಿರುವಾಗ, ಆರೇನ ಮಾಡಬಲ್ಲರು ? ಸಮಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಕಿರಾತರು ಸರಳಿಯನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ನೋಡದ ಹಾಗೆ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಊಟಮಾಡಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರಳಿಯು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ತೊಟ್ಟು ನೀರನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ತುಟಿಪಿಟಕ್ಕೆ ನ್ನದೆ ಗ್ರಾಮದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಳೆಯ ತಡಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿ ಎರಡು ಗಳಿಗೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಸರಳಿಯು ದಣಿದು ಕಾಲು ಸೋತು ತೊಡೆ ನಡುಗಿ ಬಸವಳಿದು ಬಿದ್ದು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಬೊಗಸೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಳಿಕ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಲಗಿದಳು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೀಣಾ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸ ಸುಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಬಂದು ಸರಳಿಯ ಕಿವಿಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿತು. ಸರಳಿಯು ಕಳವಳಗೊಂಡು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಅಲಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳೋ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ಮಹಾ ಮಹಿಮನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಭಾವದಿಂದ ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬಂದಿತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಗಾನವು ನಿಂತುಹೋದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರಳಿಯು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡವಳಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ, ಹೆಂಗು ಸೊಬ್ಬಳು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒದ್ದೆಯಾದ ಸೀರೆಯೊಡನೆ ಸರಳಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸರಳಿಯು ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಓಡಿಹೋಗೋಣವೆಂದು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ, ಆ ಹೆಂಗುಸು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು,—“ಮಗು, ವೀನಾರಮ್ಮ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಸರಳೆ—(ಉಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ) ನಾನು ಬೀದಿಯ ಬಿಚಾರಿ.

ಹೆಂಗುಸು—ಬಿಚಾರಿ ! ರಾಜರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ರೂಪವಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ಬಿಚ್ಚೆ ಬೇಡುವವಳಿಗೆ ಇಂತಹ ರೂಪವೇ !

ಹೆಂಗುಸಿನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಮಾತು ಹೊರಡದೇ ಹೋಯಿತು. ಅವಳು ಹುಡುಗಿಯ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, “ಇಂತಹ ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ ರೂಪವು ಬಾಡಿಹೋಗಲು ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು ? ಎಂತಹ ನಿಷ್ಕರುಣಿಯಾದ ಪುರುಷನು ಕೂಡ ಈ ಮನೋಮೋಹಕರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಒಣಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಆಸ್ಪದ ಕೊಡಲಾರನಷ್ಟೇ ! ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಹೂ ಆರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದಂತೆ, ಈ ರೂಪವೂ ಲೋಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಮಾತ್ರದವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ ! ಇದೆಂತಹ ಚೋದ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ ! ಹೆಂಗುಸಾದ ನನಗೇ ಮೋಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಈ ಅನ್ಯಾಯವಾದ ರೂಪವು ಇಲ್ಲಿನ ವರೆಗೂ ಪುರುಷನನ್ನು ಮುಗ್ಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳಿನ ಸುದ್ದಿಯೇ ಸರಿ. ಇರಲಿ, ಇದರ ತತ್ತ್ವವನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವೆನು,” ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು,—“ಮಗು, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿರಲು ಕಾರಣವೇನು ? ನೀನು ಏನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಸರಳೆಯು,—“ತಾಯೆ ! ನನಗೆದಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ, ಏನ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದಿನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ಯಮನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರಟರೂ ಹೊರಡಬಹುದು,” ಎಂದು ಸಂಕಟದಿಂದ ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು.

ಪ್ರವಂಚವನ್ನರಿತ ಅಪರಿಚಿತಿಯಾದ ಹೆಂಗುಸು, “ಇದರಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವೇನೋ ಇರಬೇಕು. ಪಾಪ, ತಾಪ, ನ್ಯಾರ್ಥತೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಈಕೆಯು ಬಲು ನೊಂದಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವ ಸಂಶಯವೂ ಇರಲಾರದು” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ,—“ಅಮ್ಮ ಮಗು ! ನನ್ನ ಕುಟೀರಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗೋಣ, ಬಾ,” ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಅವ ಮರುನುಡಿಯನ್ನೂ ಆಡದೆ ಅಪರಿಚಿತಿಯಾದ ಹೆಂಗುಸಿನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆಯೇ ತೆರಳಿದಳು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಂಬಕ.

ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ.

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಅಪರಿಚಿತೆಯೊಡನೆ ಹೊರಟು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತವೆನ್ನುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಆಕೆಯ ಕುಟೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದಳು. ಕುಟೀರವು ಗ್ರಾಮದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರದೆ, ಊರ ಹೊರಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿರ್ಜನವಾದ ದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಸಣ್ಣ ಹೂದೋಟವು ನೋಟಕರಿಗೆ ನಂದನವನದಲ್ಲಿನ ಒಂದಾನೊಂದು ಖಂಡದ ಪರಿಚಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು. ತೋಟದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮುಳ್ಳಿನ ಬೇಲಿಯಿದ್ದಿತು. ಕುಟೀರದ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೋಹರವಾದ ಸಂಪಗೆಯ ಮರ. ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಒಂದು ಅನುಕೂಲವಾದ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಳು ಈ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿಂದಾಗ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ಆಕೆಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಸರಳೆಯನ್ನು ಇದೇ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ದೀಪವನ್ನು ಕಚ್ಚಿಸಿದಳು. ಬಳಿಕ ಸರಳೆಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಸರಳೆಯು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡತೊಡಗಿದಳು.

“ವಿಧಿಯು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನ ಬರೆದಿರುವನೋ ಬಲ್ಲವರಾರು? ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ, ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೋ, ನಾನು ಆರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತುತ್ತುತುತ್ತಿಗೂ ಬಾಯ ಬಿಡಬೇಕೋ, ಆರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕನಿಕರಗೊಳ್ಳುವರೋ, ಇದೊಂದೂ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹತ್ತುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ವ್ಯಸನವನ್ನು ನಾನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುದೇ ಫಲಿಸುವುದು. ಈಯಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅನುಭವರಸಿಕನಾದ ಕವಿಯೊಬ್ಬನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವನು.—

ಶ್ಲೋಕ || ವಿಧಿಲಿಖಿತ ವರ್ಣಮಾಲಂ |

ಫಲತಿ ಕಪಾಲಂ ಸ ಭೂಪಾಲಃ ||

ಮಾ ಕುರು ಮನೋ ವಿಲೋಲಂ |

ಕಲಯ ಸುಶೀಲಂ ಚಕಾಸ್ತಿ ಮಾಲೋಲಃ ||

ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ—ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೊಮ್ಮ ಬರೆದ ಬರೆಹವೇ ಫಲಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು. ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹ ಸಮರ್ಥನಾದ ನೆಲದೊಡೆಯನಾದರೂ ಅದನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಲಾರನು ಆದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚಂಚಲಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ಲೇಶಪಡುವುದರಿಂದ ಅವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇರಲಾರದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡನಾಯಕನಾದ ವಿಶ್ವಂಭರಮೂರ್ತಿಯೆನಿಸಿದ ರಮಾರಮಣನು ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಪ್ರಸಂಚವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅವ ಆಸ್ತಿಕನೇ ಆಗಲಿ ತನ್ನ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಿಡದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಾದರೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖಸಂಪತ್ತುಗಳುಂಟಾಗುವವು. ” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕುರ್ಬೀರದ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಲ್ಲಿಯೊಂದು ಲೋಚ್ ಲೋಚ್ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಹುಡುಗಿಯು ತವಕದಿಂದ ಅಳುತ್ತಾ “ದೇವರೇ! ನನಗೆ ಮುಂದೇನು ಗತಿ ?” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಹಲ್ಲಿಯು ಮತ್ತೆ ‘ಲೋಚ್ ಲೋಚ್’ ಲೋಚಾ ಲೋಚ್, ಎಂದು ದಧಿಮಾಡಿತು ಅದಕ್ಕೆ ಸರಳೆಯು ಅರ್ಧಮಾಡಿದಳೇನೆಂದರೆ:—

“ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರು ಆಶ್ರಯದಾತರು ? ವರ ಮಾತ್ತನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಂದು ದೀನಾನಾಥರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲನೇ ! ಮುಂದೆ ನಡೆವುದು ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸದು ಜಗದಾಧಾರನಾದ ಭಗವಂತನು ಎಲ್ಲರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ವಹಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, ಮೂಢರಾದ ನಾವುಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಯುವೆವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದ ಬಲದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಲ್ಲದ ಕೂರತೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ದುಃಖಪಡುವೆವು ”

ಸರಳೆಯು ಹೀಗೆ ಅರ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಅಟ್ಟಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಡಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯು ಎಷ್ಟೋ ಬೇಡಿಕೊಂಡುದರ ಮೇಲೆ,

ಸರಳೆಯು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಅರೆಗಳಿಗೆಯೊಳಗಾಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಭೋಜನವಾಯ್ತು. ತರುವಾಯ ಅವರಿಚಿತೆಯು ಜೇಗೆಬೇಗನೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಳೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ,-
 “ಮಗು! ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನಮ್ಮ?” ಎಂದು ಮಿದುನುಡಿಯಾಡಿದಳು.

ಸರಳೆ—ಸರಳಕುಮಾರಿ

ಅವರಿಚಿತೆ—ನಿಮ್ಮ ಊರಾವುದು?

ಸರಳೆ—ಶಿವರಾಮಪುರ.

ಅವರಿ—ನೀನು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು, ಈ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಗಿಡದ ಕೆಳಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನಮ್ಮ? ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಿಕಾರಿಯಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ

ಸರಳೆಯು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದರದರನೆ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪೆರಗಿನಿಂದ ಕಂಬಸಿಯನ್ನು ತೊರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯವಡಿಸಿದಳು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರಿಗೆಂದು, —“ ನೀನು ಬೀದಿಯ ಬಿಕಾರಿಯಲ್ಲ ಪೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾಡಲು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನು. ಇದು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ ತುಚ್ಛವಾದ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದುದೇಕೆ?” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿದಳು.

ಸರಳೆಯು ನಾಕುಗಯಿಂದ ತಲೆನಾಗಿದವಳಾಗಿ ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದ,
 “ನಾನು ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಗಮಾಡಿದವಳಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಧರ್ಮವೂ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ವಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೂ ಭಂಗವುಂಟಾಗುವುದು, ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆನು,” ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

ಅವರಿ—ತನಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವುದು ?

ಸರಳೆ—ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ಈಗ್ಗರನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನೋ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟವಡುವೆನು

ಅವರಿ—ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಕುಟೀರದಲ್ಲಿರಬಲ್ಲೆಯಾ ?

ಸರಳೆ—ನೀವು ಹೆಚ್ಚುಕುಳಿವುದಾದರೆ ಇರುವೆನು.

ಅಪರಿ—ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿ. ನಾನಾದರೋ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಉಪವಾಸ ವ್ರತಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿರುವೆನು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಕೂಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಎದ್ದು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಇಷ್ಟದೈವವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವೆನು. ನನ್ನ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ದಿನಕ್ಕೊಂದೇ ಸಲ ಭೋಜನ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವುದಾದರೆ, ನೀನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕು

ಸರಳೆ—ನನಗೂ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಇಷ್ಟವಾದುವುಗಳೇ ಆದುದು. ನಾನೂ ಅದರಂತೆಯೇ ಆಚರಿಸುವೆನು

ಅಪರಿ—ಮಗು! ಇದು ನೀನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಧರ್ಮವಲ್ಲವಮ್ಮ. ನಿನಗಿನ್ನೂ ಹುಡುಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನಿನ್ನೂ ಅಪೂರ್ಣೆಯೆನಿಸಿರುವೆ. ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣರನಿಸುವರು. ವಿವಾಹಾನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಪೂರ್ಣರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಡುವ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಭಾವದಿಂದ ಸೇವಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಪರಮ ಧರ್ಮವೂ ಅದುದು, ಪರಮ ಮಂಗಳವೂ ಅದುದು. ಮದುವೆಯಾದ ಮಹಿಳೆಯ ಹೊರತು ಮತ್ತಾವ ಸೇವೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸತೆಯನ್ನೂ ಬೇಸರೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನನ್ನು ನೆಳನಂಜಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಏಕಮಾತ್ರವೇ ಪತಿವ್ರತೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಸೇವೆ ಬಿಟ್ಟು ವ್ರತನಿಯಮಗಳಿಲ್ಲ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗಾರ್ಹವರ್ಗಗಳಿಲ್ಲ (ಅವವರ್ಗ = ಮೋಕ್ಷ) ಬೇಗಿಂದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾಮಿ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವವೆಂದರ್ಥವು. ಗಂಡಸ ಬಲದ ಕುಲೇ ಪ್ರಯಾಗವು, ಎಸದ ಕಾಲೇ ಪುಷ್ಕರವು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿದನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತೀರ್ಥಸೇವೆಯೆಂದುಂಟಾದ ಪರಮ ಪುಣ್ಯವು ಸಂಚಿತವಾಗುವುದು. ಭರ್ತನೇ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವು, ಭರ್ತನೇ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹ ಕೂಡದು. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವ ಪುಣ್ಯ ಬರುವುದೋ, ಅದನ್ನು ಪತಿವ್ರತೆಯು ಸಿರಿಯಾಸವಾಗಿ ಪತಿಯ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ವಡೆವಳು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಸೇವೆಯೆಂದು ಹೊರತು ಮತ್ತಾವ ಧರ್ಮವೂ ಉಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆವಳು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು

ಬಿಟ್ಟು ಏಕಾಕಿನಿಯಾಗಿರುವಳೋ ಅವಳು ಪೂರ್ಣವೆನಿಸಳು. ಅಲ್ಲದೆಯೂ ಇತರರ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರವೂ ಆಗಲಾರಳು. ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವಳ ಫಲ ಬಂದೀತೋ, ಅದು ಪತಿಯ ಸಹವಾಸದಿಂದಲೇ ಲಭಿಸಿತು. ಕಾಶೀ, ಗಯಾ, ಪ್ರಯಾಗ, ಪುಷ್ಕರ, ಜಗನ್ನಾಥ, ಬದರೀನಾಥ, ರಂಗನಾಥ, ದ್ವಾರಕಾನಾಥ, ರಾಮನಾಥ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಅವಳು ಪುಣ್ಯವೋ, ಅದು ಪತಿಯ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸಂದೇಹವೂ ಇರಲಾರದು. ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸುಖ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಯಶಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಮಂಗಳ ಗುಣಗಳಿಗೆ ತೌರುಮನೆಯೆನಿಸುವಳು. ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸೇವೆಯಿಂದ ಪತಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನೋ, ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದು ಗೌರವಿಸುವರು. ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟವಳಿಗೆ ರೂಪ ಯಶಸ್ಸು ಸುಖ ಸದ್ಗತಿ ಮುಂತಾದುದೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅನಿಷ್ಟ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಾಮಿಯು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡರೆ, ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳುವರು, ಸ್ವಾಮಿಯು ಸಂತಸಗೊಂಡರೆ, ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಂತಸಗೊಳ್ಳುವರು ಸಿದ್ಧಾಂತವೇನೆಂದರೆ—ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಸತಿಗೆ ಪರಗತಿ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಪರಮಗುರು, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಸಕಲ ತೀರ್ಥವು, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಪುಣ್ಯವು, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ತಪಸ್ಸು, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಭೂಷಣವು, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಗೆ ಪರಮ ಧರ್ಮ ಸ್ವರೂಪನು.

ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಸೇವೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಈ ಧರ್ಮವು ಎರಡು ಬಗೆ. ಒಂದನೆಯದು—ಸ್ವಾಮಿಯು ಬದುಕಿರಲು, ಅವನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಸುಖವಾದೀತೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ನಿತ್ಯವೂ ಆತನಿಗೆ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿರುವುದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ದೇಹವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವುದು. ಎರಡನೆಯದು—ಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಯೋಗವುಂಟಾಗಲು, ಪತಿಜೀವಿತೆಯಾದ ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಸಹಗಮನವೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಈಗ ಅದು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗಂಡನಿಲ್ಲದವಳು ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಬ್ರಹ್ಮ

ಚರ್ಚು ವ್ರತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಪತಿಯನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಜೀವಿತಶೇಷವನ್ನು ಕಳೆವುದು. ಇವೆರಡು ಹೊರತಾಗಿ ನಾರಿಯರಿಗೆ ಮತ್ತಾವ ಧರ್ಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು. ಅದುಕಾರಣ ನೀನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪತಿಯ ಮತವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದೇ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು.

ಸರಳೆಯು ಅಪರಿಚಿತಿಯ ಧರ್ಮ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಒಂದೇ ಮನದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷ ಸೂಚಕವಾದ ಕಂಬನಿಯು ತಟತಟನೆ ಸುರಿಯಿತು. ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಸರಳೆಯು,—“ತಾಯೆ ! ನಾನು ಅರನ್ನು ಪತಿಯೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ವರಿಸಿರುವೆನೋ, ನಾನು ಅರಿಗಾಗಿ ಈ ಅಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಬಿಡಲು ಮುಂದು ವರಿದು ಬಂದಿರುವೆನೋ, ಆ ಮಹಾ ಪುರುಷನನ್ನು ಈಗ ನಾನು ಪಡೆಯಲಾರೆನು ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಬಗೆ ?” ಎಂದಳು.

ಅವರಿ—ಆತನನ್ನೇ ವಡೆಯಲು ಅಡ್ಡಿಯೇನಿರುವುದು ?

ಸರಳೆ—ಆತನನ್ನೇ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಾದರೂ, ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಆತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಬಿಡಲು ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದರೋ ದುರ್ದಾಂತನಾದ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪರಾಯಣನಾದ ಜೋಡೀದಾರನು ನನ್ನ ಹೃದಯೇಶ್ವರನಂತೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ಕೂಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದ ದರಿದ್ರ ಯುವಕನು.

ಅಪರಿ—(ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ; ಮಗು ! ಈಗ ಬಲು ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನೀನು ಉಪವಾಸದಿಂದಲೂ ಮಾರ್ಗಾಯಾಸದಿಂದಲೂ ಬಲು ಬಳಲಿರುವುದರಿಂದ ಇಂದು ನೀನು ಸುಖದಿಂದ ನಿದ್ರಿಸು.

ಸರಳೆಯು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಅಪರಿಚಿತಿಯು ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಹಾಸುಗೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರಿಸಿದಳು.

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಂಬಕ.

ನಾ ನಾ ಕ ಥೆ

ಇತ್ತ ಕಡೆ ಶಿವರಾಮವುರದಲ್ಲಿ ಸೇವಕರೆಲ್ಲರೂ ಸರಳೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದರು. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸರಳೆಯು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ಕೆಲವು ಸೇವಕರು ವಿನಯಕುಮಾರನು ಸರಳೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವಿತಿಟ್ಟರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿ ವಿನಯನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿನೋಡಿದರು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ ಹೀಗಿದ್ದರೂ “ಪಾಷಂಡನಾದ ವಿನಯನೇ ಮೋಸಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ನಾಗಿಸಲು ಯತ್ನಮಾಡಿರುವನು ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನೂ ಅರಿಯದ ಸರಳೆಯು ಹರಾತ್ತಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬಲ್ಲವಳಾಗಿದ್ದಳೇ” ದೇವರಾಣಗೂ ಈ ಮೋಸದ ಕಾರ್ಯವು ಅವನಬೇ ಆಗಿರುವುದು ” ಎಂದು ಅಚ್ಯುತಮಹಾರಾಯನಿಗೆ ದೃಢವಾದ ನಂಬುಗೆಯಿದ್ದಿತು ಆದುದರಿಂದ ಅಚ್ಯುತನು ವಿನಯನ ಮೇಲೆ ನಿವೇಶಿತವಾಗಿ ಅಗ್ರಹಮಾಡಿ ಘೋರವಾದ ಅವನಾದವನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದನು. ಒಂದುನೂರಕ್ಕೂ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷದ ಗುಳಿಯಂತೆ ಹಬ್ಬಿತು ಫಲಿತಾಂಶವೇನೆಂದರೆ—ಕೆಲವರು, ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೇ ವಿನಯನು ಚೀಚಗ ಕಸೃತಾಗಿ ಹೋಗಿರುವನು, ಎಂದರು, ಕೆಲವರು, ವಿನಯನು ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿದು ಆರಾಗಲೂ ಹುಚ್ಚನಂತಿರುವನು, ಎಂದರು, ಕೆಲವರು, ವಿನಯನು ಚಾತುರ್ವೈಮಾಂಸಾಹಾರಿಯಾಗಿರುವನು, ಎಂದರು, ಕೆಲವರು, ವಿನಯನು ನಾಯಿಯಂತೆ ಕೂಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದ ಮೋಚಿಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಲಿ ತಿನ್ನುವನು, ಎಂದರು, ಕೆಲವರು, ವಿನಯನು ಗ್ರಾಮಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಕದ್ದು ಒಂದೆರಡೆರಡು ಒಡೆಗಳನ್ನೂ ತಿಂದಿರುವನು, ಎಂದರು, ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿ, ಅರಾರು ವಿನಯನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅಸರಲ್ಲರೂ ಏನಾದರೂಂದು ನೆವಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿನಯನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ ಹೊರತು ಸಿದ್ಧವಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಸರೋಜಿನಿಯು “ದೇವತೆಯಂತಿದ್ದ ವಿನಯನೇನಾದರೂ ಜನಗಳು ಅಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಗಿರಬಹುದೇ ? ಹತವಿಧಿಯ ಲೀಲೆಯು ಅವ ಬಗೆಯಾಗಿರುವುದೋ ಬಲ್ಲವರಾರು ? ಎಂದು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಸಂಕಟಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಪರಿಚಿತನಾದ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅರಿಯದವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕಂಡಕಂಡವರ ಮುಂದೆಲ್ಲಾ “ನಾಳೆಯ ದಿನವೇ ವಿನಯನನ್ನು ಒದ್ದು ಒದ್ದು ನಾಯಿಸುವೆನು.” ಎಂದು ಕೆಲವರಲ್ಲಿಯೂ, ವಿನಯನು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದಾದರೂ, ಮತ್ತಾವ ಅನರ್ಥವುಂಟಾಗುವುದೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಅವನನ್ನು ಈ ಸೀಮೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರಡಿಸಿ ಬಿಡುವೆನು” ಎಂದು ಕೆಲವರಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತಾವುದೋ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವ ಅಂಗಡಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಜನರು ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ವಾರಕ್ಕೊಂದು ದಿನ ಒಂದು ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಊರ ಹೊರಗೆ ಸಂತೆ ಸೇರುವುದುಂಟು. ಇಂತಹ ಸಂತೆಗೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಗ್ರಾಮದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವರು. ಸಂತೆಯು ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳುವರು. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮಪುರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಂದವರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾರದ ಸಂತೆಯೊಂದು ಕೂಡಿದ್ದಿತು. ಸಂತೆಗಾಗಿ ಜನರು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿನಯನೂ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೆಗೆ ಬಂದನು.

ಕಂದವರದಲ್ಲಿ ಸಂತೆಕೊಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಜಾವಳಿ ಎಂಬುದೊಂದು ಪಟ್ಟಣವೂ ಶಾನುಭೋಗನೂ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಸಂತೆಗೆ ಬಂದನು. ಮೇಲನು ಗೌರೀಶಂಕರನು ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ

ಎದ್ದು ಅವನನ್ನು ಚಾವಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಒಂದು ಕಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಗ್ರಾಮದ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಾಂಬೂಲದ ತಟ್ಟೆಯು ಮುಂದಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಗೌರೀಶಂಕರನು ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಜನರು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪರದೇಶದವನೊಬ್ಬನು ಜೀವನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪಟ್ಟೀಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾ ಅವನಿಗಿರುವಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ಗೌರೀಶಂಕರನು ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಅನಂದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವಾಗ, ವಿನಯಕುಮಾರನು ಸಂತೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಕಡೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೌರೀಶಂಕರನು ವಿನಯನನ್ನು ನೋಡಿ,—“ ವಿನಯಮಹಾಶಯ ! ಬಿಜಯಮಾಡಿಸೋಣವಾಗಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳಬಹುದು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ವಿನಯನು 'ದೊಡ್ಡವರು ಕರೆದರೆ ಹೋಗದಿರುವುದು ಗೌರವವಲ್ಲ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತನು. ಗೌರೀಶಂಕರನು ತಾಂಬೂಲದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅವನ ಮುಂದಿರಿಸಿ,—“ಮಹಾಶಯ! ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಕೆಂಡಗೊಂಡಿರುವರು. ನಿಮ್ಮ ದುರುಳತನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರಪ್ಪನೇ ಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈಗ ನೀವು ನಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಿದೆ,” ಎಂದು ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ವಿನಯ—(ವಿನಯದಿಂದ) ಮಹಾಶಯ! ನನ್ನ ದುರುಳತನವದೆಂಥದು?

ಗೌರೀ—ನೀನು ಮದ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವುದೂ ಹೆಂಗುಸರ ಮೇಲೆ ಪರಿಪರಿಯಾದ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದೂ, ದುರುಳತನವಲ್ಲವೇನು ? ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮತ್ತೇನಾಗಬೇಕು. ನೋಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹಾವಳಿಯು ಮಿತಿಮೀರಿದಂತಿದೆ.

ಈ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ವಿನಯನ ಹೃದಯವು ಒಡೆದು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಯಿತು. ಆದರೂ ವಿನಯನು ಶಾಂತವಾದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡೇ,—“ತಾವು ಹೇಳುವಂತೆ ದುರುಳತನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಾರು? ನಾನಾದರೂ ಅವ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ತಾವು

ಸಲ್ಲದ ದುರ್ಗುಣವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಲು ತಾವಾರು ? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲು ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವೇಸಿರುವುದು ? ಎಂದು ಮೃದು ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು.

ನೀಚಾಶಯನಾದ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಿಸದವನಾಗಿ,—“ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಪಾದರಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗವಾದೀತು. ಎಚ್ಚರಿಕೆ !” ಎಂದನು.

ವಿನಯ—ಮಹಾಶಯ ! ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಿಡಲಾಗದು. ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು.

ಗೌರೀ—ತೋತ್ತಿನ ಮಗನೇ ! ತಲೆಯಲ್ಲೂ ಮಾತನಾಡುವೆಯಾ ? ನಿನ್ನನ್ನು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಈ ಗ್ರಾಮದ ನಾಯನರಿಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬದೂಟಮಾಡಿಸಿಬಿಡುವೆನು ಬೊಡ್ಡಿಯ ಮಗನೇ ! ನಾನಾರು, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಏನು ? ಆರೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಾವವನ್ನು ತೋರುವೆ ? ಎಚ್ಚರಿಕೆ !

ವಿನಯ—ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆ ಕಂಡುದೇ ಆಗಿದೆ ಆರು ತಾನೇ ನಿಮ್ಮ ಮಂಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯರು ! ಇನ್ನೊಂದೂ ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದಿರಿ. ಮಿತಿಮೀರುವುದಾದರೂ, ರಾಜ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಅನಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವೆಂಬುದೂ ಇರುವುದು

ಗೌರೀ— (ತೋಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ) ಏತಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದೀರೋ ? ಅವನ ಮುದ್ದುಮೊಗ ನೋಡಿ ನಮಗೇನಾಗಬೇಕು ? ಕಾಲಿನ ಎಕ್ಕವಡ ತೆಗೆದು ಅವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುವ ವರೆಗೂ “ರಪಾ ರಪಾ” ಎಂದು ಹೊಡೆಯಿರಿ ಬಿಡಬೇಡಿ, ಬಿಡದೇ ಹೊಡೆಯಿರಿ

ವಿನಯನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎದ್ದು ಸಿಂತುಕೊಂಡು ಪ್ರಲಯ ಕಾಲದ ರುದ್ರನಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ “ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನವರಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ ! ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದವರಿಗೆ ದಂಡಿಸತಕ್ಕ ಮಹನೀಯರಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ ? ಹಾ ಜಗದೀಶ !” ಎಂದು ಆರ್ಭಟಿಸಿದನು.

ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರದೇಶದವನೊಬ್ಬನು ಕುಳಿತಿದ್ದನೆಂದು ನಾವು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವೆವಷ್ಟೆ. ಆತನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿಯೂ ಕಿವಿಯಾಡೆ

ಕೇಳಿಯೂ ಗೌರೀಶಂಕರನ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ತಾಳಲಾರದವನಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡು, “ನಾನಿರುವೆನು, ಮಹಾನ್ವಾಮಿ! ಇಂತಹ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಸಹಿಸ ತಕ್ಕವನಲ್ಲ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದವನನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಬಿಡಲಾರೆನು. ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಲ್ಲಿ ಈ ಖೂಳನನ್ನು ಈ ಗ್ರಾಮದ ದೇವತೆಗೆ ನರಬಲಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವೆನು,” ಎಂದು ಕರಿನೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡಿದನು ಗೌರೀಶಂಕರನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹುಲಿಯಂತೆ ವರಸ್ಥಳದವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವನ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಫಳೀರ್ ಫಳೀರ್ ಎಂದು ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನಿತ್ತನು ಈಗ ವರದೇಶದವನಿಗೆ ಮತ್ತಾರ ಅಪ್ಪಣೆಯೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದೆ, ಅವನು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಎಕ್ಕವಡವನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಗೌರೀಶಂಕರನಿಗೆ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಹತ್ತಾರು ಏಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದನು. ಈ ಏಟುಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಒಂದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರ್ಛಗೊಂಡವನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು ಉಳಿದವರಲ್ಲರೂ ವರದೇಶದವನ ಕರಾಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿದವರಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳಲು ಕಾಲೇ ಬಾರದೆ, ಚಿತ್ರದ ಬೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರು ಆರಿಗೂ ಗೌರೀಶಂಕರನನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಹೋಯಿತು ವರದೇಶದವನನ್ನು ಆಗಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾದರೂ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಗೆದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಎಂತಹ ವೀರಾವೇಶವುಂಟಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಕೂಂಚಮುಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಷ್ಟೆನ್ನುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಊರಜನರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು ಈ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಗೌರೀಶಂಕರನೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದುದರಿಂದ ಆರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆಯೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಮೇಲೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಬಳಿಕ ವಿನಯನೂ ಅಲ್ಲಿಂದೆ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದನು ವರದೇಶದವನೂ ಮತ್ತಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ, ವಿನಯನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೊರಟನು. ತರುವಾಯ ಶಾನುಭೋಗನು ನೀರನ್ನು ತರಿಸಿ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ಗೌರೀಶಂಕರನಿಗೆ ಬ್ಲಾನ್ಮೋದಯವಾಯಿತು. ಗೌರೀಶಂಕರನು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ನೋಡಿ, —“ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸನ್ನಾಹಮಾಡಿರುವಿರಾ ! ನೀವೆ

ಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹಿಗಳು. ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿಸಿ ತಿನ್ನುವ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ತೂರಿಸುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಆರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ ? ಸೂಳೆಯ ಮಕ್ಕಳಿರಾ !” ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿದನು

• ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತೋಟೆಯೊಬ್ಬನು ರೇಗಿದವನಾಗಿ,—“ಸ್ವಾಮಿ! ನೀವು ದೊಡ್ಡವರು, ದೊಡ್ಡ ಮಾತನ್ನಾಡಬೇಕು ನಾವು ಸಿಮ್ಮನ್ನೇನಾದರೂ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಮಾಡಿದೇವೆ ? ನೀವೂ ಅವರೂ ಜಗಳಕಾಯುವುದಾದರೆ, ನಾವೇನ ಮಾಡಬೇಕು ? ನಿಮಗೆ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಣಾವತ್ತೇನಾದರೂ ಸಂಭವಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ? ಇದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೇಕೆ ?” ಎಂದನು

ಮತ್ತೊಬ್ಬನು,—“ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ನೀವು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವುಣಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಅವುಣಿಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ನಾನು ಏನಮಾಡುವುದಕ್ಕಾದೀತು? ಅವುಣಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಆಮಾತೇ ಬೇರ ಈಗ ಮಾತನಾಡಿ ಫಲವೇನು ?” ಎಂದನು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬನು,—“ನನಗೆ ವರಸ್ಥಳದವನ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಕೋಪ ಬಂದಿತು, ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೂತುಬಿಡುವಷ್ಟು ರಕ್ತಿಯೂ ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು ಆದರೆ ಅವನ ವಿರೋಧವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಒಣಗಿಹೋಯಿತು, ಕೈಕಾಲುಗಳು ಧುಧುನೆ ನಡುಗಿದುವು. ನಾನು ಓಡಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ, ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳ ದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳಲು ನನಗೆ ಕಾಲೇ ಬರಲಿಲ್ಲ,” ಎಂದನು.

ಕೊನೆಯವನು,—“ಬುದ್ಧಿ! ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವನನ್ನು ದಂಡಿಸುವುದು ಸಹಜವಾದುದು. ತಪ್ಪಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಹೇಗೆತಾನೇ ದಂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾದೀತು? ಅದುದರಿಂದ ಆತನನ್ನು ದಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಕೈಬಾರದೇ ಹೋಯಿತು ಅಸ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಾವು ಕೆಲಸಮಾಡಿದರ ದೇವರು ಮೆಚ್ಚುವನೇ ? ನಾವು ಇನ್ನೂ ಪಾವಪುಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆದರತಕ್ಕವರು. ದೇವರು ಅವಾಗಲೂ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ನಾವೇನ ಮಾಡಬೇಕು ? ಬುದ್ಧಿ! ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಿಂದಾಗಲಾರದು ನೀವು ಏನಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು,” ಎಂದನು.

ಗೌರೀಶಂಕರನು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, “ನನಗೆ ಗಾಡಿಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಊರನ್ನಾದರೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ಈಗ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುವುದು ಸನ್ನಿಂದಾಗಲಾರದು. ಬೇಗನೆ ಗಾಡಿಯೊಂದನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಪಟ್ಟೀಲನು ಕೇಳಿ ಗಾಡಿಯೊಂದನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಶಿವರಾಮಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಗೌರೀಶಂಕರನು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದೊಳಗಾಗಿ ಊರನ್ನು ತಲಪಿ ಅಚ್ಯುತನಂತನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾ, ತನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಡೆದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ವರ್ಣನೆಮಾಡಿ, ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಲೆಮೀರಿದ ಕೋಪಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು ಅಚ್ಯುತನು ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡದೇ ವಿನಯನನ್ನು ಒಂದಿವಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಿಸದೇ ಬಿಡುವು ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹರವಿಡಿದು ಗೌರೀಶಂಕರನನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಹೊರಟನು ಈ ಸಂಗತಿಯು ಮನೆಯ ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗುರುಗುಸನೆ ಪಿಸಪಿಸನೆ ಮೂಡಿನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಂಬಕ

ನೂ ತ ನ ಪ್ರ ಭಾ ತ .

ಅಚ್ಯುತಮಹಾಶಯನು ಆವ ದಿನ ವಿನಯನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗೌರೀಶಂಕರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಹೊರಟನೋ, ಅದೇ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಕೀನಾಥನು ದೂರದೇಶದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಜಾನಕೀನಾಥನು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಎಲ್ಲರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸರೋಜಿನಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ಆಕೆಯು ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಗಂಡನಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದಳು. ಜಾನಕೀನಾಥನು ತನ್ನ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕತಿಗೊಂಡವನಾಗಿ ಆ ಕೂಡಲೆ ವಿನಯನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟನು. ವಿನಯನು ತನ್ನ ಪರಮ ಮಿತ್ರನು ಬಂದನೆಂದು ಬಲು ಸಂತಸದಿಂದ.

ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದನು. ಜಾನಕೀನಾಥನು ವಿನಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂತೆಂದನು:—

“ವಿನಯ! ಕೇಳು, ಹೇಳುವೆನು. ನೀಚನಾದ ಗೌರೀಶಂಕರನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದ ಹೊರತೂ ಉಳಿಬಾಳಿಲ್ಲ. ಅದಂತಿರಲಿ. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಆತನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವುದ ಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾದಿಸುವವನಾಗಿರುವನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ವ್ಯಸನಪಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದಾದರೂ ನಾನು ಕೊಡುವೆನು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರನಿಗೇ ಅಪಾಯವುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುವೆನು ನೀನು ಅದರ ಚಿಂತೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ

ವಿನಯ! ಸಂಕಟಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯೊಂದನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಂದಿರುವೆನು ಅದೇನೆಂದರೆ—ನನ್ನ ತಂಗೆ ಸರಳೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಓಡಿ ಹೋದಳಂತೆ. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಅವಳು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಅವಳು ಸಿಕ್ಕದಿರುವುದು ನೋಡಿದರ, ಅವಳು ಜೀವದಿಂದಿರುವಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಸಂದಯವಾಗಿದೆ. ಅವಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ತತ್ತರಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು.”

ಜಾನಕೀನಾಥನು ವಿನಯನೊಡನೆ ಒಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಲು ಹೊತ್ತಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಮತ್ತಾರೊಡನೆಯೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು ಸರೋಜಿನಿಯು ಗಂಡನನ್ನು ಕುರಿತು ವಿನಯನ ವಿಷಯ ವೇನೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಜಾನಕೀನಾಥನು,—“ಪ್ರಿಯೆ! ವಿನಯನು ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪನು ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ದೋಷವಿರುವುದೆಂದರೇನು? ಅಸತ್ಪುರುಷರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೋಷಗಳಾಗಿಯೇ ಪರಿಣಮಿಸುವುವು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಸರೋಜಿನಿಯು ಮುಂದೆ ಮತ್ತಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ನಿದ್ರಿಸಿದಳು ಜಾನಕೀನಾಥನು ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು.

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತಾನಂತನು ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಯನ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನುರುಹಿ ಗೌರೀಶಂಕರನೊಡನೆ ಸ್ವಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಜಾನಕೀನಾಥನು ತಂದೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿವಾದದ ವಿಷಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾನಕೀನಾಥನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, —“ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರನೇ ದೋಷಿಯೆಂದು ತೋರುವುದು. ಎರಡು ಪಕ್ಷವನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಗೌರೀಶಂಕರನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರೆಯೇ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿವಾದ ಹೂಡಿದ್ದು ಅಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿ ಕರವಾಗಿಲ್ಲ,” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಚ್ಯುತನು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಕ್ಕೆ, —“ನಾನು ಮನೆಗೆ ಯಜಮಾನನು, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯುಂಟು. ಅದನ್ನು ಅಕ್ಷೇಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೀನಾರು?” ಎಂದು ಜಾನಕೀನಾಥನು ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ, —“ತಂದೆಯೇ ! ದೊಡ್ಡ ವರದಾನಿಕೊಂಡವರು ಹೀಗೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬಾರದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದವನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪನ್ನೂ ರೋಪಿಸುವುದು ಅನರ್ಥವರಂಪರೆಗೆ ಕಾರಣವು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಡಪಾಯಿಯಾದ ವಿನಯನನ್ನು ಈ ಬಗೆಯ ಒಂಪೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದರೆ, ನಿನಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೇನು? ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ವಿನಯನನ್ನು ನೀನು ಹರದಿಂದ ಕಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಅವನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಿಂತು ಅವನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು ನೀನು ಅವನಿಗೆ ದ್ವೇಷಿಯಾದರೂ ನನಗವನು ಪರಮ ಪುತ್ರನು,” ಎಂದು ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದರುಳಿದನು.

ತಂದೆಯು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಿಟ್ಟಿತನದಿಂದ, —“ಖೂಳೆ ! ನೀನು ಅವನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದೀಯೆ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಅವನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಜಾನಕೀ—ಹೇಗೋ ಮಾಡುವೆನು ಅವನಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ದರೂ ಕೊಡಬಲ್ಲೆನು.

ಅಚ್ಯುತ—ಅದೇನು, ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವು? ಅವನಿಗಾಗಿ ನೀನು ಪ್ರಾಣಬಿಡುವುದೆಂದರೇನು ? ಅವನಾರು, ನೀನಾರು ?

ಜಾನಕೀ—ಆತನು ಧಾರ್ಮಿಕನು, ಆತನು ವರೋಪಕಾರಿ, ಆತನು ಶಾಂತನು, ಆತನು ನಿರ್ಮಲನು, ಆತನೇ ನಮಗೆ ಪರಮ ಬಂಧು, ಆತನೇ ನಮಗೆ ಪೂಜ್ಯನು.

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ ಜಾನಕೀನಾಥನು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ತಂದೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿ,—“ಪಿತನೆ! ವಿನಯ ನಾದದೋ ನಿರ್ಮಲ ಹೃದಯನು. ಅಂತಹವನಿಗೆ ನೀವು ಈ ಪರಿ ಯಾತನೆ ಯನ್ನಂಟುಮಾಡಬಾರದು ಈಗ ಮಾಡಿರುವುದೇ ಸಾಕು. ಈಚೆಗೆ ಗೌರೀ ಶಂಕರನೂ ಮಾಡಿರುವ ಯಾತನೆಯೋ ತಲೆ ಮೀರಿರುವುದು. ತಂದೆ! ಇನ್ನು ಸಾಕು ನೀವು ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಎಂಥೆಂಥ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಇಂದಿನ ವರಗೂ ಅವನ ಧರ್ಮವಲ್ಲವೇ ಅವನನ್ನು ಕಾಪಿಟ್ಟಿದು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದುದಕ್ಕೆ ವಿನಯನೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನೀವು ವೃಥಾವಾದವನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿರುವಿರಿ ಅವನಾದರೋ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಅರಿಯನು ನಾನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದೆನು ಅಯ್ಯೋಪಾವ! ವಿನಯನಿಗೆ ಇದೊಂದೂ ತಿಳಿಯದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಬಗಬಗುಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ನೀವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅವನಾದವನ್ನು ಹೊರಿಸಬೇಡಿರಿ,” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ವಿನಯೋತ್ತರಗಳು ಅಚ್ಚುತನ ಹೃದಯವನ್ನು ಕೊಂಚವಾದರೂ ಮರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಅಚ್ಚುತನ ಕ್ರೋಧವು ಶಾಂತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಜಿಗಡೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ತ ಬಂದಿತು ಕ್ರೋಧವೇರದಿಂದ ಅಚ್ಚುತನು ತನ್ನನ್ನು ರಾನೇ ಮರೆತವನಾಗಿ ಜಾನಕೀನಾಥನನ್ನು ಎಡದ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದೊದೆದು ಉರುಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು ಜಾನಕೀನಾಥನು ಮತ್ತಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆದದೆ, ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಅಚ್ಚುತನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, “ನಾನು ಆರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಲಾರೆನು ಏನು ತೋರುವುದೋ ನಾನು ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡತಕ್ಕವನು ಹಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆರಿಗೂ ಸೋಲಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ ಈ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಪೆಚ್ಚವಾಗಲಿ ಚತುರವಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಯಾದರೂ ನಾನು ವಿನಯನನ್ನು ದುರಂತವಾದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಯೇ ಬಿಡುವೆನು” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಹಠಾತ್ತಾಗಿ

ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಯೊಬ್ಬನು ಕಣ್ಣಿ ದಿರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಂತಾಯಿತು. ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ದುರದುರನೆ ನೋಡಿದನು. ಅಚ್ಯುತನು ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು. ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಹೆಸರು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ.

ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಎಲ್ಲಿನವರೆಗೂ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನೋ, ಅಲ್ಲಿನ ವರೆಗೂ ಅಚ್ಯುತನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಸನ್ಯಾಸಿಯು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಲು, ಅಚ್ಯುತನು ಮೊದಲಿನಂತೆ, “ನಾನು ಮಗನ ಮಾತನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಕೇಳತಕ್ಕವನಲ್ಲ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ವಿನಯನನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿಬಿಡುವೆನು,” ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡನು ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಮತ್ತೆ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ನೋಡಲು, ಅಚ್ಯುತನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು.—“ವಿನಯನು ಸದ್ವಂತ ಸಂಭೂತನಾಗಿಯೂ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿಯೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರನಾಗಿಯೂ, ಕಾಣಿಸಿದನು ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯು ನಾಚುಗೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವಳು.” ಅಚ್ಯುತನು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿದನು ಬಳಿಕ ಅಚ್ಯುತನು ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದನು

“ನವದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸರಸಸ್ಥಲಾಪಗತನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವರು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಆವುದೋ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೊಡನೆ ಜಗಳ ಕಾಯುತ್ತಿರುವನು, ಆಗಿಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ನವದಂಪತಿಗಳು ಖಿನ್ನರಾಗಿ ಗೌರೀಶಂಕರನ ಬಾಧೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಾ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುವರು.”

ಅಚ್ಯುತನು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ಗೌರೀಶಂಕರನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ,—“ನೀಚ, ವರಮ ನೀಚ! ನೀನೇನ ಮಾಡುವೆ? ಜನಗಳು ಸುಖವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೀನು ಸಹಿಸಲಾರೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೆ, ಇತರರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೇ ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವೋ? ಹೇಗೆ? ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಬಿಡೆನು,” ಎಂದುಕೊಂಡು,—“ಆರಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ?” ಎಂದು ಕೂಗಿದನು ಸ್ವಾಕನೊಬ್ಬನು ಓಡಿ ಬಂದು “ಎನಪ್ಪಣೆ?” ಎಂದು ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ ಬೆಸಗೊಂಡನು.

ಯಜಮಾನನು,—“ಎಲಾ ! ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡ ಮನೆಗೆ ಎರಡು ಬಗೆವ ಗೌರೀಶಂಕರನೆಂಬ ನೀಚನಿರುವನು. ಅವನು ನನ್ನ ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನು. ಈಗಲೇ ಅವನನ್ನು ದೂರ ವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಚೆಂಡಾಡಿ ಬಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು,” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಲಾಗಿ, ಸೇವಕನು “ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಂತೆ” ಎಂದು ಹೊರಟು ಬಂದು, “ಇದೇನಚ್ಚರಿ ! ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಆರನ್ನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಅಂತಹವನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿರಬೇಕು ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಸರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಗೌರೀಶಂಕರನೇ ಕದ್ದೊಯ್ದು ಗುಟ್ಟಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರಬಹುದೇ ? ಹಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರ ದಂಡನೆಯು ಇಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನಿದ್ದೀತು ?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಯೇ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೇವಕನು ಯಜಮಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮನಬಂ ದಂತೆ ಹೀಯಾಳಿಸಿದನು. ಗೌರೀಶಂಕರನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅವಮಾನವಾಯಿತು. ಈಯಪಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಯಜಮಾನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಳುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಯಜಮಾನನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡೊಡ ನೆಯೇ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ,—“ಪಾಷಂಡ ! ವಿನಯನ ಮೇಲೆಯೇ ನಿನ್ನ ಅತ್ಯಾ ಚಾರ ! ವಿನಯನು ಆರು ? ಅವನು ನನ್ನ ಅಳಿಯನಲ್ಲವೇ ? ಸೇವಕನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚೆಂಡಾಡಲಿಲ್ಲವೇತಕೆ ? ನೀಚ ! ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆಯೇ ತೊಲಗಿಹೋಗು. ನೀನು ತಡಮಾಡುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೂತುಬಿಡುವೆನು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕಟೂಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕೇಳಿ ಗೌರೀಶಂಕರನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು “ದೊಡ್ಡವರ ವಿಶ್ವಾಸವ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮೂಲವೇ ಸರಿ,” ಎಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪದಾರ್ಥ ಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜೋಡೀದಾರನ ಮನೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ತರ ವೆಗೆ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಹೊರಟೇಹೋದನು.

ಬಳಿಕ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಗೆ ತಿರು ಸಿದನು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಅಚ್ಯುತನಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಸ್ಮರಣೆಯುಂಟಾಗಿ, “ ಹ ದೈವವೇ ! ನಾನೆಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿವೆನು ! ಗೌರೀಶಂಕರ ! ನ

ಗೇನೂ ತಿಳಿಯದು. ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಅಪಮಾನವುಂಟಾಯಿತೋ ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೀನು ಎಂದಿಗೂ ಕೋಪಮಾಡಬೇಡ. ಮತ್ತೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವನಾಗು,” ಎಂದು ಬಾಯಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಅಚ್ಚುತನನ್ನು ನೋಡಿ ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನೇನೆಂದರೆ :—

“ಮಗು! ನೀನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ನಿನಗೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ದೇವರು ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವನೆಂದು, ನೀನು ಅದನ್ನು ದುರುವಯೋಗಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ? ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥವರತೆಯೆಂದರೇನು ? ದುರ್ಬಲರಲ್ಲಿ ಬಲಪ್ರಯೋಗವೆಂದರೇನು ? ಇವೆರಡೂ ನಿನಗೆ ಸುಖವಾಯಕವೇ ಹೇಗೆ ? ನಿನ್ನ ಈ ನಡತೆಯು ತಕ್ಕದಲ್ಲ ನೀನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸವಾದರೋ ಸದ್ವಂಶದವನಾದ ನಿನಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತಕ್ಕದಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾತಂದಿರು ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಜೋಡಿದಾರರಾಗಿದ್ದರು ಅವರು ಸತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಪ್ರವಂಚವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವರು. ಅವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ ? ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದುದು ಸಿಂಹದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸರಿಯ ಹುಟ್ಟಿನಂತಾಯಿತು ನಿನ್ನ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನೀನು ಸರಕರ ಹುಳುವೇ ಸರಿ ಧನದೊಡನೆ ಮಾನವಿರಬೇಕು, ಗುಣವಿರಬೇಕು, ವಿವೇಕವಿರಬೇಕು ನಿನಗಾದರೋ ಧನವಿದೆ, ಮತ್ತಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇತರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಿಡುಕು ನಿನ್ನ ಬುಡವನ್ನೇ ಮೇಯುತ್ತಿರುವುದು ಇದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಯಿತು ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಚಿರಾಂಧಕಾರದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದೀವದಿಂದ ಬೆಳಕುಮಾಡು ಆ ಬೆಳಕೊಂದೆ ನಿನಗೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಾರಕವಾಗಿರುವುದು ಆ ಬೆಳಕನ್ನು ಮಟ್ಟಿ, ಆರಿಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳು. ನನ್ನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವೆಯೋ, ಆಗಳೇ ನಿನಗೆ ವಿನಾಶವುಂಟಾಗಲಿ.”

ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಕೊಡಲೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟನು

ಅಚ್ಚುತಾನಂತನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪೂರಿತನಾಗಿ ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿದನು. ಬೆಳಗಾಗುವುದರೂಳಾಗಾಗಿಯೇ ಅಚ್ಚುತನ ಹೃದಯ

ದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯುಂಟಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯು ಬೆಳಕಾದಂತೆ, ಆತನಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ತೊಲಗಿ ಜ್ಞಾನತೇಜಸ್ಸು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದುರ್ದಾಂತನಾದ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದಶರ್ಮನು ಇಂದು ಪ್ರಕಾಂತನಾದ ದಾಂತನಾದ ಜೋಡೀದಾರನಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದನು. ಅಚ್ಯುತ ಮಹಾಶಯನು ತನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ನೂತನ ಪ್ರಭಾತವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅದರ ಫಲವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಪಾರಕಮಹಾಶಯರು ಕಥಾಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಲಂಬಕ.

ದೀಪ ನಿರ್ವಾಣ.

ಅರ್ಧರಾತ್ರವು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು. ಅಂತರಿಕ್ಷವು ಕಾಮುಗಿಲಿಂದ ಕವಿತುಕೊಂಡು ಮಳೆಯು ಜೊರೋ ಎಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವುದು. ಅಂತರಿಕ್ಷವೇನಾದರೂ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗುವುದೋ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಲ್ಲಣಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಲು ಹೊತ್ತು ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯೆದ್ದಿತು. ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ನದಿಯ ನೀರೆಲ್ಲವೂ ದಡವನ್ನು ಮಾರಿ ನರ್ತನಮಾಡತೊಡಗಿತು. ಆ ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಘೋರವಾದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗರ್ಭನಿರ್ಭೇದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಈ ಮಹಾ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಡಗು ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ತೇಲಿಕೊಂಡು ಬಂದು ದಡಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ನಾವಿಕರು ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಹಡಗನ್ನು ದಡದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಚಳಿ ಗಾಳಿ ಮಳೆಗೆ ಹೆದರಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಹಡಗಿನೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮುದುರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಭೀಷಣವಾದ ಅಂಧಕಾರವು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಭೀಷಣತರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪೀಡಿತವಾದ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯು ಪ್ರವಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೇ ತಡವೆಗೆ ನುಂಗಿಬಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕರಾಳವಾದ ಬಾಯನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವುದೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯು ನೋಟಕರಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕ್ರೂರಾತ್ಮಳಾದ ಮೃತ್ಯುದೇವ

ತೆಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಾಸಿರಾರು ಕೈಗಳಿಂದ ಬಳುಕುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಮಿಂಚುವಳ್ಳಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಮರಗಳನ್ನು ಬುಡದಿಂದ ಕಿತ್ತು ಬಿಸುಡುತ್ತಿದ್ದುವು, ಕೆಲಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಗನವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿದ್ದ ವೃಕ್ಷಗಳು ಸಿಡಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ದಗದಗನೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಇಂತಹ ವಿಸತ್ತಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾದ ಹಡಗಿಗೆ ಉಳಿಬಾಳೆಂದ ರೇನು? ಬಲವತ್ತರವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹಡಗು ಒಂದೇ ತಡವೆಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೊಗಚಿಕೊಂಡಿತು. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿದ್ದವರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದಡದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಸಾಯುವುದು ಲೇಸೆಂದು ತಿಳಿದು ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಈಸಿ ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು “ಪ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಇರಲಿ, ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿ, ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ನೋಡುವ,” ಎಂದು ತಮತಮಗೆ ತೋರಿಬಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದೀಪವನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಆರೋ ಜನರಿರಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಆತನು ಕೊಂಚವೂ ತಡಮಾಡದೆ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿ, “ಒಳಗೆ ಆರಿದ್ದರೂ ಸರಿ, ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು,” ಎಂದು ಬೆಸಸುಯ್ದನು. ಆ ಮನೆಯಾದರೋ ಅಪರಿಚಿತೆಯದಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಸರಳಕು ಮಾರಿಯೂ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹೊದ್ದಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆಗಂತುಕನು ಆ ಕುಟೀರದ ಬಾಗಲಿಗೆ ಬಂದು ನಡುಗುತ್ತಾ “ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು, ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಿಡಿರಿ. ಒಳಗೆ ಆರಿದ್ದರೂ ಸರಿ, ಈಗ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲವಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯಿರಿ,” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಕೊಂಡು ಅವಾವುದೋ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಪರಿಚಿತೆಯು

ಈ ಆರ್ತನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ದಡಬಡನೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಳು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೊಡನೆಯೇ ಹೊರಗಣ ಶೀತದ ಗಾಳಿಯು ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಮಿಣಕು ಹುಳದಂತೆ ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ದೀಪವು ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಹೊದ್ದಿತು.

ಅಪರಿಚಿತೆಯು ದೀಪಿಗೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನೋ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದಳು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ತುಂಬಿದ್ದುದರಿಂದ, ದೀಪವನ್ನು ಕಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸದೇ ಹೋಯಿತು. ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಇಂದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆರ ಮುಖವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆನೋ, ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೀಪ ಕೂಡ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಯಿತು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಎಷ್ಟೆಂದು ನಿಂದಿಸಲಿ?" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಆಗಂತುಕನು ಕೇಳಿ,—"ತಾಯೆ! ನನಗೆ ನೀವು ಎಲ್ಲಾವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಕಾರಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ನನಗೆ ಒಂದು ಒಣಗಿದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಿಟ್ಟರೆ ನಿಮಗೆ ಅನಂತಾನಂತ ಲೋಕವುಂಟು. ನನಗೆ ಈಗ ಊಟ ಗಿಟ ಏನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ," ಎಂದನು. ಅವರಿಚಿತೆಯು ಆ ಕೂಡಲೆ ಒಣಗಿದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಹಾಸುಗೆಯೊಂದನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು. ಆಗಂತುಕನು ಬಲು ಸಂತೋಷವಟ್ಟವನಾಗಿ ಒಂದುಕಡ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಮನೆಯ ಒಳಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಸರಳ ಕುಮಾರಿಯ ವಕ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ,—"ನಾನೇನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸರಳೆ—ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವ ಕೆಲಸವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ

ಅಪರಿಚಿತೆ—ಸರಿಸರಿ ! ಹೆಂಗುಸಾದವಳು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಕ್ಕಾಗಿ ಅವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಳೋ, ಅದು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವಳೂ ಪಾಪಿಷ್ಠಿಯಾಗುವಳು. ಊಟ ಉಪಚಾರ, ಹಣ ಕಾಸು, ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹೆಂಗುಸಿನ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಗಂಡನ ದಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಅನೇಕ ದಿನಗಳು ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಣ ಮಾಡದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಂಗುಸಾದವಳು ತನಗೆ

ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಗಂಡನ ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಣ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹವಳು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಇದೀಗ ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮವು. ಆವ ಹೆಂಗುಸು ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಾಗಲಿ, ಊಟ ನೋಟಗಳಿಗಾಗಲಿ ಗಂಡನನ್ನು ತೊಂದರೆಪಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮೂತಿ ಮೂತಿ ತಿವಿದು ಸ್ವಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಳೋ ಅಂಥವಳು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸತಿಯೆಂದೂ, ಮಾರಿಯೆಂದೂ, ಪತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲವೆಂದೂ, ದುರ್ಭಗಳೆಂದೂ ಪರಿಗಣಿತೆಯಾಗಿರುವಳು. ಅಂಥವಳಿಗೆ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಪತಿಯು ಬಡವನೋ ಭಾಗ್ಯವಂತನೋ ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಆವ ಹೆಂಗುಸು ದೇವರು ಕೊಟ್ಟುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟು ಕೊಂಡೂ, ಆವ ತೆರನಾಗಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಸುಖವುಂಟಾಗುವುದೋ, ಅವುದರಿಂದ ಗಂಡನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಲಾರದೋ ಅಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೂ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ತಗ್ಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಳೋ ಅಂಥವಳೇ ಮನೆಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಅಂಥವಳೇ ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮುಣಿ, ಅಂಥವಳೇ ಸರ್ವಮಂಗಲ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಹೃದಯಾಧಿ ದೇವತೆ. ಅಂಥವಳ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಪಾಪವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಪುಣ್ಯವು ಕೈಸೇರುವುದು

ಸರಳೆ—ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳಿಲ್ಲವೇ ?

ಅಪರಿ—ಪತಿಯ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆವುದೇ ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಪುಣ್ಯವು; ಆತನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆವುದೇ ಪಾಪವು ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳು ಸ್ವಾರ್ಥತ್ವಾದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗತಿವ್ರದವು ಸ್ತ್ರೀಯು ಸ್ವತಂತ್ರೆಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಆತನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಆತನಿಗೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವೇ ಫಲಿಸುವುದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಲುಮಂದಿ ನೀಚರಾದ ಹೆಂಗುಸರು ತಮ್ಮ ಮನಬಂದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರುವೆನು. ಅಂಥವರು ಪತಿವ್ರತೆಯರನಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸುದ್ದಿಯೂ ನಮಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡದಿರದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೆಂಗುಸರಿಬ್ಬರೂ ಒಳಗೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಆಗಂತುಕನು ಹೊರಗಡೆಯಿಂದಲೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ

ನಿಗೆ ಹುಡುಗಿಯ ಕಂಠಸ್ವರವು ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದು ಆಕೆ ಆರಿಸಬಹುದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅವುದೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸದಿರಲು, ಆಗಂತುಕನು ಅಪರಿಚಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು,—“ತಾಯೆ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಾಪ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂತಹ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇನಾದರೂ ಇರುವುದಾದರೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು,” ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿದನು.

ಸರಳೆಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆಯೇ ಅವಳ ಹೃದಯವು ನಡುಗಿತು ಇದರ ಕಾರಣ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಗಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಆಗಂತುಕನನ್ನು ಕುರಿತು,—“ಮಹಾಶಯಾ! ಅನುತಾಪ, ವಾಪಕಾರ್ಯದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ, ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಈಶ್ವರೋಪಾಸನೆ ಇವೇ ಅದಕ್ಕೆ ನಿವಾರಣೋಪಾಯವು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆಗಂತುಕನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ, “ಅನುತಾಪ, ವಾಪದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ, ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಈಶ್ವರೋಪಾಸನೆ,” ಎಂದು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಮುಲಗಿದನು

ಈ ಮಾತು ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಆರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ನಿದ್ರೆಗೆ ಪರವಶರಾಗಿ ಮುಲಗಿದರು.

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಲಂಬಕ.

ಕಂಠಾಭರಣಂ.

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಳು. ಆಗಂತುಕನು ಅಲ್ಲಿರದೆ, ಹಾಸುಗೆಯು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಿತು. ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಬಲು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟುಕೊಂಡು, “ರಾತ್ರಿ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗೆ ಉಪಚರಿಸಲು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೂ ಆತನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನು. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಆತನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟನು. ನಾನು ಎಂತಹ ಪಾಪಿಯೆನೆಯಾಗಿರಬೇಕು,” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಮನೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು

ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಸಾಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು. ಸರಳಿಯೂ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತಳು.

ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಕರಾಳರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಶಾಂತಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದಳು. ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಸಹಸ್ರ ಕಿರಣಗಳನ್ನೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚದಮೇಲೆ ಬೀರಿದನು. ಜನಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆನಂದದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಳಿದರು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಆ ಕುಟೀರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಅಪರಿಚಿತೆಯನ್ನು ಕಂಡು,—“ತಾಯೆ ! ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹಡಗು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು. ನಾವಿಕರೆಲ್ಲರೂ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಚಿದರಿಹೋದರು. ಅವರ ಗತಿ ಏನಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನೀಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು,” ಎನಲಾಗಿ, ಅಪರಿಚಿತೆಯು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದವರು ಇವರೇ ಇರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು, “ಮಹಾಶಯ! ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮವಷ್ಟೇ?” ಎಂದಳು

ಆಗಂತುಕ—ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುವರು. ನಾವಿಕರು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಹಡಗನ್ನೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿರುವರು. ಇನ್ನು ನಾನು ತೆರಳುವೆನು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಋಣಿಯಾಗಿರುವೆನು.

ಅಪರಿ—ನೀವು ಈಗ ಹೊರಡಕೂಡದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀವು ನನ್ನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಊಟಮಾಡದೆಯೇ ಹೊರಡಕೂಡದು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನೀವು ತೆರಳುವುದಾದರೆ, ನೀವೇ ಹಿಂದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವಿರಿ.

ಆಗಂತುಕ—ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಾಗಲಾರದು. ನನ್ನ ಕೆಲಸವಾದರೋ ಗುರುತರವಾಗಿರುವುದು. ನಾನು ಸಂಸಾರ ಭಾರವನ್ನು ಹೆಂಗುಸರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತುಂಬಾ ದಿನಗಳಾದುವು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಗತಿಯೇನಾಗಿರುವುದೋ ಅದು ತಿಳಿಯುವ ವರೆಗೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ.

ಆಗಂತುಕನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಸರಳಿಯು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದವಳು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರಿನ ಗಡಿಗೆ

ಎಂದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು
 ಅಂತುಕನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ನೀರಿನ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ದೂರ ಬಿಸುಟು
 ತಳುತೆ ಆಗಂತುಕನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು,—"ಅಪ್ಪ ! ನೀನಾ
 ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು? ಎಂದಳು.

ಆಗಂತುಕನೇ ನಮ್ಮ ಜೋಡೀದಾರನಾದ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದ
 ಎನೆಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇರಲಾರದು. ಅಚ್ಯುತನು ಮಗಳನ್ನು
 ಕೂಡಲೆ ಆನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರ ಸುರಿಸುತ್ತಾ,—"ಮಗು ಸರಳೆ!
 ಬಿರುವೇಯಾ ? ನಾನು ನಿನಗೆ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನಮ್ಮಾ!
 , ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ನಿನ್ನ ವಿನಯನು ಸುಖದಿಂದಿರುವನು ನಿನ್ನ
 ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವಿನಯನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರಿಸುವನು.
 ಗೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಪಸಿಯ ವೇಷವೆಂದರೇನಮ್ಮಾ ? " ಎಂದು ಮಾತ
 ನಡೆಸಿದನು.

ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತವಳಾಗಿ,—"ಮಹಾ
 ಬ ! ಅಮೂಲ್ಯವಾದದೊಂದು ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ
 ತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವಳು ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗುಸರೂ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ
 ದುಸಲವಾದರೂ ಈ ಪ್ರತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಲೇ ಬೇಕು," ಎಂದಳು

ಅಚ್ಯುತ—(ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದ) ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವನು ಚಿಂತಿಸುವುದೇ
 ದು, ದೈವ ಲೀಲೆಯೇ ಒಂದುವಿಧವಾಗಿರುವುದು ಸರಳೆಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ
 ವ್ಯಗಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಯಿತು.
 ಏ ಮಗು ತಾಪಸಿ ! ನಡೆ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಸುವ
 ದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವೆನು, ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ
 ನೋರಧವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸುವೆನು.

ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಅಚ್ಯುತಮಹಾಶಯನನ್ನು ನೋಡಿ,—"ನನ್ನ ಕಂಠಾ
 ಣವಾದರೋ ನೀವು ತಂದು ಕೊಡುವನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಬಂಗಾರದ ಒಡ
 ಮಲ್ಲ, ಮದುವೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ
 , ದಾರವು ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲ. ವಾತಿಪ್ರತ್ಯವೆಂಬ ಕಂಠಾಭರಣವು ಆವ
 ಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಂಗುಸರ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದು
 ದು ಕಿತ್ತುಹೋಗುವುದೋ, ಅಂದು ಹೆಂಗುಸು ಪತಿತೆಯಾಗುವಳು.

ಮಗು, ಸರಳಕುಮಾರಿ ! ಇತ್ತಬಾ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳಾಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ನೀನು ಆವಾಗಲೂ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಉಭಯ ಕುಲವನ್ನೂ ವವಿತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳು. ಪರಮಾತ್ಮನು ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ಪತಿಗೂ ದೀರ್ಘಾಯುರಾರೋಗೈಶ್ವರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ," ಎಂದು ಹರಸಿ ಸರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಅಚ್ಯುತನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆನಂದಾಶ್ರುವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು ಅಪರಿಚಿತೆಯು ಬೇಗಬೇಗನೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಆನಂದದಿಂದ ಭೋಜನಮಾಡಿದರು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತನು ಅಪರಿಚಿತೆಯ ಅವ್ವನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸರಳಕುಮಾರಿಯೊಡನೆ ಹಡಗನ್ನೇರಿ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು ಗ್ರಾಮದ ವರೆಲ್ಲರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸರಳೆಯು ಸಿಕ್ಕಿದುದಕ್ಕಾಗಿ, ವರಮಾನಂದ ಭರಿತರಾದರು. ಅಚ್ಯುತನು ತಾನೇ ರಾಮವಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿನಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಒಂದು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯನ್ನು ವಿನಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಅತಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯಿಸಿದನು.

ಮದುವೆಯಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನಾದ ವಿನಯಕುಮಾರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು ಬಹುಕಾಲದ ವರೆಗೂ ವಿರಹವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಪಡಬಾರದ ಸಂಕಟಗಳಿಗೀಡಾದ ಬಳಿಕ, ವಿನಯಕುಮಾರನೂ ಸರಳಕುಮಾರಿಯೂ ಇಂದು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರವರ ಸಂತೋಷವೆಂತಹದೋ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಲೇಖನದಿಂದ ಪರ್ಣನೆಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ವಿನಯನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ವಿವಾಹವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸರಳಕುಮಾರಿಗೆ ಪುತ್ರಪಂತಾನವಾಗಿದ್ದಿತು. ಸರಳೆಯು ಆ ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನದೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಲಾಲನ ಪಾಲನಮಾಡುತ್ತಲೂ, ಗಂಡನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಲೂ, ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಲೂ, ತನ್ನ ಸವತಿಯನ್ನು ಅಕ್ಕನೆಂದು ಕರೆದು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾಂಭಿಸಿದಳು.

ಮನೆಯ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ಸರಳೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಸರಳೆಯು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೂ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಳು. ಸರಳೆಯು ಅತ್ತೆಗೆ ಸ್ನಾನ ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸದೆ ತಾನು ಭೋಜನ ಮಾಡಳು. ತರಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡದೆ ತಾನು ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ತರಳೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಡುವಳು. ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಮಗುವನ್ನು ಕೌಂಕುಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ವಿನಯನು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ೧೫ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ೧೫ ದಿನ ತನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸವಾಗಿರುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಆಗಿಂದಾಗ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅತ್ತೆಗೂ ಸವತಿಗೂ ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ತವರೂರಿಗೆ ಹೊರಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಗಂಡನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಿನಗಳು ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, “ಸ್ವಾಮಿ” ತಾವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವುದಾದರೆ ತರಳಕುಮಾರಿಯು ವೃದ್ಧಿಯಾದ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಕತಿಗೊಳ್ಳುವರು. ಅವರಿಗೆ ಸಂಕಟವುಂಟಾಗುವುದಾದರೆ ನನಗೂ ಸಂಕಟವಾಗುವುದು. ನಮ್ಮಕ್ಕನು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವುದಾದರೆ ನನಗೂ ಸಂತೋಷವುಂಟು,” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗಂಡನನ್ನು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರನೆಯ ಲಂಬಕ.

ತ ತ್ತೋ ವ ದೇ ಶ.

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಮನೆಯ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಏಕರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲೂ ತನ್ನದು ಇತರರದು ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಲೂ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿಗೂ ಪಾತ್ರವೆನಿಸಿ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸವತಿಯಿಂದ ತನಗಾಗಲಿ, ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗಾಗಲಿ

ತೊಂದರೆಯೇನಾದರೂ ಸಂಭವಿಸಿತೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ, ಸರಳೆಯು ತರಳ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾ ಅವಳ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮೊದಲು ಮಾಡುವವಳಾಗಿದ್ದಳು. ವಿನಯನು ಈ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದ ಸರಳೆಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಮನೆಯ ಅತ್ತೆಗೂ ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಸುಖವೇರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮಗುವಾದರೂ ತಾಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ಸರಳೆಯ ಕೌಂಕುಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಸರಳೆಯನ್ನು ನೋಡದ ದಿನವೇ ದುರ್ದಿನವೆಂದು ತಿಳಿದು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಸಲವಾದರೂ ಸರಳೆಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿನಯನು ಹೆಂಡಿತಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಸ್ವರ್ಗಸಂಸಾರವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. 'ಸುಖಮಯವಾದ ದಿನಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಕಳೆಯಲಾರಂಭವಾದುವು. ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖವೆಂಬುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದವು ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ, ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಷಾದ ರೇಖೆಯು ಕಾಣಿಸಲಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸವತಿಯರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅನುಕೂಲೆಯಾಗಿರುವರೆಂಬುದು ಕಂಡು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯವೇ ಅಲ್ಲ ಸವತಿಯರು ಮೇಲೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರಂತೆ ನಟನೆ ಮಾಡಿದರೂ, ಒಳಗೆ ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳು ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವುವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಸವತಿಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಹೊರತು ಇತರರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲು ಕಾರಣವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದುದೇನೆಂದರೆ—ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಸರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು ಸರಳೆಯ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯೆಲ್ಲವೂ ಸವತಿಯ ಮತ್ಸರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಯಿತೇ ಹೊರತು, ಸಂಸಾರದ ಆನಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದುದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ತರಳೆಯ ದ್ವೇಷಾನಲವು ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಿ ಕಾಳ್ಕಿಚ್ಚು ಕಾಡನ್ನು ಸುಡುವಂದದಿ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವನ್ನು ಸುಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ತರಳೆಯು ತನ್ನ ದ್ವೇಷಾಗ್ನಿಯಿಂದ ತಾನೇ ದಗ್ಧನಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವಳಾಗ್ತಿ

“ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ ಈ ನಡುವೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋದಲಿನಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗಾದರೋ ಸರಳಿಯೇ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಆಗಿರುವಳು. ಅವರು ಮೇಲೆ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಟನೆ ಮಾಡುವರೇ ಹೊರತು, ಅವರಿಗೆ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿಯು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು. ಸರಳಿಯು ಎಂತಹ ಬೆಡಗುಗಾತಿಯಿರಬೇಕು. ಅವಳ ನಟನೆಯಂತೂ ಹೇಳಲೇ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಇತರ ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಏನು ಬಂದಿರುವುದು? ಅವರೂ ಅವಳ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುತ್ತಿರುವರಲ್ಲಾ ! ಸರಳಿಯು ಮಾಟಗಾತಿಯೋ ಪಿಶಾಚಿಯೋ ಒಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಅವಳಾದರೋ ಕಾಲ ಕಂಡ ಹೆಂಗುಸೇ ಸರಿ. ಇದು ಕೃತ್ರಿಮಗಳಿಗೆ ಕಾಲವೇ ಹೊರತು ನನ್ನಂತಹ ಏನೂ ಆರಿಯದವರಿಗೆ ಇದೆಂದಿಗೂ ಕಾಲವಲ್ಲ ಬಲು ಮಾತಿನಿಂದೇನು ? ಬೆಳ್ಳಗಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಹಾಲೆಂದು ನಂಬತಕ್ಕ ನನ್ನಂತಹವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಗತಿಯೇ ಹೀಗೆ ? ನಾನು ಒಳಗೆ ಕೊರಗುತ್ತಾ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಹೀಗೆಯೇ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿ ! ನಾನು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಈ ದುರವಸ್ಥೆ ಬೇರೆ ತಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ ಅದುವರಿಂದ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತೀಕಾರಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು ಬಳಿಕ ನಾನು ಬದುಕಿ ಫಲವೇನು ? ನಾನು ಬದುಕಿರಬೇಕಾದರೆ, ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ನನ್ನ ವರದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಬಳಿಕ ನನ್ನ ರೊಟ್ಟಿ ಚಾರಿ ಸುಸ್ವದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಂತಾಗುವುದು ಆ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಭಯವೆಂದರೇನು ? ಅದುವರಿಂದ ಏನಾದರೂಂದುವಾಯಿಮಾಡಿ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಬೇಕು ನಮ್ಮ ವಕ್ತದ ಮನೆಯ ಹೆಂಗುಸು ಕೃಷ್ಣಕಾಮಿನಿಯು ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಬಿಂದು ನಾನು ಕೇಳಿರುವೆನು. ಗ್ರಾಮದವರಲ್ಲರೂ ಆಕೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ಗಂಡನನ್ನು ವರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅನಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕಾದರೂ ನಾನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆನು, ” ಎಂದು ದೂರಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದ ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಕಾಮಿನಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆ ಕೆಟ್ಟ ಮೋರೆಯು

ಕೃಷ್ಣಕಾಮಿನಿಯು ಹೆಣದಾಸಿಗಾಗಿ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಬಲು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಗಂಡನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ಸೋಮವಾರದ ದಿನ ಅನಾವಾಸ್ಯೆಯು ಒದಗಿ ಬಂದಿರಲು, ತರಳೆಯು ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಔಷಧವನ್ನು ಅರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಆವುದೋ ಕೆಲಸದ ನೆಪದಿಂದ ತರಳೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ನೆಟ್ಟಗೆ ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ತರಳೆಯು ಏನನ್ನೋ ಅರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಶಯದಿಂದ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರಿದವಳಾಗಿ,—“ಅಕ್ಕ ! ಗಂಡನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಔಷಧವನ್ನು ಅರೆಯುವಂತಿದೆ, ಇದರಿಂದ ಗಂಡನು ವಶನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಔಷಧವೊಂದಿರುವುದು. ನಿನಗೂ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟೆಂದು ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಆಗಲೇ ನಾನದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನು ಈಗಲಾದರೇನು ? ನಾನು ನಿನಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವೆನು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಔಷಧವಾದರೂ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು. ಈಗಣ ವಂಡಿತರಾರೂ ಅಂತಹ ಔಷಧವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಗದು ಈ ಔಷಧವನ್ನು ನನ್ನ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ಆತನನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಿನವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನು ನೀನೂ ಅದೇ ಔಷಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ಗಂಡನನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳು. ಒಂದು ಔಷಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಔಷಧವು ಕೆಂದುವುದಿಲ್ಲ ಅದುದರಿಂದ ಈ ಹಾಳು ಔಷಧವನ್ನು ದೂರವಾಗಿ ಬಿಸುಟು ಬಿಡು,” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತರಳೆಯು ತನ್ನೊಳಗೆ, “ನಾನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವು ಇವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಇವಳಿಗೆ ಆರೋ ತಿಳಿ ಸಿರಬೇಕು ಈ ಹಾಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ,” ಎಂದು ಕೊಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸುತ್ತಾ,—“ಸರಳೆ ! ಹಾಗಾದರೆ—” ಎಂದಳು.

ಸರಳೆಯು,—“ಎಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಬೀಸಾಡಿ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಔಷಧವನ್ನೇ ಕೊಡುವೆನು. ನಾನು ಕೊಡುವ ಔಷಧವನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೊಡನೆಯೇ

ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಈಡೇರುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಇಷ್ಟು ಶ್ರಮಪಡಬೇಕೆ ? ” ಎಂದು ಸವಿನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದಳು. ತರಳೆಯು ಆ ಔಷಧವನ್ನು ದೂರವಾಗಿ ಬೀಸಾಡಿ ಬಂದು ಸರಳೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಸರಳೆಯು,— ಅಕ್ಕ ! ಗಂಡನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆವುದೋ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಓದಿರುವೆನು. ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ—ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀನು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಒಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು.

“ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರೊಡಗೂಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪಾಂಡವರು ದ್ರೌಪದಿಯೊಡಗೂಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದರು. ಪ್ರಿಯಬಂಧುಗಳಾದ ಪಾಂಡವರು ಬಂದರೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಮಾಸಂದ ಭರಿತನಾಗಿ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಇದಿರುಗೊಂಡು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ವರೆಗೂ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ದ್ರೌಪದಿಯು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು,—“ರುಕ್ಮಿಣಿ! ಅನೇಕ ಜನರು ಹೆಂಡಿದಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವಾಗಲೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವನು ಅವನು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ನಿನಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವನು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಅವನು ಎಂದಿಗೂ ಮೀರನು ಎಲ್ಲರ ಇದಿರಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೇ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಗೊತ್ತುಂಟು ರುಕ್ಮಿಣಿ! ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು ? ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಪಟವಿಲ್ಲದೆಯೇ ನನಗರುಹು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆವ ಮಣಿ ಮಂತ್ರೌಷಧಗಳಿರುವುವು ? ನೀನು ಅದಾವ ತಂತ್ರವನ್ನರಿತಿರುವೆ ? ನೀನು ಅದಾವ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿರುವೆ ? ನೀನು ಆವ ಯೋಗವನ್ನು ಬಲ್ಲ ” ಆವ ಸಿದ್ಧೌಷಧವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವುದು ? ಆವ ರಕ್ತಿ ನಿನಗುಂಟು ? ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸು. ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಹಂದಿರಿರುವರು ನನಗಾದರೋ

೫ ಜನ ಗಂಡಂದಿರುವರು. ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ನಾನೂ ನನ್ನ ಪತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು. ರುಕ್ಮಿಣೀ ! ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಇದರ ಮೂಲ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡು,” ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ನಸುನಗುತ್ತೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತಳು.

“ ದ್ರೌಪದಿ ! ನೀನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವು. ನೀನು ಕೇಳಿದುದೂ ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಾನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರವು ಪತಿಪ್ರತಾಪ್ತಿಯರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿರಲಾರದು. ಪತಿವ್ರತೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿರದು, ಆದರೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾನೇಕರಾದ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಂಗಸರಿರುವರು ಅವರ ತಿಳಿವಿಗಾಗಿ ಯಾದರೂ ನನಗೆ ತೋರಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಡಿಸುವೆನು, ಕೇಳು

ಮಂತ್ರೋಷಧಗಳಿಂದ ಗಂಡನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನ್ಯಾಯವು. ಪತಿಯು ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವತೆ ಅವನು ಮಂತ್ರೋಷಧಗಳಿಂದ ದೆಂದಿಗೂ ವಶನಾಗತಕ್ಕವನಲ್ಲ ಪತಿಯು ಹೆಂಡಿತಿಯ ಸದಾಚಾರವನ್ನೂ ಸದ್ಗುಣವನ್ನೂ ನೋಡಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನು ಆತನು ಹೆಂಡಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧಾಚರಣೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಕುಸಿತನಾಗುವನು ಔಷಧದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ, ಹಿತವಾಗುವ ಮಾತು ಅದಂತಿರಲಿ, ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಕಿಡುಕೇ ಆದೀತು. ವಶೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಂಡಿತಿಯಾದವಳು ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಳೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೃದಯವು ತತ್ತರಗುಟ್ಟುವುದು. ಈ ಸಂಶಯದಿಂದ ಗಂಡನು ಹೆಂಡಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘದ್ವೇಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಸಂಸಾರ ಸುಖವನ್ನೇ ನೀಗಿಕೊಳ್ಳುವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾವು ಸೇರಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಭಯವುಂಟಾಗುವುದೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರತಂತ್ರವನ್ನರಿತ ಹೆಂಡಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಗಂಡನು ಹೆದರಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ನಾಕು

ಗಂಡನು ವಶನಾಗಲೆಂದು ಅಸತಿಯರನೇಕರು ಗಂಡನಿಗೆ ಮದ್ದಿಡುವರು. ಇದರಿಂದ ಅಸತಿಯರು ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತಾವೇ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಬಳಿಕ ಅವರ ಜನ್ಮವು ನಿತ್ಯದುಃಖಕ್ಕೆ ತಾರುಮನೆಯಾಗಿಬಿಡುವುದು. ಹೆಂಗುನಾದವಳಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೀಚವಾದ ಪಾಪದ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಹೆಂಗುಸರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ತಮ್ಮ ಮನೋ

ರಥಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದನ್ನರಿಯದೆಯೇ ಕುಲಟಿಯರು ಈ ಘೋರತರವಾದ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿ, ಬಳಿಕ ದುರಂತವಾದ ವಶ್ಯಾತ್ತಾಪ ಪಡುವರು. ದೂರಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗುಸರ ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟರು.

ಪುರುಷನ ಬುದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಲೆಂದು ದುರುಳಿಯರು ದುರೌಷಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು. ಅಂತಹವರು ಔಷಧವೆಂದೆಂಬ ದನ್ನೂ ಅರಿಯರು. ಔಷಧವಾದರೋ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಿಡಿಸತಕ್ಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಡುವುದು. ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಮಕ ವದಾರ್ಥಗಳು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಮೊದಲು ರಕ್ತವನ್ನು ಒಡಿಸುವುದು, ಬಳಿಕ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಂದ್ಯವುಂಟಾಗುವುದು. ಬುದ್ಧಿಯು ಮಂದವಾಯಿತೆಂದರೆ, ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯೇ ಹಾಳಾಗಿ ಆವ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ದಿಕ್ಕೇ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡಿ, ಮನೆಹಾಳ ಹೆಂಗುಸರು ಗಂಡನು ವಶನಾದನೆಂದು ಆತನನ್ನು ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಕುಣಿಸುವರು ಅಲ್ಲದೆಯೂ ತಮ್ಮ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೂ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆದರೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಇದರಿಂದಂಟಾಗುವ ದುಸ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಂಗುಸರು ಎಂದಿಗೂ ಅರಿಯರು. ಔಷಧವನ್ನು ವಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಸುವ ಹೆಂಗುಸರು ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡನನ್ನು ಕೂಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟಂತೆಯೇ ತೋರುವುದು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವುದಾದರೂ ಗಂಡನನ್ನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸಾಯಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ತೀವ್ರವಾದ ವಿಷವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಆತನನ್ನು ನಾಯಿಸುವುದೇ ಮೇಲು. ಬಳಿಕ ದುಷ್ಟ ಹೆಂಗುಸು ಆವ ದುಷ್ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೆಂಗುಸು ತಾನು ಮಾಡುವ ಪಾಪ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಇಹದಲ್ಲಿಯೇ ನರಕ ಯಾತನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ಅದಾವ ಧರ್ಮವೋ ನಾನು ಕಾಣೆನು.

ಈ ಮದ್ದಿನ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಅನರ್ಥವರಂವರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವೆನು. ಮದ್ದಿನಿಂದ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ನೋವು, ಹುಚ್ಚು, ತೊನ್ನು, ಅಜೀರ್ಣ, ನಿತ್ಯಜ್ವರ, ಪ್ಲೇವ, ಅಸ್ಮಾರ (ಮೂರ್ಛೆ) ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಒದಗಿ ಬಂದು ಗಂಡನು ಸಾಯದೆಯೂ ಬದುಕದೆಯೂ ಪಡಬಾರದ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ

ನರಳುವನು. ಈ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಮಹಾಭಯಂಕರವು. ಅನೇಕರು ಮದ್ದಿನ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕಿವುಡರಾಗಿಯೂ, ಮೂಕರಾಗಿಯೂ, ಬೆಪ್ಪಾಗಿಯೂ, ಶೂನ್ಯ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಹೆಣದಂತಾಗುವರು; ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರು ನವುಂಸಕರಾಗಿ ಹೋಗಿರುವರು.

ಹೆಂಗುಸರು ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ದೋಷದಿಂದ ಇತರರ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಡುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾಯಣರಾದ ದುಷ್ಟಜನರ ಸಹವಾಸವೇ ಮೂಲಕಾರಣವು ತಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಗಂಡನಾದವನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ತನಗೆ ಸಂತೋಷವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಹೆಂಡತಿಯು ಕೆಲಸಮಾಡುವಳು. ಫಲವು ವಿವರೀತವಾಗಿ ವರಿಣಮಿಸಲು, ಆ ಹೆಂಗುಸು ಮರಣಾವಧಿಯಾಗಿ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವಳು ನೀಚಳಾದ ಹೆಂಗುಸು ಇಂತಹ ಸರ್ವನಾಶಕರವಾದ ನೀಚ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವಳೇ ಹೊರತು, ಗುಣವತಿಯಾದವಳು ಎಂದಿಗೂ ಇಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಂತಿರಲಿ.

ನಾನು ಅವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಶೀಕಾರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪತಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಿರುವೆನೋ ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು, ಕೇಳು

ನಾನು ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಅಹಂಕಾರಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಪತಿಯನ್ನು ಏಕಭಾವದಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ನಾನು ಅಸೂಯೆಯನ್ನೂ, ಮಾನಾಭಿಮಾನಗಳನ್ನೂ ವರ್ಜಿಸಿ ನನ್ನ ಸವತಿಯರನ್ನು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಅವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಪತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಅನುಪರ್ತಿತವಾಗಿರುವುದೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವುದು.

ಪತಿಯು ಬಯ್ಯುವನೋ ಏನೋ, ಹೊಡೆಯುವನೋ ಏನೋ, ದುಃಖಿತನಾಗುವನೋ ಏನೋ, ಕೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವನೋ ಏನೋ, ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಸ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವನೋ ಏನೋ, ಕೋಪದಿಂದ ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವನೋ ಏನೋ, ಮಾತನಾಡದಿರುವನೋ ಏನೋ, ಎಂದು ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಜಾಗರೂಕೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಪತಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು.

ಪರಪುರುಷನಾದವನು ದೇವತೆಯಾಗಲಿ, ಗಂಧರ್ವನಾಗಲಿ, ಮನ್ವ
ಧನೇ ಆಗಲಿ, ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಿ, ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತನಾದ ಯುವಕನೇ
ಆಗಲಿ, ವಿದ್ಯಾವಂತನೇ ಆಗಲಿ, ಚಮತ್ಕಾರಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಹಣಗಾರನೇ
ಆಗಲಿ, ವರಮ ಸುಂದರನೇ ಆಗಲಿ, ಅಂತಹವನು ನನಗೆ ಅಪೂಜ್ಯನು,
ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನು, ಅಸ್ಪೃಹಣೀಯನು.

ಗಂಡನು ಭೋಜನ ಮಾಡದೆ ನಾನು ಭೋಜನ ಮಾಡುವಳಲ್ಲ,
ಆತನು ಮಲಗದೆ ನಾನು ಮಲಗುವಳಲ್ಲ, ಆತನು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗದೆ, ನಾನು
ನಿದ್ರೆಹೋಗುವಳಲ್ಲ. ಬಲುಮಾತಿನಿಂದೇನು ? ಪತಿಯ ಪೋಷ್ಯವರ್ಗದವರೆ
ಲ್ಲರೂ ಭೋಜನ ಮಾಡದೆ ನಾನು ಭೋಜನ ಮಾಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸದೆ, ನಾನು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವವಳಲ್ಲ.

ಪತಿಯಾದವನು ಹೊರಗಣಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ನಾನು
ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದರ
ಮೂಲಕವಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾ
ಡುವೆನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಮಿಯು ತಂದು ಹಾಕಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು
ಪೋಲುಮಾಡದೆ ಒಪ್ಪವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವೆನು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗದ ಪದಾ
ರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಅಟ್ಟು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಪತಿಗೆ
ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವೆನು. ಆವ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಳೆ ಸೇರದಂತೆ
ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನು.

ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ಗಂಡನಿಗಿರಿಗೆ ನಿಂತು ಕರ್ಣ
ಕರೋರವಾದ ಮಾತನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಆಡಿದವಳೇ ಅಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಂಗುಸರ
ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಸೇರಿದ್ದವಳಲ್ಲ. ಆವಾ
ಗಲೂ ಬೇಸರಪಡದೆಯೇ ಪತಿಯನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಆತನಿಗೆ ಅನುಕೂಲ
ವಾದುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಆತನಿಂದ ಹೊರಡುವುದೇನೆಂಬುದನ್ನೇ ನಿರೀ
ಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿರುವೆನು.

ಗಂಡನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದರೇ ಹೊರತು,
ನಾನು ಮತ್ತಾವಾಗಲೂ ನಗುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದು ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ.
ನಾನಾದರೂ ತಲೆವಾಗಿಲಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕಿಟಕಿಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ನಿಂತ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಮನೆಯ ತಲೆವಾಗಿಲ

ಹೊಸಲನ್ನೂ ದಾಟಿ ಆರಿಯೆ ನಾನು ಕಾಲಾಕಾಲವನ್ನರಿಯದೆಯೇ ಅರೋ
ಡನೆಯೂ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ. ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ನಿರ್ಜನ
ವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಸಂಚರಿಸುವುದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದಲೂ
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ

ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಕೂಡದು.
ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಮುಖವು ಕಂಗಡಲಾರದು. ನಾನು ಆವಾಗಲೂ
ಇಂದ್ರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಪರಾಧೀನೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಖಿ,
ದ್ರೌಪದಿ ! ನಾನು ಈ ರೀತಿಯಾದ ವ್ರತವೊಂದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಪತಿ
ಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅರೆ
ಗಳಿಗೆಯಾದರೂ ಬೇರೆಯಾಗಿರಲಾರೆನು ಭರ್ತನು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಪರ
ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ ನನ್ನ ಬರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ಅಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು
ತೋರಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನಾನೂ ಆತನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತೆರಳುವೆನು ಸ್ವಾಮಿಯು
ಪ್ರವಾಸ ವ್ರತವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಕೂಡ ವ್ರತವನ್ನು
ಕೈಕೊಂಡು ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯ ತಾಂಬೂಲಾದಿ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿ ನು ಸ್ವಾಮಿಯು ಅವನನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನನ್ನು ಪಾನ
ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನನ್ನು ವ್ಯಸಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ನಾನು ಅವೆಲ್ಲ
ವನ್ನೂ ವಿಷವೆಂದು ತಿಳಿದು ವರ್ಜಿಸುವೆನು ಪತಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ,
ನಾನು ಅತ್ಯನುಬಂಧವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಆತನ ಚರಣಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ
ಅಕ್ರೀತದಾಸಿಯಾಗಿ ಕಾದುಬಿದ್ದಿರುವೆನು ”

ಸರಳೆಯು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಸವತಿ
ಯನ್ನು ಕುರಿತು,—“ಅಕ್ಕ, ತರಳೆ ! ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಮಾಡಿದ
ಸದುವದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯಾ ? ಅದರಂತೆ ನೀನೂ ನಡೆವುದಾವರೆ, ನಿನ್ನ
ಪತಿಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನಲ್ಲದೆ, ಆವಾಗಲೂ
ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವನು ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನ ಹಾಳು ಹೆಂ
ಗುಸರ ಮಾತ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಗಂಡನಿಗೆ ವಿಷ ಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದು
ವರಿದು ಬಂದೆಯಲ್ಲಾ ! ಮಂತ್ರೌಷಧಗಳಿಂದ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕೈಸೇರಲಾ
ರನು. ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗುಸರು ಇದನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಚ್ಛಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು
ರತಕ್ಕುದು. ತರಳೆ ! ಇಂದಿಗೆ ಆಯಿತು. ಮುಂದಾದರೂ ಮನೆಮುರಕ್ಕರ

ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೂರಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ನನ್ನ ಬಾಯಿಗೂ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೂರಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆರಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ತಾಯೆ, ತರಳಕುಮಾರಿ! ನನಗೆ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಬಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಡು, ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಅಕ್ಕ ! ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಅನುಕೂಲನಾದ ಗಂಡನನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆವು. ಆತನನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವೂ ಸಾರ್ಥಕವಾದೀತು ಇತರರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಆತನ ಬಾಳಿಗೆ ಕುಂದುಕೊರತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ನಾವು ವಿಧವೆಯರಾಗಿ ಕಾಗೆಯಂತೆ ಬಹುಕಾಲವಿದ್ದರೆ ತಾನೇ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡುದೇನು ? ಬಳಿಕ ನಮಗೆ ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಸದ್ಗತಿಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು ಅಕ್ಕ ! ನೀನು ಇಷ್ಟು ತಿಳಿದವಳಾದರೂ, ಈ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನವಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಸಾಲದುದಾಗಿದೆ ನಾನು ಈ ದಿನ ಬಾರದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ಅನರ್ಥವರಂವರೆಗಳು ನಡೆದು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುವು ನನ್ನ ಸೌಖ್ಯಾಗೃಹ ದೇವತೆಯೇ ಈ ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸದು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಮರಾದರೂ ಇಂತಹ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗೆ ಎದುಗುವರೆ ವರಿಯನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ವರದೇವತೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಸೇವಿಸುವುದಾದರೂ ಉಭಯ ಕುಲಕ್ಕೂ ಕೀರ್ತಿಯುಂಟಾಗಿ, ನಮಗೂ ಇಹ ವರಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖಗಳಿರುತ್ತಿರುವುವು ಇಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆ ”

ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಒಳಗೆ ಹೇಳಿದ ಒಳಿಕೆ ಸವತಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದಳು ತರಳಕುಮಾರಿಯು ದಿಕ್ಕು ತೋರದವಳಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಂಬನಿಗರೆಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರಳೆಯು,—“ ಅಕ್ಕ, ಸುಮ್ಮನೇ ಅಳುವುದರಿಂದ ಆಗುವುದೇನು ? ಅವದನ್ನೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನಕರಗಿದ ತರಳಕುಮಾರಿಯು,—“ ತಂಗ ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾದುದು. ನಾನಾದರೋ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆಯೇ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟೆನು.

ಇದು ನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪೇ ಸರಿ. ಕಳೆದುದು ಕಳೆದು ಹೋಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಸರಳಕುಮಾರಿ, ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆ ! ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾನೆಂದಿಗೂ ಇಂತಹ ಆತ್ಮನಾಶ ಕವಾದ ದುಷ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರಾತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವೆನು. ನೀನೇ ನನಗೆ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಬಂಧು, ಬಳಗ, ಗುರು, ಪರಮಗುರು, ನನಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಹೋದುದು. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿರಾ ! ಅಷ್ಟು ದಿಕ್ಕಾಲುರುಗಳಿರಾ ! ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳಿರಾ ! ನನ್ನ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಾ ! ನನ್ನ ಮಾರಗಲ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಿಯಾದ ಹೃದಯೇಶ್ವರಿ, ಸರಳಕುಮಾರಿ ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರಿ. ನಾನು ಮುಂದಣ ಅವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗದ ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ನಡೆಯತಕ್ಕವಳಲ್ಲ ಸತ್ಯವಿದು, ಸತ್ಯವಿದು, ಸತ್ಯವಿದು. ಸರಳಕುಮಾರಿ ! ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ದೃಢವಾಗಿಯೂ ನಂಬು. ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಅವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದಳೋ, ನಾನೂ ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು ನಾನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನೇ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವತಿಯನ್ನು ಏಕಭಾವದಿಂದ ಸೇವಿಸುವೆನು ಅಲ್ಲದೆಯೂ, ಸರಳಕುಮಾರಿ ! ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿ ಪ್ರದವಾದ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಿನಗೆ ಅನಂತಕಾಲದ ವರೆಗೂ ಮಂಗಳವುಂಟಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಮನೋಭೀಷ್ಠದೇವತೆಯ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವೂ ಭಕ್ತಿಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವೆನು, ” ಎಂದು ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು

ಸರಳಕುಮಾರಿಯೂ ತರಳಕುಮಾರಿಯೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಅಂದಿನ ದಿನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಸದಳವಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳೆದರು

ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಂಬಕ.

ಸು ಖ ಸಂ ಸಾರ .

ಸರಳಕುಮಾರಿಯು ಕಾಲವರಿತು ಸರಿಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಜವನ್ನು ನಟ್ಟಳು. ಬೀಜವು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೊಳೆತು ಫಲವುಷ್ಟು ಭರಿತವಾದ ಮರವಾಯಿತು ಸರಳೆಯು ಮಾಡಿದ ಪತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವು ತರಳೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗಪ್ರವರ್ತನೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು ತರಳಕುಮಾರಿಯು ಅವಾಗಲೂ ಸರಳಕುಮಾರಿಯ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಳು ತರಳೆಯ ಜ್ಞಾನವು “ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸುಖವೇ ತನ್ನ ಸುಖವು, ಸ್ವಾಮಿಯ ದುಃಖವೇ ತನ್ನ ದುಃಖವು, ” ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಷ್ಟು ಪರಿಪಕ್ವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು.

ಸರಳೆಯು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ದೇವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತೆಯಾಗಿ ಗುರು ಹಿರಿಯರನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೂ ಪಾತ್ರವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ತರಳಕುಮಾರಿಯು ವಿನಯಕುಮಾರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವ ವರೆಗೂ ಆ ಹಣವನ್ನು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಪಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸರಳೆಯ ಉಪದೇಶವಾದ ಮೇಲೆ, ತರಳೆಯು ಹಣವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪತಿಯ ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ವಿನಯನು ತರಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪರಿವರ್ತನೆಯುಂಟಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಹಣವನ್ನು ಯುಕ್ತವಾದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದನು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಧರ್ಮವಾದರೂ ಹೀಗಿರುವುದು.—

“ಆವ ನಿಧವಾದ ವ್ಯಾಪಾರವಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳದಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ

ದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನೀಚಗಳೆಂಬ ಭೇದವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಅಸಂಗತವು. ಕೆಲವು ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಗೌರವವು ಕಿಡುವುದೆಂದೂ, ಕೆಲವು ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಗೌರವವು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದೂ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟು. ಇದು ಯುಕ್ತಿಯು ಕ್ತವಾಗಲಾರದು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನೀಚಗಳಿಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡತಕ್ಕವನ ಗುಣಗಳೇ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬರುವುವು ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅದಕ್ಕೂ ಒಳನತೆಯಾಗಲಿ ಗೌರವವಾಗಲಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದವನು ತನಗೂ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಗೌರವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ನೀಚರು ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡಿ, ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯವಹುದು ?

ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತತ್ತ್ವಗಳಿರುವುವು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಧನವಾದರೋ ನಂಬುಗೆಯೊಂದೇ ಆಗಿರುವುದು ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಹಣವನ್ನು ಬಂಡವಾಳವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ನಂಬುಗೆಯೊಂದರಿಂದಲೇ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗಣ್ಯರಾಗಿರುವರು. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಸಮಾಡಿ ಅನೇಕರು ಬದುಕಿರುವರೆಂದು ಬಲು ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅಧರ್ಮವು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಜಯಿಸುವುದು, ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಯವೆಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಅಪಾಯಕರವು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣವು ಬಹುಕಾಲ ನಿಲ್ಲಲಾರದು ಅದು ನಾಶವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದುದನ್ನೂ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದು ತತ್ತ್ವತ್ಯಾಲದ ಸುಖವನ್ನೇ ಬಯಸತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಇದರ ಮರ್ಮವು ಗೊತ್ತಾಗಲೊಲ್ಲದು ದೀರ್ಘಕಾಲ ವರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅಧರ್ಮಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣವೇ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಇಷ್ಟು ವರಿಶೀಲಿಸುವಷ್ಟು ತಾಳ್ಮೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗಲ್ಲಿಯದು ? ಕಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲದ ವ್ಯವಧಾನವಿರುವುದಿಲ್ಲ ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಲಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಲಿ, ಕೊಂಚಕಾಲದೊಳಗಾಗಿಯೇ ಫಲಿಸುವುದು; ಆದರೆ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂಥದೇ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವಿನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಪರಮಾತ್ಮನು ನ್ಯಾಯವರನೇ ಆಹುದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಆತನು ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಬಹುದೂರನು. ಅಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಪ್ರಪಂಚವು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಅಪಿರೋಧವಾದ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಬದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾದ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದಿರುವ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಜನರು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವ ಕಟ್ಟಿಗೂ ಒಳಪಡದೆ ಮನಬಂದಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರ, ಅದನ್ನು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವುದು ನಾಚುಗಗ್ಗಡಾಗಿರುವುದು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಂದುಂಟಾಗುವುದುಂಟು, ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲತೆಯುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳುವವರ ಮಾತು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಂಬತಕ್ಕದಾಗಿರುವುದು ?

ಆದುದರಿಂದ ಜನರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲ, ಮಾಡದಿರಲಿ, ಈ ವ್ಯವಹಾರ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೂ ಅರಿತು ನಡೆವುದಾದರೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಫಲವು ಕರಗತವಾಗಿಯೇ ಆಗುವುದು. ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದ ಮನಬಂದಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಅನಿಷ್ಟಫಲವು ಲಭಿಸುವುದಾದರ, ಆ ದೋಷವನ್ನು ವಿಧಿಯ ಮೇಲೆಯೋ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ಮದ ಮೇಲೆಯೋ, ಇಲ್ಲವೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆಯೋ ಒರಗಿಸಿ ಕಡುಪಾಡಿಗೀಡಾಗುವ ಮೂಢರು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ ಸ್ವರೂಪರೇ ಸರಿ. ಅಂತಹವರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿರಲಾರದು ಅಂತಹವರು ಬದುಕಿ ಬಾಕುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಪರಲೋಕ ಯಾತ್ರೆಗೆ ತೆರಳುವುದೇ ಮೇಲು ಇದು ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಿಹೋಗುವ ಕಾಲಜ್ಞಾನವು ”

ವಿನಯಕುಮಾರನು ಪೂರ್ವಾವರವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡದ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ಅವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಸಾಧ್ಯಸಾಧ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡುವನು ಅನೇಕ ಲೋಕಾನುಭವಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವನು ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗೂ ಲೋಕಾನುಭವಕ್ಕೂ ಸಾಮರಸ್ಯವಿರುವುದಾದರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕುವನು, ಬಳಿಕ ಅದರ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊದ್ದುವನು

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಯನು ತನ್ನ ಹಣವನ್ನು ಕಾಲ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಚ ಕಂಪವನ್ನುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಹಣ

ಗಾರನಾದನು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದ ನೀರು ಕೋಡಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋದರೆ ಕೆಲೆಗೆ ಶ್ವೇತವುಂಟಾಗುವಂತೆ, ವಿನಯನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಧರ್ಮದಾನದಿಂದ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಆತನ ಹಣವು ಅಕ್ಷಯವಾತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಿತು ಹಣವು ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ, ಆತನಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಉಪಕಾರವೇರ್ಪಟ್ಟಿತು ಈ ಮಹೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವಿನಯನಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೌರವವೂ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಆತ್ಮಸುಖವೂ ಏರ್ಪಟ್ಟು, ಆತನು ಇತರರಿಂದ ನಡೆಯಲನಾಧ್ಯವಾದ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು

ಇಂತಹ ಸಚ್ಚರಿತ್ರನಾದ ಮಹಾಪುರುಷನೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀಯುತ ವಿನಯ ಕುಮಾರ ದೇವನನ್ನು ಪಾರ್ವತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ಎಷ್ಟು ತುಂಬಿದರೂ ತುಂಬದ ಈ ರಾಕು ಹೂವುಗಾಗಿ ನೀಚಾರಯರ ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗುಣಗೊಳಿಸಿ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಪರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದಂಥಾದ ಮಹಾ ಮತರಸವು ಕೆಲವುಕೂ ಸ್ಥಿವುವಕ್ಕೂ, ನಾನು ಈ ನವನ್ಯಾಸವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮುಂದುವರಿದು ಬಂದೆವು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನೀಚನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿಲ್ಲ, ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಲ್ಲ ಧರ್ಮಜ್ಞನೊಬ್ಬನಿಗೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜಯವುಂಟುಂಬುದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಂಗುಸರೂ, ಅರಿಗಡಿಗ ಓದುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಆಶಯವು ಇದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟುದೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಬಾಧಕವಿರಲಾರದು ಅದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಸಹೋದರಿಯರಿರಾ ! ನೀವು ಆವ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೂ ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ ಸಂತೋಷವಡುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರಮವು ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸಿತು

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒದವೆಯೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಗೆ ಬಲು ಇಷ್ಟವು. ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಚತುರೋಪಾಯವನ್ನು ಅಪಲಂಬಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಿಂದ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ವಡೆವರು ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗುಸು ಬಯಸಿದುದೆಲ್ಲಾ ನೆರವೇರುವುದು ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹೆಂಗುಸಿನ ಸಂಕಟವನ್ನೂ ಕಿರುಕುಳ

ವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ತೀರದು. ಇಂತಹವರ ಸಂಸಾರವಾದರೋ ನಿನ್ಸಾರವಾದುದೇ ಸರಿ. ನಾವು ಗಂಡಹೆಂಡಿರಿಗೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದ ಸೌಹಾರ್ದವಿರಬೇಕೆಂದು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ, —ಎಂದರೆ, ಭಾಗ್ಯವಂತರಿಗೂ, ಬಡವರಿಗೂ, ಅನುಕೂಲಿಸಲೆಂದು ಅಲ್ಪವಾದ ಬೆಲೆಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಭರಣವೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವೆವು. ಈ ಆಭರಣಕ್ಕೆ “ ಕಂಠಾಭರಣ ” ಎಂದು ಹೆಸರು ಈ ಕಂಠಾಭರಣವು ಸವೆದುಹೋಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇದು ಉಪಯೋಗಿಸಿದಷ್ಟೂ ಉಜ್ಜ್ವಲವಾದೀತೇ ಹೊರತು ಕಳೆಗುಂದತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇತರಾಭರಣಗಳಂತೆ ಶರೀರವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ತೊಂದರೆ ವಡಿಸತಕ್ಕ ಭಾರವಾದ ಒಡವೆಯು ಇದು ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲ ಇಂತಹ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಆಭರಣವನ್ನು ನಾವು ಬಹುಕಾಲದ ವರಗೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವೆವು ನಮ್ಮ ಆಭರಣದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾವೇ ತಿಳಿಯುವಡಿಸುವುದು ಅಸಮಂಜಸವಾದರೂ, ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತಿಳಿಯುವಡಿಸಲು ಬಾಧ್ಯವೆಟ್ಟಿರುವೆವು ಈ ಕಂಠಾಭರಣದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ, ತಂತ್ರಶಕ್ತಿ, ಔಷಧಶಕ್ತಿ, ಮೂಗರಕ್ತಮುಂತಾದ ಮಹಾ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅಡಗಿರುವುವು ಇದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಕವಿದ್ದು, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿನ ಸಾರವಸ್ಥೆಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿ ತೆರತೆರನೆಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಸಾರವುಳಿವ ವರೆಗೂ ಮಹಾ ಪುಟಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸಿಂಹದನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರ ಕೆಟ್ಟುಹೋದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಈ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವೆವು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಈ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಶಿಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿದರೂ, ಅವರು ವಶಿಯನ್ನು ಹಿಂಸಮಾಡಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಗುರಿಯಾಗಲಾರದು ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೊಂದು ಬಿನ್ನಹವುಂಟು ನಮ್ಮ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆವಾಗಲೂ ಧರಿಸಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಅಗಲೇ ಇದರ ಘನವು ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು. ತೆಗೆಯುವುದೂ ಹಾಕುವುದೂ ಮಾಡಿದರೆ ಇದರ ಶಕ್ತಿಯು ಕಡಮೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪಲವಾದ ಆಭರಣವನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದರಂದು ಗ್ರಂಥಕಾರರನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ

ನಿಂದಿಸಲಾಗದು. ವೈದ್ಯನು ಹೇಳಿದ ಅನುಪಾನಗಳಿಂದ ಆತನ ಔಷಧವು ಹೇಗೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವುದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಾವು ಹೇಳುವ ಧಾರಣರೀತಿಯಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಆಭರಣವೂ ಅನಂತಫಲದಾಯಕವಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಆರಿಗೂ ಸಂಶಯಬೇಡ. “ ಸಂಶಯಾತ್ಮಾ ವಿನಶ್ಯತಿ ” ಎಂದು ಬಲ್ಲವರು ನುಡಿದಿರುವರು. ಬಹುಮಾತಿನಿಂದೇನು? ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲಮಾಡುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಯೋಗ್ಯತಾನುಗುಣವಾಗಿ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಆಭರಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧವಡಿಸಿರುವೆವು. ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡದೆ ಕೂಡಿದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಮಹನೀಯರಾರಾದರೂ ಈ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸುಯೋಗವನ್ನು ವಡೆವುದಾದರೆ ಉಭಯ ಪಕ್ಷದವರೂ ಧನ್ಯರಾಗುವರು, ಫಲವೂ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು, ಎಂದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯ ವಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಕಥೆಯ ಶೇಷಭಾಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಪಾರಕ ಮಹಾಶಯರಿಗೆ ಅರುಹುವೆವು

ವಿನಯಕುಮಾರನು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಹಣಗಾರನಾದನು ಹಣವು ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಅವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಪ್ನೆಯನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ನಮ್ರಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ಈ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿನಯನ ತಂಗ ಸ್ವರ್ಣಲತೆಯು ದುರ್ದೈವ ವಿಘಾತದಿಂದ ವಿಧವೆಯಾಗಿ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಲು ಬಂದು ಸೇರಿದಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರಿದ್ದೊಡನೆಯೇ ಮಹಾ ಭಾರತದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದು ಹೋಗುವುದು. ವಿನಯನ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯಾದರೋ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲರೂ ಅನೇಕ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದ ಒಬ್ಬ ದೇವತೆಯಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯಭಾವದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವುದು ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಪುಣ್ಯವೇ ಸರಿ. ವಿನಯನ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಐಕಮತ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ವರ್ಷಗಳು ಕೂಡ ಒಂದು ನಿಮಿಷದಂತೆಯೇ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವು ಆರಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗದಂತೆ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದುಹೋದುವು, ಆದರೂ ಸರಳಿಗೆ ಸಂತಾನವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಸರಳೆಯು ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದುದಿನವಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂರಗಿದವಳಲ್ಲ. ತರಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರಳೆಯು ಅವುಗಳನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆರ ಮಕ್ಕಳಾದರೇನು ? ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರಣೀಯವಾದುವುಗಳೇ ಸರಿ. ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೇನು ? ಇತರರ ಮಕ್ಕಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವೇ ? ನಾವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಎಣಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ಮಕ್ಕಳ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಹೃದಯವೂ, ಮೋಸವನ್ನರಿಯದ ಮನೋಭಾವವೂ, ಸರಳತೆಯೂ, ಮನೋಮೋಹಕರವಾದ ಬಾಲಲೀಲೆಯೂ, ಮುಖದ ಪ್ರಕಾಂತತೆಯೂ, ದೇಹದ ಮಾರ್ದವವೂ ಎಂತಹ ಕಟುಕರಾದರೂ ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ದಯಾರಸದಿಂದ ತೋಯಿಸಿಬಿಡುವುವು.

* * * * *

ಫಾಲ್ಗುನ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು. ಮನೋಹರವಾದ ಸಂಧ್ಯಾಮಾರುತವು ಮೃದುವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವುದು. ಚಂದ್ರನು ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೆಂಬ ಮೋಹ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಬರಲೆಂದು ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿನಯಕುಮಾರನು ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಸರಳೆಯ ಕಿರುಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು. ಆಗ ತಾನೇ ಸರಳೆಯು ಮನೆಯ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೀರಿಸಿ ತರಳೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಮಹಾಭಾರತದ ಶಾಂತಿವರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದುುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಸರಳೆಯು ವಿನಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಸಿಂತುಕೊಂಡು ವಿನೋದವಾಗಿ,—“ ಇಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರ ಮಾತ್ಮನು ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಲತಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನೋ ತಿಳಿಯದು,” ಎಂದಳು.

ವಿನಯ—(ಸಗುಟ್ಟಾ) ಭಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಯಮುನಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯ ಚಿಂತೆ ನಾವು ಭೈರವಿನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವೆವು.

ಸರಳೆ—ಹಾಗೆಯೇ ! ಹಾಗಾದರೂ ರಾಧೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಪಲಾಯನವಾದಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಿದೆ. ನಾನು ರಾಧೆಯಲ್ಲ, ಸರಳೆ.

ವಿನಯ—ನನಗೆ ರಾಧೆಯಾದರೇನು, ಅನೂರಾಧೆಯಾದರೇನು ? ಸರಳೆಯಾದರೇನು, ತರಳೆಯಾದರೇನು ? ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ, ತರಳೆಯು ಸರಳೆಯಾ

ಗಿಯೂ, ಸರಳೆಯು ತರಳೆಯಾಗದೆಯೂ ಇದ್ದರೆ ಸರಿ. ಈಗ ನಾನು ಬಂದ ಕೆಲಸವೇ ಬೇರೆ.

ಸರಳೆ—ಈ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವೆಂತಹುದು ?

ವಿನಯ—ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ನನಗೆ ಕಾಲವಾವುದು, ಅಕಾಲವಾವುದು ? ನಾನು ಬಂದುದೇ ಕಾಲವು. ಕಾಲಾಕಾಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವವರೇ ನಾವು

ಸರಳೆ—ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣವಾಗಲಿ. ಬಂದ ಕೆಲಸವೇನೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಸವತ್ತಾದ ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದು ಓದುವೆನು, ಕೇಳೋಣವಾಗಲಿ.

ವಿನಯ—ಬಂದ ಕೆಲಸವಾದ ಮೇಲೆ, ನೀನು ಓದುವುದಕ್ಕೂ ನಾನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಕಾಲವು ಬೇಕಾದಹಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಜಾನಕೀ ನಾಥನ ಮಗುವಿಗೆ ಅನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನವಂತೆ, ನಾಳೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹುವಂತೆ, ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೊರಡಬೇಕಂತೆ

ಸರಳೆ—ಸರಿ, ಸರಿ, ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೊಂದು ನೆಸವಿದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಸುಮ್ಮನೇ ಬಂದರೆ ಆರಾದರೂ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾಡಬುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಏನೋ ಒಂದು ಉಪಾಯವು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಹಾಗಿರಲಿ

ಸರಳೆಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಳು ವಿನಯನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು

* * * *

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಶಿವರಾಮಪುರದಿಂದ ಜನರು ಪಾಲ್ಕಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು ಸರಳೆಯು ಪಾಲ್ಕಿಯನ್ನೇರಿ ತೃತೀಯನಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಜೋಡೀದಾರನಾದ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದಶರ್ಮನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಂದಿನಿಂದಲೂ ಹೊಸಬನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವನ ಸ್ವಭಾವವಾದರೋ ಬಲು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರ್ಪಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಅಚ್ಯುತಮಹಾಶಯನಿಗೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಮೊದ

ಲಿನಂತೆ ಬಡಬಗ್ಗರ ರಕ್ತಹೀರಿ ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಾಹಾಕಾರವಿಲ್ಲ. ದುಃಖಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅತನ ಕಲ್ಲಿನಂತಹ ಹೃದಯವು ಈಗ ಮೃದುವಾಗಿರುವುದು ಈಗ ಅತನು ಕಷ್ಟಪಡತಕ್ಕ ಜನರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಗಲಿರುಳೂ ಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಇಂತಹ ಅಚ್ಯುತಾನಂತನು ಪ್ರಕೃತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೋಡೀದಾರನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಈಗ ಕೇವಲವಾಗಿ ವಿರಕ್ತನು. ಜೋಡೀದಾರನ ಕಾರ್ಯಭಾರವೂ, ಸಂಸಾರಭಾರವೂ, ಕುಮಾರ ಜಾನಕೀನಾಥನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದುವು

ಜ್ಞಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾರು ? ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕೋಣನ ಮುಂದೆ ಕಿನ್ನಡಿಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿದಂತಾಗುವುದು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕಲಿಯತಕ್ಕವರೂ ಕಲಿಸತಕ್ಕವರೂ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು ಹಾಗಾಗುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಪಲವಾದುದೇ ? ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಡದು. ನಾನೇನೋ ತಿಳಿದುದನ್ನು ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವೆವು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದವರಿಗೆ ದಾಡ್ಡ್ಯವುಂಟಾಗುವುದು, ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನಾದರೂ ತೋರಿಸಿದಂತಾಗುವುದು ಏನೂ ಬೇಡವೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ನಾನಂತೂ ಕಂಡು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿಯೇ ಅಕ್ರಮವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಸಿಬಿಡುವೆವು ಆರು ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲ

ಜ್ಞಾನವು ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅದೊಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಶಕ್ತಿವಿಶೇಷವು ನರನು ಮೊದಮೊದಲು ಆವಾಸವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿರುವನೋ, ಜ್ಞಾನದ ಅಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ವಸ್ತುಗಳೇ ಆತನಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿಬಿಡುವುವು ಸ್ವಾರ್ಥತೆ ಮುಂತಾದುವು ಜ್ಞಾನಿಯ ಲಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅವನ ನೀಚವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಗೌರವವೇರ್ಪಡುವುದೋ, ಆ ಗೌರವವು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಾಭವನ್ನು ಹೊದ್ದುವುದು ಜನರು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಬದ್ಧರಾಗಿರು

ವರು. ಇದೇ ಅಜ್ಞಾನದ ಪರಿಣಾಮವು. ನೀರಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ
ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಜಾರಿ ಬೀಳುವುದು
ಆವುದರ ಫಲವೋ, ಬಂಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಂಧನವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಷ್ಟಗಳಿ
ಗೀಡಾಗುವುದೂ ಅದರ ಫಲವೇ ಆಗಿರುವುದು ಬಂಧನವೆಂಬುದು ಅಜ್ಞಾ
ನದ ಉಲ್ಪನ್ನಾವಸ್ಥೆಯು, ಮುಕ್ತಿಯೇ ಜ್ಞಾನದ ಫಲವು. ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ
ಲೋಭ, ಸುಖ ದುಃಖ, ಮಮತಾಹಂಕಾರ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ
ನರನು ಬಲವತ್ತರವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ
ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವನು ಜ್ಞಾನವಾಯುವು ಒಂದು ಸಲ
ಬೀಸಿತೆಂದರೆ, ಐಂದ್ರಜಾಲಿಕನ ವೃಕ್ಷವು ಮಾಯವಾಗುವಂತೆ ಅಜ್ಞಾನದ
ಪರಿಕರವೆಲ್ಲವೂ ಶಿಥಿಲವಾಗುವುವು ಅಜ್ಞಾನದ ದಸೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು
ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವನು, ಜ್ಞಾನಬಂದಾಗ ಆತನೇ
ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯನಾಗುವನು ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರಾದಿಗಳೆಂಬ
ಅಭಿಮಾನವು ಜ್ಞಾನಿಗಿಲ್ಲ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದರೂ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ತನಗಾ
ಗಿಯೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವನು. ತತ್ತ್ವವನ್ನು
ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ, ಆರಿಗೆ ಆರುಂಟು? ಈಗ ನಮ್ಮವರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪ
ಡತಕ್ಕವರು ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದ್ದರು? ಮುಂದೆ ಅವರೇನಾದಾರು?
ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ
ಆವಾಗಲೂ ನಮ್ಮವರಾಗಿಯೇ ಇರುವರೇ? ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಚೆಕಗಿನಿಂದ
ಬೈಗಿನ ವರೆಗೂ ಅಲಿದಾಟ! ಮಾನವ ಮಹಾರಯ! ಇದೆಲ್ಲವೂ ಅಜ್ಞಾನದ
ದೋಷವಲ್ಲವೇ? ಜ್ಞಾನೋನ್ಮೇಷದಲ್ಲಿ “ ನಾನು ನನ್ನದು ” ಎಂಬ ಭೇದ
ಬುದ್ಧಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಸುಖದುಃಖವಿಲ್ಲ, ಮಾನಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲ, ಲಾಭಾಲಾಭ
ವಿಲ್ಲ, ಜಯಾಪಜಯವಿಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ, ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ
ಆಗಿರುವರು. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಭೇದಾಭೇದಗಳಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಲ್ಲ, ವಿಧಿನಿಷೇ
ಧಗಳಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗೆ
ಇದ್ದರೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಹೊರಗೆ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಸರಿ ಜ್ಞಾನಿಯು ಪ್ರಪಂ
ಚದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಲಿಪ್ತನೆನಿ
ಸುವನು. ಬಲು ಮಾತಿನಿಂದೇನು? ಅಜ್ಞಾನದ ಬಲದಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಪಂಚವು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗುವುದು.

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶದಿಂದ ಅಚ್ಯುತಾನಂತನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ದೂರ ತೊಲಗಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು. ಜ್ಞಾನ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಹರಣಕ್ಕವಕಾಶಗುಡದೆ, ಕಣ್ಣುರೆಂಯಾಗಿದ್ದ ಸರಳಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟನು. ಸರ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುತಾವನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು.

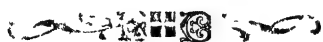
ತಂದೆಯು ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ, ಜಾನಕೀನಾಥನು ಅವನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಚ್ಯುತನು ತನ್ನ ಮಗನ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಜಾನಕೀನಾಥನ ಗಂಡುಗೂಸಿನ ಅನ್ನಪ್ರಾಶನದ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಬಂಧುಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಸೇರಿರುವರು ಮುಹೂರ್ತವೂ ಒದಗಿ ಬಂದಿತು. ಜಾನಕೀನಾಥನು ತಂದೆಯ ವಕ್ತೃದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅನ್ನಪ್ರಾಶನದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಳೆಯು ಬಂದು, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಇರತಕ್ಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, —ಎಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಅನ್ನವನ್ನಾದಿಗಳಿಗೂ ಸಾರೋದ್ಧಾರವಾಗಿ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಒಂದು ವಾರಶಾಲೆಯನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಭೋಜನಶಾಲೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಾನು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಕೊಡಿಸುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಪಾರಕ ಮದಾಶಯ! ಬೀದಿಯ ಬಿಕಾರಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಳೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನೋಡಿರಿ. ಆ ಸರಳೆಗೂ ಈ ಸರಳೆಗೂ ತಾರತಮ್ಯವೇನಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದುದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಆ ಮಹೋತ್ಸವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದವಲ್ಲರೂ ಸರಳೆಯ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಆನಂದಪಟ್ಟರು. ಹುಡುಗಿಗ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭೂತದಯಾವಶ್ವಾತ್ತಾವವಿರುವುದೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಮೀಸೆಯ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರೂ ನಾಚುಗಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಮನುಷ್ಯನಾದವನು ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ, ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ರೋಗಾನುಭವವಿರಬೇಕು, ಭೂತದಯಾವಶ್ವಾತ್ತಾವವಿರುವುದೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಮೀಸೆಯ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರೂ ನಾಚುಗಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಬೇಕು. ಇವೆರಡಿದ್ದಾತನೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರಳಕುಮಾರಿಯಂತೆ ಪರಹಿತ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗುವನು

ಆತ್ಮತ್ವದನೆಯ ಅಂಬಕ.

ಉ ಪ ಸಂ ಹಾ ರ .

ಸರೋಜಿನಿ, ಸರಳೆ, ಮನೋರಮೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರಾದ ಯುವತಿಯರು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಸರೋಜಿನಿ ಸರಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿ,—
“ಸರಳೆ! ನೀನು ಏನೆಯನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವೆಯೆಂದು ನಾನೆಂದಿಗೂ ನಂಬಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಗೋಕಾಟಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಮಲುವಡುವುದು ನಿನ್ನ ಹಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರು,” ಎಂದುಳು.

ಸರಳೆ—“ನೀನು ಕಷ್ಟವಾದ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವನ ಪ್ರಯತ್ನದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ” ಬಂದುದಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸುವುದೊಂದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದಿರುವುದು.

ಮನೋರಮಾ—“ಏನೆಯನು ಕೂಡ ಕುಸಾರಿಯನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡನೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದ ದಿನವೂ, ಸರಳೆಗೆ ಉಂಟಾದ ದುಃಖವನ್ನು ನಾನೆಂತು ಸಹಿಸಲಿ!” ಎಂದು ಕಡೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಏನೆಯನನ್ನು ಸರಳೆಯು ಮದುವೆಯಾಗುವೆಂಬ ಭರವಸೆಯು ಆರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ದೈವ ಪರೀಕ್ಷೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

ಸರಳೆ—(ಸುಸುಗುಹಿತ) ಮನೋರಮೆ! ಈ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾಗಿರಲಿ. ಈ ದಿನ ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡು. ನಿನ್ನ ಹಾಡ ಕೇಳಿ ತುಂಬಾ ದಿನಗಳಾದುವು.

ಮನೋರಮಾ - ನಾನು ಆಪಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುವೆನು. ಮೊದಲನೆಯೇ ನಿನ್ನ ಕೋನ ಬರುವುದಾದರೆ ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ.

ಸರಳೆ—ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ಬರಲಿ. ನೀನು ಹಾಡಬೇಕೆಂದಿರು
ವುದನ್ನು ಹಾಡಿಬಿಡು.

ಮನೋರಮಾ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಹರಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ಬಾರಿಸು, ನಾನು ಅದರ ಶ್ರುತಿಗೆ ಹಾಡುವೆನು

ಸರಳೆಯು ಹರಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಳು.
ಮನೋರಮೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಹಾಡಿದಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ
ದವಾಯಿತು ಸರಳೆಗೆ ಉಂಟಾದ ಅನಂದಕ್ಕೆ ವಾರವೇ ಇಲ್ಲದೆ, ಸರಳೆಯು
ಮನೋರಮೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡಿದಳು.

ಈ ಅನಂದದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ದಿನವು ಕಳೆಯಿತು ಮರುದಿನ ಅನ್ನಪ್ರಾಶ
ನದ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನಿಮಿತ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಾ
ರಾಧನೆಯು ಸರ್ವಜನಲ್ಪಚ್ಛಿತ ಅಕ್ಕವಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಅಬಾಲ
ಪೃಥ್ವಿರಲ್ಲರೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೇರಿದರು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಬಡಬಗ್ಗರೂ,
ದೀನಾನಾಥರೂ, ಕುಂಟ ಕುರುಡರೂ ಪೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭೋಜನ ಶಾಲೆ
ಯಲ್ಲಿ ಕಕ್ಕಂದು ಹೋಗಿದ್ದರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಅದರವು
ರಿತಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿತು ಭೋಜನಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿಜೃಂಭಕಂ
ನಡೆದ ಸೃಷ್ಟ್ಯಗೀತಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಂಧ್ಯಾ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು ಸರಳೆಕುಮಾರಿಯು

ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನ

ನಿನ್ನಯ ಸರಳೆಯ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೂ

ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನಗ ಬರುತ್ತಿರಬೇ

ಕೇಳಿ, ಸರಳೆಯು,—“ಸರೋಜ

ಗಿಲ್ಲವೇ ಹೇಗೆ ? ಅ

ಜನರೇನ

ಮಾತನಾಡಿಸಿ ತನ್ನ ವತಿಯ ಮನೆಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ತೆರಳಿದಳು ಸರಳೆಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ! ತರಳೆಯ ಮಕ್ಕಳುಮರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸರಳೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡಿದುವು. ತರಳಕುಮಾರಿಯೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಂಡಳು ಗ್ರಾಮದವರೆಲ್ಲರೂ ಸರಳೆಯನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಆನಂದವಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೃಹದ ಸೌಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯು ಗೃಹದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಳು.

ಒೀಗೊಂದು ಕಂಠಾಭರಣಂ ಮುಗಿದುದು

ಶ್ರೀಮತ್ಕರ್ಣಾಟದೇಶಬಾಂಧವ ಮಹಾಶಯರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ನವನ್ಯಾಸ ಲೇಖಕರಾದ ವಿದ್ವಾನ್ ಬಾಲಸರಸ್ವತಿಯವ
ರ ವಿರಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ದಪ್ತರವೆಂಬ ವತ್ತೇದಾರರ ಸಾಹಸ
ಗಳನ್ನೋದಿ ಅನಂದಪಟ್ಟ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ
ರದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ದಪ್ತರದ ಕಥಾವಳಿಯನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ವಾಚಕ
ರಾಶಯರ ಅವಲೋಕನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಚಾರವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿ
ಸ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ನಾವು ಈ ಗುರುತರವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು
ಷನಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ೧೨ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಚಾರವಡಿಸ
ಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿರುವೆವು ಉದಾರ ಮಹಾಶಯರೆಲ್ಲರೂ ಮೊದಲಿನಂ
ದೇ ಈಗಳೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿತ್ತು ಭಾಷಾಸೇವೆಯು ಇತೋವ್ಯತಿಶಯ
ಾಗಿ ನೆರವೇರುವಂತೆ ಸರ್ವತಃ ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಪೂರ್ಣಕವಾ
ನ್ಮಾತ್ರವಾಗಬೇಕೆಂದು ವಾರ್ಧನೆ

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ದಪ್ತರದ ಎರಡನೆಯ ದಪ್ತರದಲ್ಲಿ

ಪಿ ಶಾಚ ಪರಿವಾರ

ಎಂಬ ಮೊದಲನೆಯ ಪುಸ್ತಕವು

ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಚಾರಕರು,

H. VENKATARAMIAH & SONS,
Vidyamithi Book Depot,
MYSORE

